62974/B

The Library of the
Wellcome Institute for
the History of Medicine

MEDICAL SOCIETY
OF
LONDON
DEPOSIT

Accession Number

Press Mark
1) PETERMANN, A.
2) PETERMANN, B. B.

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30520599

D. ANDREAS PETERMAN
Anat. et Chirurg.
Prof. Publ.

J.C. Oberdorffer sculps.

D. ANDREÆ PETERMANNI,
Anatom. & Chirurg. Prof. Publ. &
Practici Lipsiensis,

BREVISSIMA MANUDUCTIO AD PRAXIN MEDICAM,

Opus posthumum
editum
á
Filio,

D. BENJ. BENED. PETERMANNO,
Practico Lipsiensi.

Sumpt. Hæred. FRIDERICI LANCKISII,
ANNO 1707.

MEDICAL SOCIETY OF LONDON

PRÆFATIO
AD
LECTOREM.

Fschedis paternis ea, quæ arti Medicæ addi-
ti in usum suum con-
vertere possunt, prelo
committere in animum
nduxi. Proinde pericu-
um jam facio in eden-

da ad praxin Medicam manuductione. Ratio hujus inſtituti expoſtularet, ut in præſentiarum de uſu atque fine hujus operis verba quædam proferrem. Diffiteri ſane haud queo, libellum huncce, quamdiu in manibus auditorum beati parentis mei fuit, tantum ſibi æſtimii acquiſiviſſe, ut alii etiam magni nominis

Docto-

Doctorum discipuli ad praxin medicam se applicantes copiam hujus manuscripti, solutâ certæ pecuniæ summâ, ab iis emerint. Omnes etenim lubenter concedebant, methodum, quam autor secutus est, adeò esse facilem, ut ad praxin medicam inchoandam nulla compendiosior detur via. Ast apologiam nunc

conſcribere ſuperflu-
um erit; liberrimum
potius expectabo Le-
ctoris judicium. Inte-
rim doleo, errores irre-
pſiſſe quam plurimos ex
incuria typographi.
Quantumvis enim cu-
ras ſecundas adhibue-
rim in corrigendo hoc
opere: nihilominus ta-
men omnes minutias
accurate annotare mi-
hi non licuit; ſiquidem
mate-

materiæ, quæ tractantur, mihi fuerunt per. quam notæ, & insuper unô correctô vitio, nescio, quo fato, plura alia addebat typographus. Circa stylum unicum adhuc moneo, scilicet, illum non esse adæquatum ad mentem scholasticorum, vel oratorum. Nam abhorruit autor â sublimi stylo & sesquipe-

dalibus verbis in dictandis doctrinarum suarum principiis, longe potius curæ cordique ipsi erat, rem ipsam verbis perspicuis delineare. Et profecto, si altiori mentis trutina id perpendimus, monstri instar est, tyronem in Medicina de verborum & phraseos ambiguitate magis debere esse sollicitum,

quam

quam de vero & genuino ſenſu materiæ addiſcendæ. Quod ſi igitur Lectori benevolo non ingratum erit præſens opuſculum, ſucceſſu temporis publici juris facturus ſum jam memorati parentis mei Phyſiologiam, Chirurgiam, Collegium formulare, Praxin Medicam, Enchireſes in partu difficili, caſus Medi-

co-

co-legales, Epiſtolas medicinales, Orationes, Programmata & Medicum Peſtilentialem: His ſubjungam quoque ex manuſcriptis in caſtris pie de mortui Fratris mei Obſervationes Medicas, Pharmacopœiam Caſtrenſem & Electa Recepta Chymica.

Dabam Lipſiæ die 2. Jan.
Anno 1707.

D. Benjam. Bened. Petermann.

INDEX CAPITUM.

DE

Alvi obstructione XIV.
Contracturis XVI.
Convulsionibus X.
Febribus continuis IX.
Febribus coutinuis intermittentibus VIII.
Febribus in genere VII.
Fluoribus humorum ex habitu corporis XII.
Herniis, prolapsu intestini recti, uteri &c. XVII.
Lympha acida. V.
Lympha acri & fluidiori. II.
Lympha nimium viscida. III.
Lympha ⊖sa. IV.

Mor-

Morbis Archealibus. XVIII.
Morbis humoralibus. I.
Nonnull. infant. morb. & Dosi medicamentorum in iis. XIX.
Paralysi. XV.
Sanguine stagnante circa vias, per quas justo tempore excerni debet. XIII.
Stagnatione humorum in habitu corporis. XI.
Vitiis sanguinis. VII.

CAPUT

Errata extantiora.

Pag. 11.	lin. 8.	pro Borwig	lege Warwich.
-	- -	Conachino	Cornachino.
32.	ult.	☉lat - -	⊕lat.
33.	antep.	ſemen - -	ſemin.
38.	15	ſpiciæ . -	ſpicæ.
- -	16.	petila - -	petia-
- -	17.	Decocta -	decoctum.
43.	25.	ſpacelata -	ſphacelata.
44.	6.	artim	partim
45.	23.	☿♎	☿♑.
48.	1.	☿♎	☿♑.
	16.	Lympha	Lymphæ.
53.	19.	pinquia	pinguia.
59.	18.	ℨij.	ℨj.
63.	8.	ℨj.	ℨj.
72.	ult.	bus	deleatur.
77.	3.	haſtuæ	hauſtæ.
89.	17.	pilula	pilulæ.
93.	3.	hemorragiæ	hemorrhagiæ.
96.	7.	Iiaque	itaque.
99.	12.	crementó	incremento.
109.	14.	C.	D.
110.	15.	terrore	terrere.
129.	14.	bubonibus	bufonibus.
146.	10.	evaporet	evaporetur.
- -	- -	addat	addatur.
172.	4.	aliquod	aliquot.
155.	3.	laudato	laudata.
ult.		℞. ♃ij Roſ.	R. ♃ij. ♀ſat.

CAPUT I.

DE MORBIS HUMORALIBUS.

Thes. 1.

HUmores in toto corpore noſtro primordiales ſunt lympha & ſangvis, ex quibus reliqvi propagantur omnes. Peccant autem hi aut qvalitate, aut qvantitate, aut motu tam inteſtino, qvam locali.

Thes. 2.

Lympha naturaliter debet eſſe in tantum viscida & temperata ex ♁do. & chi, ut inde reſultet temperies qvædam ⊖ ſo=dulcis. Præterea vehitur ad ſingulas partes per arterias cum ſangvine. In partibus ſeqveſtratur â ſangvine miniſterio glandularum. Revehitur vero partim per vaſa dicta venoſa, partim per lymphatica. Dum autem hæc peraguntur, blandam etiam exercet lympha in ſe invicem fermentationem.

Thes. 3.

Sic autem ſeqveſtrata per glandulas in

certis locis etiam effluit in certas cavitates, v. g. Oris, Narium, Laryngis, aſperæ Arteriæ, Inteſtinum cavum, interſtitia fibroſa omnium muſculorum, Juncturas oſſium, oculos, cerebrum, in mammas, vaſa ſpermatica; Hinc qvotiescunque hæc lympha vitiatur, toties etiam morbus infligitur hiſce partibus.

Thes. 4.

Declinat verò lympha hæc â qvalitate ſua naturali, dum 1.) induit intemperiem aliquam acrem & fluidiorem 2.) viſcidam, 3.) ⊖ ſam 4.) acidam.

CAPUT II.

DE LYMPHA ACRI ET FLUIDIORI.

Thes. 1.

LYmpha p. n. acris & fluidior cauſatur in cavitate oris Ptyalismum, in cavitate narium catarrhum tenuem vel Coryzam in larynge & aſpera arteria tuſim tenuem & humidam, in ventriculo nauſeam aliqvalem ut & appetitum proſtratum, Græcis anorexiam, uno verbo, veterum intemperiem ventriculi frigidam, in arteriis, venis, & vaſis lymphaticis, qvoad motum inteſtinum, ebullitiones vagas, in muſculis leves convulſiones

siones, unde oriuntur horrores subitanei. Quare ægrotantes conqveruntur de subitaneis mutationibus. (Es sey ihnen bald heiß/ bald kalt.) Præterea lassitudinem in juncturis, ratione perioſtiorum dolores vagos, interim tamen non adeo intenſos. In vasis ſpermaticis acrimoniam ſeminis, non raro etiam Gonorrhoeam benignam. In viis ⊡ riis excretionem ⊡æ moleſtam. In oculis demum lippitudinem. In capite cephalalgiam mitiorem; Niſi forſitan cerebrum jamjam ſit vitiatum per alios prægreſſos morbos.

Thes. 2.

Signa diagnoſtica ſunt deſumenda ex collectione horum morborum, aut omnium aut plurium duntaxat. Nam utut vitium aliqvod in humoribus ſit interdum; Attamen non omnes mox partes patiuntur, in qvas humores influunt, ſed aliæ præ aliis, dum nimirum ipſæ partes ſunt ſubtiliores, aut antea jamjam ſunt læſæ.

Thes. 3.

Signa prognoſtica ſunt lympha talis acris freqventior ut plurimum demum degenerat in intemperiem fere corroſivam, unde oritur ſcorbutus, item Arthritis. Recentior curatu eſt facilis; freqventior vero difficilis.

Thes. 4.

Curatio inſtituatur ſecundum has indicationes: Lympha acris temperetur, temperata evacuetur, tenuior inſpiſſetur, convulſiones ſubortæ ſedentur, fibræ laxatæ roborentur, dolores excitati ſedentur.

Thes. 5.

Prima indicatio obtinetur per omnis generis medicamenta chia. Hinc v. g. ex Regno animali hic proſunt omnia ppta dura v. g. c. c. S △ e, ebur S. △ e., Ocul. ♋, Dens eqvi mar., caſtor., apri, mandibul. luc. piſc., cran. humanum ppt., oſſa microcosmi ppt., mater perlar., ipſæ perlæ ppt., item ⊖ ia ◺ lia animalium, qvæ tamen optime ppantur c. ♈, ut inde emergant qvaſi ♌ ⊡ ſi dulc. Valdopere vero hic prodeſt. liq. c. c. ſuccinat., item ♌ c. c. Simpl., ♌ ⊡æ vel ⊖✱ci etc. Compoſita v. g. ex Regno animali hic ſunt R̄a. corall. c., ♌ Cord. c., ♌ bezoardicus Buſſii, Eſſ. caſtor., p. march. antep. Ex mineralibus hic prodeſt ♉. diaph. (qvod ob poros majores +um abſorbet) pptum c. ♂ e, Bezoard. mineral. Sylv., fl. ♀ris, ZZ. etiam laudem meretur. Nam ut ut & hoc verum ſit, qvod ZZ. non deſtruat +um qvoddam; Attamen acrimonia corporis humani, qvæ non eſt tam acida, qvam acris omnino, etiam affici

afficit hoc corpus, ☿ ius dulcis hic etiam prodeſt. Convenit vero hiſce affectibus, qvatenus non duntaxat acrimoniam temperat, verum præterea etiam evacuationem juvat. Ex ♂e proſunt varia ppta, limatura ♂is ppta, crocus ♂is aperitivus, crocus ♂is c. ⊖ bus ♀ r. ♂us. Ex marinis proſunt corallia, conchæ, hinc ſpecifica antifebrilia Strobelberg., Crollii item ſuccinata. Ex vegetabilibus primario hic proſunt ⊖ ia incinerata, qvæ in tantum poſſunt ſaturari, ne nimium impetuosè afficiant genus noſtrum nervoſum. Hinc v. g. ♀ us ⊕ latus, ⊖ card. bened., abſynthii, Cent. min.

Thes. 6.

Secunda indicatio obtinetur per medicamenta leniter purgantia, qvæ ſunt petenda præter ☿ um dulcem, primario ex vegetabilibus hic proſunt Rhabarbar., fol. Senn., Rad. Iallap., Mechoacan., agar., alöe præprimis vero inſuccata, vel ſucco violarum, vel roſarum, vel fumar., vel ſucco uvarum ſpinæ cervinæ, ſcammonium pptum hic valde etiam prodeſt, ſive ſit pptum c. fumo ♃r., fitque ſcammonium ♃ ratum, ſive ſcammonium c. ſucco Cydon. toſtum, quod dicitur diagrydium, ſive c. ſucco Cydon. fermentatum.

Thes. 7.

Tertia indicatio obtinetur primario per medicamenta ex Gummi Arabico, Tragacantho & papaverinis, parata, Lignum sanctum, Saſſafr., Glycyrhiz, & Caric. Hinc pulvis compoſitus anonymus, vel Hali contra Phthiſin, item ſpecies Diatragacanth. Mynſicht.

Thes. 8.

Qvarta indicatio obtinetur partim per ſuperius commendata ZZbarina, partim & qvidem primario per opiata, ſemel autem pro ſemper hic commendo opium fermentatum.

Thes. 9.

Qvinta indicatio obtinetur per medicamenta ex Regno vegetabili lignea. Hinc nota ſunt lignum ſanctum, Saſſafr. &c. præprimis cortex Chin. Chin. Item ex herbis Serpillum, Lavendul., Rosmar., Salvia, betonic., radix Chin., Sarſaparill. Ex marinis proſunt medicamenta parata e ſuccino. Ex mineralibus ⊕ lica temperata gaudentia leni virtute ſtyptica, v. g. R̄a ♀ ris ⊕ li., R̄a ♀ ris Mynſ. Ex his lignis marinis vegetabilibus poſſunt parari varia compoſita v. g. decoct., Eſſent., R̄æ &c.

Thes.

Thes. 10.

Sexta & ultima indicatio obtinetur per medicamenta opiata, omnibus vero reliqvis præferimus rursus opium fermentatum. Hinc inter opiata relata etiam volumus Theriacalia, Theriacam nimirum, mithridatium, Diascordium Fracast., Phil. Roman. &c.

Thes. 11.

Formulæ fiant tales:

℞. ▽. Serpill.
Betonic. ãã ʒj.
Ror. marin. c. ♈. l.
(tenell. c. e. θeriac. c. ♈. ʒβ.)
Oc. ♋. ppt. ʒβ.
♁. diaph.
♎. fumar. ãã. gr. XV.
succ. alb. ppt. ℈β.
Syrup. de beton. l.
(Veronic. de cichor. c. Rhab.) ʒβ.
M. D. S. Fluß-Tränckl. gerüttelt stündlich 3. Löffel voll zu geben.

℞. ▽. Salv.
Serpill. ãã. ʒj.
tenell. c. c. ʒβ.
p. march. antep.
Specific. ceph. D. M. aa. ℈j.
♁. diaph. ℈β.

perlar. or. ppt. gr. V.
Syrup. de Veronic. (l. Stoech. Arab.)
℥ß.
M. D. S. ut ſupra.

℞. ▽ Salv.
Serpill. ãã. ℥vj.
tenell. c. c. ℥ß.
Liq. c. c. ſucc. gt. L.
Eſſ. caſt. gt. XXX.
p. march. antep. ℥ß.
Syrup. de beton. ℥ß.
M. D. S. ut ſupra.

℞. Ras. lign. Sanct.
Saſſafr., c. c. aa. ℥ß
Rad. Chin.
ſarſaparill. ℥j.
f. l. a. Decoct. in ▽ font.

℞. Decoct. Colat. ℔ß.
▽. tenel. c. c. ℥v j
Dent. eqvi mar.
matr. perl. ppt.
ʒ ii Diaph. ãã ʒj.
Syrup. de ſtœchad. Arab. ℥j.
M. D. S. Fluß-Tranck gerüttelt ſtündlich ein Wein-Gläßlein voll zu trincken.

vel ℞. Decoct. Colat. ℔ß.
▽. tenell. c. c. ℥vj.
♎ ♁ c. ʒij.

Syrup.

Syrup. de cichor. ʒj.
(NB. addatur Glycyrrhiz. ras. ʒβ.
Caric. pingv. No. X.
qvo pacto omittatur Syrupus, ne potio nimis dulcescat.)
M. D. S. ut ſupra.

℞. ocul. ♋. ppt. ʒβ.
♁ij diaph.
♀r. ♁ lat. ãã. ʒβ.
flor. ♃r. gr. V.
M. D. S. temperirend Pulver in ein Nöſel Bier zu thun und wohl gerüttelt darvon getruncken.

℞. Croc. ♂ is. c. θbus
matr. perl. ppt.
♁ij diaph. ãã ʒj.
M. D. S. ut ſupra.

℞. Ebor. S. △e. ʒj.
♁ji diaph. gr. XV.
Arc. 2pt. M. ʒβ.
p. anod. confort. gr. IV.
M. D. S. Abend-Pulver auff 1. mahl.

℞. Eſſ. Serpill.
♑ θ*c. ãã ℥β.
M. D. S. Fluß-Eſſentz alle 2. Stunden 25. Tropffen zu nehmen.

℞. ♑ θ*c. gt. XL.
Eſſ. Caſt. gt. XXV.
Anod. gt. XX.

M. D. S. Abend-Tropffen auff 1. mahl.

NB. Esſ. anod. debet eſſe perſpecta ratione conſiſtentiæ. Siquidem interdum ſufficiant guttæ XII. XV.

℞. ▽. Scabios. ʒj.
tenell. c. c. ʒij.
ocul. ♋. ppt. ℈j.
p. Ialap. gr. XII.
Scammon. ♃r.
♆r. ⊕ lat. ãã gr. VI.
Syrup. de cichor. c. Rhab. ʒiij.

M. D. S. temperirendes und laxirendes Tränckgen gerüttelt innerhalb 1. Stunde Löffel-weiſe zu nehmen.

℞. Res. jalap. gr. VIII.
dil. in ſ. q. vit. ovor.
add. ▽. Serpill. ʒiij l. ʒß.
Cinam. ʒß.
Juleb. Ro5. ʒj.

M. D. S. Purgier-Milch auff 1. mahl.

℞. Reſin. jalap. gr. VIII.
Amygdal. dulc. excoriat. no. ij.
arc. 2pt. M. gr. V.

M. D. S. Purgier-Pülverlein auff ein mahl in warmer Suppen zu nehmen.

℞. Rad

℞. Rad. jalap. gr. XII.
Scammon. ♃r.
♂ ij. Diaph. ãã. gr. VI.
Arc. 2pt. M. gr. VII.
M. D. S. ut ſupra.

Qui pulvis convenit maxima ex parte cum decantatiſſimo pulvere comitis Borvvig alias dicto pulvere Conachino. Similem pulverem commendat Mœllnbrock. in Tract. de varis. Reticet vero ſtimulum θnum, qvi tamen revera eſt ☉. ☿ri eſſentificatum: itaque formula eſto hæc:

℞. p. Jalap. ʒβ.
Scammon. ♃r.
♂ Diaph.
☉. ☿r. eſſentif. ãã. gr. V.
M. D. S. vel fiat Calomelanum Torqveti laudatum â Riverio.

℞. p. Jalap. ʒβ.
☉ fulm.
Gum. Gutt. ãã gr. IV.
M. D. S. ut ſupra.

℞. ☿ dulc. ʒβ.
Scammon. ♃r. gr. VIII.
M. D. S. ut ſupra.

Qvi vero dentibus metuunt â ☿io dulci, transforment hunc pulverem in bolum hoc modo:

℞. Con-

℞. Conſerv. roſ. rubr. ʒjß.
☿ dulc. ʒß.
Scammon. ♀r. gr. VIII.
c. ſ. q. Syrup. de Cich. f. l. a. bolus.
D. S. **Laxir-Zucker auff 1. mahl.**

℞. Aloës viol. gr. VII.
☿ dulc. gr. VIII.
Diagryd. gr. III.
f. l. a. c. Sirup. de Cichor. pil. no. 19.
D. S. **Fluß-Pillen auff 1. mahl.**

℞. MP. è Succ. Crat. ʒß.
Res. jalap. gr. V.
Diagryd. gr. II.
f. l. a. pil. c. Eſſ. Serpil. gt. 1. no. XVII.
D. S. ut ſupra. Aſſumtis talibus pilulis, ſemper deinde interjecto bihorio abſorbeatur ovum ſorbile.

℞. Paſſul. min. ℥j.
Rad. Cichor. ℥ß.
Ras. c. c. ʒij.
Fol. Senn. Al. S. S. ʒiß.
f. l. a. Decoct. in ▽a font.

℞. Decoct. colat. ℥iv.
▽ Cinnam. ʒvj.
ocul. ♋ ppt. ʒß.
♁ Diaph. ʒj.
Syrup. de Cich. c. Rhab. ℥ß.

M. D. S.

M. D. S. Linde abführender Fluß-Tranck gerüttelt stündlich ein Wein-Gläßlein zu trincken.

℞. p. Dia Senn. Mont. ʒij.

D. S. Laxir-Pulver auff 1. mahl in Pflaumen-Muse zu nehmen.

℞. Elix. cath. purg. ʒij.
(Si menstruum sit fortius ʒj.,)
Syrup. domest. ʒß.

M. D. S. Säfftlein nach und nach zu geben.

℞. p. Anonym. l. Hal. contra Phthis.
Cort. chin. Chin. ãã ʒß.

M. D. S. stärckend Pulver den Tag über 4. mahl zu nehmen.

℞. p. anonym. ʒß.
anod. Conf. gr. V.

M. D. S. Fluß-Pulver auff 1. mahl gegen Schlaffens-Zeit zu nehmen.

℞. Succin. alb. ppt.
p. Chin. Chin.
Spec. Diatragacanth. ãã ʒß.
M. D. S. ut supra.

℞. Ras. lig. Sanct,
Sassafr. c. c. ãã ʒß.
Rad. Sarsapar.
Chin. ãã ʒvj.
fl. bellid. p. ij.
f. l. a. Decoct. in ▽a fontan.

℞. De-

℞. Decoct. col. ℥v.
Sacch. pen. ℥ß.
Spec. Diatragacanth. frigid. ℈ij.
M. D. S. Fluß-Tranck gerüttelt stündlich warm gemacht ein Wein-Gläßlein darvon zu nehmen.
Eſſ. lign. ʒj.
ſuccin. ʒß.
anod. ℈j.
M. D. S. Fluß-Eſſentz täglich 3. mahl zu nehmen 50. Tropffen auff 1. mahl.
℞. Eſſ. lign., theriac. ãã. ʒß.
anod. ℈j.
M. D. S. ut ſupra.

Thes. 12.

Superius facta eſt mentio tuſis humidæ, qvia vero hæc ipſa per motus involuntarios cum vehementiâ qvadâm peragitur, fit, ut totum corpus debilitetur, exqviſitisſimusqve dolor circa pectus excitetur. Itaque hic dolor mitigetur etiam per externa anodyn. pingvia; ſunt illa vero $\overset{o}{oo}$ ſa, v. gr. $\overset{o}{oo}$ fl. chamomill., verbaſc., lil. alb., præ reliqvis $\overset{o}{oo}$ petræ. alb. His $\overset{o}{oo}$ is ob graveolentiam admiſcenda ſunt alia relata in pauca doſi, v. gr. lavendul., ror. mar., aniſi, Serpill., Spicæ. Præterea huic ſcopo inſerviunt pingvedines, qvibus omnibus præripit palmam axun-

axungia humana. Deinceps faciunt huc etiam ſeva, hircinum, cervinum, item pingvedo lucii piſcis, caponum. Formulæ ſunt hæ.

℞. ° ° ° inſol. fl. chamom. ʒij.
ℌ. Ror mar. gt. VIII.
petr. alb. ʒß.
Axungiæ human. ʒij.

M. D. S. **Euſerlich lindernd Oel ſtündlich warm gemacht auf die Bruſt zu ſtreichen.**

Vel faciunt etiam ad hanc indicationem indipiſcendam ſemina pingvia emollientia cum vegetabilibus ad formam pultis cocta.

℞. Cremor. aven. m. ij.
fl. Chamom. m. j.
Sem lin. ℥j.
f. l. a. Decoct. in lacte bubul.

M. D. S. **Euſerlicher Umſchlag auff die Bruſt in einem doppelten Tuche zu legen.**

Thes. 13.

Formulæ ad ultimam indicationem ſunto hæ:

℞. R̄ Succin.
Eſſent. ther.
anod. ãã. gt. XL.

M. D. S.

M. D. S. lindernde Tropffen alle Stunden 25. zu nehmen in frischem Bier.

℞. ♌ ☉☽ dulc.
Ess. anod. āā. gt. XL.
M. D. S. Linderung 20. Tropffen im Bier zu nehmen.

℞. p. anonym. ℈j.
anod. conf. gr. VI.
M. D. S. Abend-Pulver auf 1. mahl.

℞. Spec. ceph. D. M. gr. XV.
p. anod. conf. gr. VI.
M. D. S. ut supra.

℞. ▽ Scabios. ʒvj.
cinnam. bugl. ʒiij.
Spec. ceph. D. M. ℈j.
p. anod. conf. gr. VI.
Syrup. Scabios. ʒij.
M. D. S. Abend-Träncklein auff 1. mahl.

℞. Extract. lign. Sassafr. gr. III.
Laud. opiat. gr. I.
c. s. q. flor. ♃r. f. l. a. pil. no. 7.
D. S. Ruhe-Pillen auff 1. mahl.

CAP. III

CAPUT III.
DE LYMPHA NIMIUM VISCIDA.

Thes. 1.

QUemadmodum lympha in corpore nimium fit fluida, ita etiam p. n. non nunqvam fit nimium viſcida. Hocque ſub duplici reſpectu. Aut enim lympha ſaltem coagulatur absque notabili aliquo ✝do coagulante; aut à manifeſto ✝do coagulante, quæ lympha viſcida nobis dicitur lympha auſtera.

Thes. 2.

In præſenti conſiderabimus Lympham p. n. coagulatam, quæque deinceps ſtagnando producit varios morbos absque ulla notabili in corpore efferveſcentia.

Thes. 3.

Ex tali vero lympha viſcida in ore & naribus patimur catarrhos viſcidos, in quibus perit noſter guſtus & olfactus, quatenus nimirum lympha hæc nimium viſcida impedimento eſt, ut ne objecta horum ſenſuum attingere valeant extremitates nervulorum ſenſoriorum.

Thes. 4

In faucibus, glandulis, amygdalis, item

maxillaribus causatur tumores œdematosos, qui multa quidem incommoda nobis pariunt ob læsam deglutitionem, interim tamen per se raro ad suppurationem tendunt.

Thes. 5.

Hæc lympha viscida in ventriculo tollit omnem appetitum: Imo alimenta assumpta etiam digerit vitiosè, ut inde exoriatur lienteria. In intestinis itidem multa parit incommoda, quatenus obstruit vasorum lacteorum orificia, intestinaque copiosiori muco replet; unde oritur Passio Cœliaca.

Thes. 6.

Ex intestinis delata per glandulas mesenterii inibi causatur stagnationem, quam sequitur non raro hydrops ascites, quatenus nimirum, glandulis obstructis, chylus novus aut rumpit vasa lactea, aut per porulos etiam horum vasorum tenuium transudat in abdominis cavitatem.

Thes. 7.

Sursum delata in thoracem & consequenter in pulmones inibi causatur, speciem quandam Dyspnœæ, Asthmatis, Orthopnœæ, imo catarrhi etiam suffocativi, quæ species morborum dicuntur humidæ, ad differentiam illius, quæ progignitur ex convulsione organorum respirationi inservientium, quæ-

que

que dicitur ſicca, ab Helmont. Epilepſia pulmonum, vid. Tract. Aſthm. & Tuſſ. In ipſo corde interdum concreſcit, ventriculosque opplet, ut inde itidem ſubitanea ſuboriatur ſuffocatio, præprimis vero in puerulis.

Thes. 8.

Interdum in cordis ventriculis coagulatur in formam novi progeniti corporis quodque audit recentioribus medicis Polypus cordis. vid. Marcell. Malpig. de ſtructura viſcerum.

Thes. 9.

In cerebro hæc lympha viſcida pro diverſitate gradus cauſatur quandam Aneſtiſiam, quatenus nimirum principia nervorum non rite madefiunt ad objecta externa miniſterio ſenſuum excepta percipienda. Unde oritur Lethargus, Coma vigil & ſomnolentum, pro diverſitate nimirum gradus. Quo enim viſciditas hæc eſt major; eo etiam magis adaugetur morbus. Coma enim ſomnolentum & Lethargus ſunt majores morbi Comate vigili.

Thes. 10.

Quando vero extremum gradum eſt adepta hæc lympha, oritur quædam ſpecies ipſius apoplexiæ.

Thes. 11.

In habitu corporis lympha hæc viſcida cauſatur aut hydropem univerſalem, qui dicitur habitus leucophlegmaticus; aut particularem, qui dicitur tumor œdematoſus.

Thes. 12.

Oritur hæc lymphæ viſciditas aut eatenus; quatenus in corpore partes viſcidiores cum fluidis non bene permiſcentur, quemadmodum hoc in febribus ut plurimum obſervatur. Quippe in quibus ægrotantes ut plurimum ſitientes nimium conqueruntur de lympha tenaci & viſcida, conglutinante quaſi lingvam cum palato, item buccas cum gingvivis. Qualis autem hæc eſt lympha, talem etiam obſervare licet in reliqua M. S. per V. S. emiſſa. Unde non raro lympha talis ſangvini dimiſſo innatans mentitur verum mucum vel gelatinam quandam. Dum igitur ægrotantes avide hauriunt fluida potulenta, illæ particulæ viſcidæ non uniuntur, verum præterea innatant liquori fluido inſtar partium caſeoſarum in lacte coagulato. Idem evenit quatenus nimirum febres per ſola medicamenta ♁ſtria curantur, dum nimirum partes illæ ♁ſtres ✝um quoddam peregrinum ex lympha recipiunt in ſeſe. Quo facto, neceſſario deinceps ſequi-

quitur ☵tatio in lympha, per quam partes craſſiores ſeparantur â fluidioribus. Hinc partes illæ ſeparatæ, penetrantibus habitum corporis, tanquam filtra, reliquis fluidioribus, inibi remanent. Demum coagulatur etiam hæc lympha â ſolo △e externo, quatenus nimirum hic variis modis corpus noſtrum ambit, & per inſpirationem pulmones noſtros occupat, imo quadantenus etiam in ventriculum penetrat.

Thes. 13.

Signa diagnoſtica quoad lympham viſcidam in naribus cognoſcimus inde, quod nares ſentiantur obſtructæ, dolorqve qvaſi qvidam gravativus nos affligat. Interim tamen reſpiratio adeſt libera, quo ſenſu diſtingvitur ab aliis obſtructionibus narium, in qvibus meatus narium oppleti ſunt. In ore deprehenditur viſciditas qvædam conglutinans quaſi linguam cum palato, vel etiam qvædam ſiccitas. In glandulis, amygdalis & maxillaribus deprehenditur ex difficili deglutitione dolor gravativus circa fauces. imo glandulæ maxillares affectæ ab extra iunt tumidæ & prominutæ. In ventriculo cognoſcitur ex appetitu proſtrato, doloreqve tenſivo absque ructibus vel ☩dis vel tiam nidoroſis. In inteſtinis cognoſcitur ex fecibus alvinis viſcidis albicantibus. In

glandulis meſenterii cognoſcitur ex intume-
ſcentia abdominis. In habitu Leucophle-
gmatico cognoſcitur ex colore cutis inter
dum livido, interdum albicante, item inde
quod cutis digitis compreſſa ad tempus re
tineat foveas. In pulmonibus percipitur
ex difficili reſpiratione, anguſtiis præcordio-
rum, rejectione pertuſſim materiæ viſcidæ
Morbi verò ſpecificati, nimirum Dyſpnœa,
Aſthma humidum, & orthopnœa, differunt
ſaltem gradu. In cerebro cognoſcitur ex
deficientibus ſenſibus, dum nimirum ſubi-
to perit viſus, auditus, olfactus, totumqve
corpus occupat laſſitudo. Factæ vero jam
jam apoplexiæ viſcidæ ſigna ſunt certarum
partium ſubitaneus motus & ſenſus læſus
absq; notabili faciei rubedine & incaleſcen-
tia. *Thes. 14.*

Signa prognoſtica ſunt lympha viſcida in
naribus & in palato haut eqvidem frequen
ter aliquid monſtri alit in corporibus aliàs ſa
nis, ſiquidem ſenſim rurſus diſſolvitur. In
ſcorbuticis & ♃eis facilè cauſatur eroſione
In glandulis, amygdalis & maxillaribus iti
dem. In ventriculo facilè degenerat in
lympham acidiorem, unde oritur demum
febris intermittens: In inteſtinis cauſatur
icterum & paſſionem cœliacam, in glan
dulis meſenterii facilè poteſt cauſari hydro
pe

pem incurabilem. In pectore etiam diutius retenta facilè causatur suffocationem, imprimis verò in pusionibus. In capite ut plurimum causatur mortem subitaneam.

Thes. 15.

Curatio instituatur secundam has indicationes: Lympha viscida attenuetur; attenuata evacuetur & hæc in toto corpore. In pectore verò reddatur lubrica. Vasa verò & partes continentes stimulentur, atqve demum roborentur.

Thes. 16.

Prima indicatio obtinetur per medicamenta ⊖na: hinc prosunt ex regno vegetabili omnia, quæ constant ex ⊖e quodam acri, v. gr. omuia dicta antiscorbutica, cochlearia, nasturtium, numularia, raphanus marinus, & rusticanus, item Cichorium, fumaria omnibus verò reliquis palmam præripit arum & Scilla, item ex Resinis Gummi kum, Benzoes. Ex his vegetabilibus varia prostant medicamenta præparata v. gr. ▽æ latæ simplices, ▽æ numulariæ, fumariæ, cichor, item compositæ antiscorbuticæ, v. gr. antiscorbutica Dorncrellii. Porrò ♃9, v. gr. ♃9 Cochleariæ s. sine fermentatione s. cum fermentatione paratus, ♃9 antiscorbuticus D. Michaelis. Succi etiam horum vegetabilium recenter expressi cum

tantillo vini, & ſacchari in tantum edulcorati, laudem etiam merentur. Proſtant etiam in officinis eſſentiæ, v. gr. cochlear, fumar, quæ etiam planè non ſunt rejiciendæ, item Ra corallorum antiſcorbutica. Palmarium autem medicamentum etiam eſt Rad. ari ſ. præparata ſ. ejus fœcula. Præparetur verò ſaltem per blandam macerationem in tantillo vini Rhenani, deinde in loco temperato lentè exſiccetur & pulveriſetur. Fœcula verò omninò ſuam meretur laudem contra- zwelfer., ſiquidem nihil aliud eſt, quam pars radicis, quæ in proprio ſucco maximè eſt fluida. Saltem notetur in præparatione hæc cautela, ne evaporetur, ſed colligatur in cella per ſubſidentiam. Gummi *um autem optimè præparatur quatenus diſſolvitur in ☩to apprimè vero ſcillitico & ſenſim ſenſimque inſpiſſatur, ut inde formari poſſint pilulæ. Nam gummi *um alias valdè eſt acre & fauces erodit, hinc non poſſum penetrare, quomodo Brunneri potio, qui recipit ℈ij. Gummi *i & diſſolvit in vino, deinceps verò edulcoratur cum ſyrupo quodam, potuerit aſſumi. Autor itaque ſum unicuique. ut abſtineat ab hac ipſa fauces erodente potione. Deinceps Gummi *um, quatenus ingreditur ⌒um aſthmatic, etiam ſuam meretur laudem D.M. qui cum ℣ paratus, cautiſſimè etiam eſt adhibendus, quia eſt penetrantiſſimus

mus. Ex Benzoë laudo Magisterium, item flores. Ulterius ad lympham viscidam dissolvendam conferunt etiam ☉ia ♈a in tantum saturata v. gr. arcanum 2pl. M. ☿9. ♁latus, ☉ fumar, cichor. Hinc prodest ulterius ex compositis p. pectoral. D. Mich. it. Essent. antiicterica,

Thes. 17.

Ex regno minerali hic prosunt ♂ia cum ♃libus bene mista, v. gr. ♃ diaphoreticum cum ♂e, Bezoardicum ♂e bene præparatum, item alia ♂ia cum ☉bus præparata v. gr. Crocus ♂is cum ☉bus, Essent. ♂is liqvida & cum succo pomorum, R. ♂is aperitiva Zwelfer. Medicamenta ♀ea hic etiam laudem merentur v. gr. lac ♀ris, flor. ♀ris. Succinata demum omnia hic etiam sunt efficacia, v. gr. Ra succini, succinum præparatum. ☉☾ lat. succini.

Thes. 18.

Ex regno animali prosunt hic ☉ia ♌ia dulcià v. gr. ♌9 ☉☽i dulcis, liquor C. C. succinatus, Ra ☿r. acr. Ubi probè notandum est mirificè commmendari à multis ♌us hos $^{\circ}_{oo}$is maritatos, ut proinde tanquam arcanum aliquod asthmaticum æstiment ♌um ☉☽i anisatum. Enim verò hæc ipsa $^{\circ}_{coa}$ ut ut videantur intimè unita

hiſce ♎bus, attamen accedente novo ♐ate rurſus ſeſe ſeparant, ut proinde uſus eorum diuturnior etiam noxam inferat. Quapropter tutius eſt parare hos ♎us ex ex ſeminibus materiæ ♌andæ commiſtis. Hoc enim pacto vis aromatica ſeminum intimius jungitur partibus ♋inis.

Thes 19.

Secunda indicatio obtinetur primariò per medicamenta Scillitica. Vix enim dici poteſt, quantum auxilii afferat ſuccus recenter expreſſus Scillæ taliter affectibus. Quia verò Scilla eſt maximè mucilaginoſa, hincque difficilis expreſſionis, admiſceatur parum ♍æ ♌atæ cujusdam, fiatque expreſſio. Quia porrò ſapor eſt ingratiſſimus, commiſcendum eſt aliquid ſacchari, ut ſapor nauſeoſus & amariſſimus in tantum corrigatur. Deinceps prodeſt ejus ſyrupus, mitior, itemque Oxymell ſcilliticum cum aliis v. gr. Gummi ✱o commiſtum. Scillam excipit gumm. ✱um, quod non duntaxat reſolvit verùm etiam in tantum evacuat, adhibitis nempe ſtimulantibus. Hinc v. gr. proſunt pilulæ ex ✱o Quercetani. Eſula hic etiam non eſt contemnenda, modo prius bene præparata & macerata ſit in vino. Hinc v. gr. Extr. Eſulæ prodeſt. Gummi

guttæ

guttæ etiam hic meretur laudem, dum nimirum insigniter resolvit. Cauti tamen simus, ne excedamus in dosi, malo tamen præscribere gumm. gutt. magisterium, item Elixir citri purgans, quod etiam ingreditur semen Carthami, Jalapp, Scammon, Mechoacann, laudes etiam suas merentur.

Thes. 20.

Hæc ipsa indicatio quatenus lympha viscida in ventriculo hæret, obtinetur etiam per vomitoria, quæ desumantur primario ex ☿io & quidem per ♀rum vel ♁um extracto. Hunc namque in ▽ dissolvere ejusque syrupum addere possumus, ut inde emergat syrupus Angli Salæ, item Essent. Emetica Zvvelf. ▽a benedicta Rulandi.

Thes. 21.

Qvemadmodum verò in ventriculo hæc materia viscida specificè est evacuanda; ita etiam specificam vult evacuationem expectore. Expectoratio autem commode absolvitur per medicamenta pinguia producentia in corpore humano lympham fluidiorem eamqve pinguem, quo facto, lympha illa pingvis potest naturaliter extra = vasata cavernulas pectorales quoad parietes internos reddit lubricas, ut lympha tenax crassa sese separet à parietibus, hinc ad motum thoracis

cis per tussim exscreetur. Ex vegetabilibus verò talia pinguia sunt desumenda (1.) Ex seminibus v. gr. papav. alb. cucurbitæ, ex nucibus pineis, amygdalis unde constat p. Hal. contra φθίσιν (semel a. pro semper notetur hæc semina esse assumenda recentia & non rancida, alias causantur vomitum, tædiumqve parant ad præsentiam omnis medicaminis.)

Thes. 22.

Deinceps pinguedinem hanc & lubricitatem lymphæ producunt. etiam omnia saccharata, hinc ex saccharo & aliis emollientibus v. gr. Glycyrrhiza, Cichor. ipsis etiam amygdalis parantur medicamenta condita. Glycyrrhiza verò dicitur Glycyrrhiza cocta nec non avenacea, quæ tamen potius referuntur ad fontem diæteticum quàm Pharmaceuticum. Ex regno animali prosunt hic omnes pinguedines v. gr. axungia humana, canina, qvæ ideò maximè commendantur phtisi. Item medicamenta parata ex partibus animalium v. gr. Looch. de pulmone vulpis.

Thes. 23.

Ex mineralibus prosunt hic ♃rata v. gr. lac ♃ris, flor ♃ris. Ex his parati Balsami per $\frac{0}{00}$ expressa v. gr. Balsam ♃ris amygdal.

Thes.

Thes. 24

Tertia indicatio obtinetur per medicamenta aliàs dicta diuretica i. e. talia quæ gaudent ☌e quodam acri. Hinc v. gr. ex vegetabilibus prosunt, ononis, scolopendrium, centaurium minus, vincetoxicum, hepatica, matrisylva, acacia, carduus Benedictus, veronica, cherefolium. Deinceps ex regno minerali huc faciunt omnia ☉lica bene præpaparata, sic v. gr. ♌☽ aperitivus Penoti rite præparatus Ra ♂is c. ☌e ♈o parata (ut ut hæc maximè conveniat cum croc. ♂s c. ☌☽.) Liquor nephriticus D. Michaëlis, Ra nephritica Ammelung, aperitiva Knœffelii, Magisterium ♂is aperitivum Mynsicht. plur. vid. apud Möllenbrok Tractat. de varis cap. X.

Thes. 25.

Ex animalibus prosunt omnes ♌☽ ⊡i dulc.

Thes. 26.

Ultima indicatio obtinetur per omnis generis capite superiori laudata ligna v. gr. Cortic. chin. chin. lign. sanctum, quercinum &c Formulæ ad Imam indicationem fiant tales.

℞. ♌ ☌☿. dulc. ʒj.
Cochlear. ʒβ.

M. D.

M. D. S. Resolvirend Wässerlein alle 2. Stunden 30. Tropffen zu nehmen / früh in warmer Suppe / posteà im Bier.

℞ Liqu. C. C. ʒj.
♎ Cochlear. ʒß.

M. D. S. ut suprà.

℞. Essent. Fumar. compos. ʒij.
Gummi ✱ic. V^s parat. gt. xxx.

M. D. S. Resolvirend Wässerlein alle 2. Stunden 15. Tropffen zu nehmen.

℞. ▽. Cichor. ℥ij.
antiscorbut. Dorncrellii. ʒvj.
C. C. S. △e. ʒß.
Croc. ♂is c. ⊖bus ℈j.
Syrup. Scelotyrb. Forest.
de Cichor. cum Rhabarb. aa ʒij.

M. D. S. Resolvirender Tranck gerüttelt stündlich 2. Löffel.

℞. Gummi ✱i in ✠to scill. solut. ℈ß.
Magist. Benz. gr. v.
♁ diaph. c. ♂e ℈j.

F. l. a. pilulæ no. L. D. S. Sonderliche Fluß-Pillen tägl. 10. zu nehmen.

℞. C. C. s. △e. ʒß.
♁. diaph. cum ♂e ℈j.
arcan. 2pl. M. ℈ß.

M. D.

M. D. S. Temperirend und resolvirend Pulver ins Bier zu thun.

Formula ad secundam indicationem.

℞. Succ. scillitic. cum ▽. scab. rec. expr. ʒvj.
Syrup. scillitic. ʒβ.

M. optimè D. S. Erweichendes Säfftlein Löffel weise zugeben.

Tamdiu continuatur assumptio donec equatur vomitus, qvi deinceps ut plurimum est largissimus.

℞. Syrup. de Scilla Cichor. c. Rhab aa. ʒβ.
▽. Cichor. ʒvj.
℘ Jalapp. gr. viij.
Scamm. ♎r gr. ij.
♀r. ⊕l. gr. viij.

M. D. S. Purgier Tränklein gerüttelt innerhalb einer Stunde zu nehmen.

℞. Elixir. citri. purg. ʒij.
Syrup. fl. papav. Cichor. cum Rhab. aa ʒij.

M. D. S Purgier Säfftlein auff 1. mahl zu nehmen.

℞. Mag. gumm. gutt. gr. v.
dil. in s. q. vitell. ovorum
▽. Cichor. ʒij.

Syrup.

Syrup. Scillitic. ʒj.
M. D. S. ut ſuprà.
℞. M. P. ex ☌o. Quercetan. ℈ß.
Reſin. Jalapp. gr. v.
diagryd. gr. j.
F. l. a. pilul. no. 19. D. S. Erweichende und abführende Pillen auff 1. mahl.
℞. Gumm. ☌i. in ✝to ſcill. ſol. & inſp.
Scamm. ♀r. gr. vj. ℈ß.
♀r. ⊕lat gr. iij.
F. l. a. pilulæ ut ſuprà.
℞. Herb. Scolopendr.
Cherefol. aa. M. j.
Flor. Hepatic.
Cichor. aa. p. iij.
Rad. Cichor.
Ononid.
Jalapg. pp ʒß.
Eſul. pp. ʒij.
Fol. Senn. Al. S. S. ʒx.
Crem. ♀r. ʒß.
Inciſa & contuſa in ſue ſacculo lineo.
D. S. Abführender Püſchel in 3. Nöſe Wein zu hängen / und alle Tag 2. Gläſer zu trincken.
Formulæ vomitoriæ.
℞. ♀r. emet. M.
⊕lat. aa. gr. iv.

M. D. S

M. D. S. **Erbrech-Pulver auf 1. mahl.**

℞. crem. ♆r. ʒß.
♆r. emet. M. gr iv.
♃r ♉ij. ☉is gr. iij.

M. D. S. **Erbrech-Pulver auf 1. mahl.**

℞. ♆r. emet. gr. iv. dilue in
▽. flor. borrag. ʒß.
Juleb. Rosar. ʒj.

M. D. S. **Erbrech-Wässerlein auf 1. mahl.**

℞. ♆r. emet. M. gr. iv.
in s. q. ▽. Cichor dissolv.
Syrup. de Cichor. c. Rhab. ʒij.

M. D. S. **Erbrech-Säfftlein auf 1. mahl.**

℞. p. Jalapp. ʒß.
♆r. ♁l. gr. vi.
emet. gr. iij.

M. D. S. **Brech-Pulver auf. 1. mahl.**

Formulæ ad expectorat.

℞. ▽. Scabios. ʒiß.
asthmat. R.
Syrup. de Scilla.
Glycyrrhiz. aa. ʒß.
Looch. de pulm. vulpis. ʒß.

M. D. S. **Erweichendes Brust-Wässerlein stündlich 2. Löffel voll.**

℞. Semen Cucurbit. excor.
amygdal. dulc. excor.

Nuc. pinearum recent. excor. aa. ʒij.
papav. alb. ʒiß.
F. l. a. Emulsio c. ▽. Cichor.
Scabios. aa. ℥ij
adde ▽. Cinnam. bugl. ℥ß.
Antih. poter. ʒß.
Edulcoretur c. s. q. Rotul. Man. Christ.
D. S. Temperirende Milch stündl. 1. Wein-Gläßl. zu nehmen davon.
℞. Rad. ver. Cichor. ℥j.
alth. ʒij.
Glycyrhiz. Ras. ℥j.
Ras. C. C. ℥ß.
Sem. papav. alb. ʒij.
passul. min. ℥iß.
F. l. a. Decoctum in ▽a. fontana.
℞. Decoct. Col. ℔ ij.
▽. Cinnam. bugl. ℥j.
Looch. de pulmone vulpis.
Syrup. de Scilla aa. ℥ß.
M. D. S. Erweichender Lungen-Tranck alle Stunden 1. Wein-Gläßlein.
℞. Balsa. ♃r. amygd. ℥j
D. S. Erweichender Brust-Balsam 15. Tropffen auff 1. mahl / des Tages 4. mahl zu nehmen.
℞. Conserv. Ros. rubr. ʒiß.
Rad. Cichor. condit.

amyg-

amygdal. dulc. condit. aa. 3ß.
nuc. pinearum, rec. excor.
Sem. papav. alb. aa. 3ij.
Ebor. ſ. △e.
Antih. Pot. aa. 3j.

C. S. q. Looch. de pulmone vulpis ſ. Electuar.

D. S. Linde und löſende Latwerge des Tages 6. Meſſer-Spitzen zu nehmen.

Formulæ ad tertiam indicationem.

℞. Liqv. Nephr, D. M. 3j.

D. S. Täglich Oel / täglich 3. mahl 16. Tropffen zu nehmen.

℞. R. nephr, Ammelung. 3j.

D. S. Treibende Tinctur täglich 2. mahl 6. Tropffen.

℞. R. ♂is aperit. Zvvelfer. 3j.

D. S Erweichende Tinctur 30. Tropffen auff 1. mahl.

℞. ♑9. aperit. Penot. ʒß.

D. S. Eröffnend Wäſſerlein alle Morgen 36. Tropffen zu nehmen.

℞. Acidul, artificial. 3ß.
D. S. ut ſuprà.
℞. ♃ diaph. cum ♂e.
arc. 2pl. M. aa. ℈j.

M. D. S. Pulver ins Bier auf 1. mahl

℞. Croc. ♂is cum ⊖bus ʒβ.

D. S. ut ſuprà

℞. Eſſent. lignorum c. ʒij.

Ra. ♀r. acr. ʒj.

Miſc. D. S. Stärcke Tinctur 40. Tropffen auf 1. mahl.

Formulæ ad ultimam indicationem repetantur ex capite ſuperiore, vel fiant hæ.

℞. Herb. Galeopſ. M. ij.

Ras. lingn. Sanct. ʒl.

C. C. ʒβ.

Rad. Chin.

Sarſapar. aa. ʒvj.

Paſul min. ℥ij.

F. l. a. infuſum in cereviſiæ ſecundariæ menſur. ij. ſtent per noctem in loco tepido, manè coquantur & filtrentur.

D. S. Stärckender Tranck tägl. ein Nöſel zu trincken.

Thes. 27.

Ad ultimam indicationem in apoplexia obtinendam ſpecificè conferunt ab extra admota. Alia acria, hinc v. gr. communiter proſtant ▽. apoplect. acetum rutaceum per ſimpli-

implicem infusionem paratum, deinceps etiam per ♌ationem, Imprimis verò conducunt, quatenus castoraceis stimnlantur hinc v. gr. ▽a hirundinum cum castoreo. Ego verò utor in tali casu sequenti formul.

℞. ♌ lil. convall.
rosar.
⊖✱ aa. ʒij. vel
addi possunt Essent. Castor. ʒj.
✠ti Rutac. ʒij.

Hac mistura imbuunt linteola quæ continuè sunt admovenda ægrotantium naribus. Hoc namque pacto excitantur egregiè ægrotantes tam apopleptici, quam lethargici. Imò interne etiam hic conferunt sternutatoria, si nimirum ægrotantes sunt robusti. Sternutatoria autem hic sunt petenda ex castor, helleboro alb. lil. convall. fl. anthos fol, majoran, nicotîan.

Formulæ sunto hæ.

℞. p. fol. nicotian.
majoran.
fol. lil. convall.
Rad. helleb. alb.
- - Castor. aa. ℈j.
°°° ♌at. majoran. gt. iij.

Crassiore modo pulverisentur hæc. M. D. S.

Schnupff-Toback öffters zugebrauchen.

Thes. 28.

Deinceps in affectibus his valdè etiam sunt proficua talia acria nervos stimulantia in Clysteribus, hinc v. gr. ex herb. salv. rut. majoran. fol. ror. mar. origan. stœchad. Arab. Ex purgantibus verò primariò hic convenit tanquam fortissimum Colocynthis, item fel tauri inspissatum & demum etiam ☿ emeticus in majori dosi assumendus.

Hinc formul. possunt esse tales.

℞. Herb. Origan,
Rut.
Salv. aa. M. j.
fl. Stoechad. arab.
lil. convall.
spiciæ aa. p. iij.
Colocynth. in petila ligat. ʒiij.
Rad. helleb. alb. ʒij,
F. l. a. Decocta in Aqua fontana.
℞. Decoct. Col. ℥x.
Dil. Electuar. de bacc. lauri.
lenit. Forenzol.
Mel. Anthos.
rutac. aa. ʒß.
☿r. emet. M. gr. xij.
Essent. Castor. ʒij.
vitelli ovorum no. j.
F. l. a. Enema. vel

℞

℞. Decoct Col. ℥x.
dilue rurſus elect. & mell.
deinceps adde
fell. tauri inſpiſſat. ʒiij.
vit. ovorum no. j.
F. l. a. Enema.

CAPUT IV.

DE

LYMPHA ⊖SA.

VIſis vitiis lymphaticis quoad fluiditatem, nunc ſcrutabimur etiam vitia lymphatica quoad ⊖nam temperaturam. Vitiatur verò dupliciter lympha, quatenus nimirum induit naturam ⊖is cujusdam corroſivi, quæ vis corroſiva optimè poteſt conferri cum ⊖*i, quippe quod gaudet poteſtate diſſolvendi omnem pinguedinem totius corporis noſtri, unde producit maraſmum, communiter dictum ſcorbuticum Germanis **die Darrſucht oder Vertrocknung**/ qui idem poteſt cum hectica phtiſi conjuncta.

Thes. 2.

Hæc ipſa intemperies dum lymphæ quidem ineſt, aſt non quoad omnes, ſed tan-

tùm certas partes producit in hominibus ſcorbutum ita tamen ut maraſmus ſcorbuticus ab ipſo ſcorbuto non differat, niſi gradualiter. Scorbutus adducit in labiis fiſſuras apprimè verò in extremitatibus, in gingivis inflammationem, eroſionem, hyperſarcoſes, unde cauſatur gingivarum frequens cruentatio, in ipſis dentibus cariem, in lingua fiſſuras, in faucibus apprimè verè in amygdalis tumores, eroſiones in ventriculo frequentes vomitus absque ejectione copioſæ materiæ, qui vomitus utplurimum maximè eſt chronicus. Obſervavi olim talem vomitum ſemeſtrem ferme, quem deinceps intra octiduum curavi ſolo lacte, jejuno ſtomacho hauſto cum tantillo ℥ß. cochleariæ. In inteſtinis convulſiones meſenterii frequentiſſimas, quæ communiter dicuntur die Darm-Gicht. In M. S ad habitum corporis delata hæc ⊖ia cauſantur ſcabiem, quæ pro diverſitate copiæ ⊖ium talium aut fit humida aut ſicca. Hæc oritur à minori copia; illa verò à largiori. Qt. autem pauciſſima talia ⊖ia lymphæ inſunt oriuntur in habitu corporis phlyctænæ, ſudamina, chirones. Epinyctides. Qt. autem lympha illa ab extra ſtagnans attingit corpus noſtrum, cauſatur eroſiones, quas communiter vocamus das Fratſeyn/ obſervaturque

turque in puſionibus mingentibus in faſcias; item in adultis delicatulis pinguibus, quatenus nimirum cute ſua pinguibus producunt rugas magnas inter quas hæc lympha ⊖ſa collecta, cutem erodit, maximoperè verò obſervatur hæc eroſio in tibiis ſub poplite. Quatenus verò ⊖ia hæc inſunt lymphæ, quæ ordinariè certas cavitates debet irrorare, cauſatur pruritum etiam ſic v. gr. non rarò pruritus talis obſervatur in oculis, imo in toto habitu corporis continuò adigimur ad ſcalpendum. Hæc ⊖ia ulterius in lympha nos ab extra afficiente lædunt noſtrum corpus, dum nos movemus, hinc v. gr. equitantes vel etiam pedibus properantes, patimur eroſionem circa podicem in fiſſura nempe quam eroſionem vocamus lupum. In ſexu ſequiori æſtivis diebus hoc malum ſæpiſſimè etiam obſervatur circa fœminea, unde novi exemplum cujusdam, quæ exinde circa femora & in pudendis maximos per peſſa eſt cruciatus cum metu ſupervenientis Gangrænæ. Hæc acrimonia interdum obſervatur etiam in excrementis alvinis, hinc ſordes illæ propè podicem relictæ excitant pruritum moleſtiſimum ani, quem Germani vocant Arſchkützel. Quæ mala inferat ⊡a nimium ⊖ſa in infantulis excoriando np. femora, docet nos quotidia-

na experientia. Demum ſudor nimium ☉ſus in ſoleis & intra pedum digitos æſtivis præprimis diebus nonnullos adeò affligit: ut interdum deambulantes ab acrimonia hác rodantur, noctu verò ubi deſinit ſudor, & partibus pedum eorum digitorum reſiccatis & induratis non duntaxat ſummum patiuntur dolorem, verum & greſſibus formandis evadunt inepti.

Thes. 3.

Cauſa proxima hujus intemperiei reſidet primariò in ventriculi abundante aciditate nimia, & in bile etiam nimium alcalica, ex quibus duobus humoribus neceſſariò progignitur tertius ☉ſus, quemadmodum in Chymia ex ♏u ☉is & ♀ri progignitur tertium ☉ſum aliquod acerrimum, vel etiam ex ♏u ☉is & ☉e ⊡ item ex ♏u ☉is & ☿io ♃tus item ex ♏ ☉is & flor. ♉ij. butyrum ♉ij., quæ omnia maximè ſunt corroſiva. Interim tamen hæ ipſæ cauſæ pro diverſitate ipſorum ſubjectorum & affectuum diſcrepant etiam â ſe invicem gradualiter.

Thes. 4.

Signa Diagnoſtica ☉ſedinis nimiæ primariò ſunt petenda ex affectibus ſic v. gr. quoties cunque obſervamus aliqua in parte corporis noſtri eroſiones quasdam ab intra, toties

ties etiam possumus concipere hoc ipsum malum. Interdum etiam causæ externæ revelant hoc mali genus. Sic v. gr. perpessus est ante aliquot septimanas puer octo annorum exulcerationem totius fere capitis exinde saltem, quod pectine acutiori in aliquibus locis caput læderet, ubi profectò ⊖sedo prius in corpore & in capite hærebat iners, accedente verò læsione externa lympha illa extravasata ab △e externo actuabatur, ita, ut deinceps valdè operativa vicinas etiam exulceret partes, quæ à pectine manserant illæsæ. Hinc quotiescunque aut omnia, aut plurima etiam saltim superioribus relatis symptomatibus ægrotantem affligunt, toties etiam certi simus lymphæ in corpore hærentis ⊖sæ.

Thes. 5.

Signa prognostica: Omnis lympha ⊖sa indicat morbos chronicos: Omnis lympha ⊖sa potest causari multos morbos complicatos: Omnis lympha ⊖ sa causatur erosiones externas per diuturnitatem temporis: Causatur etiam inflammationem; unde non rarò possunt suboriri ulcera profunda phagedænica, quæque deinceps degenerant in ulcera maligna cancrosa np. & spacelata.

Thes. 6.

Curatio instituatur secundum has indicationes;

tiones : Lympha ☉sa immutetur, aut saltim mitigetur, correcta evacuetur, partes doloroſæ leniantur.

Thes. 7.

Prima indicatio obtinetur partim per ea quæ temperant aciditatem in primis viis nimiam, artim etiam per ea quæ bilem nimiam alcalicam temperant. Illud obtinetur per medicamenta jamjam in capitibus ſuperioribus commendata e. gr. ex mineralibus per omnis generis medicamenta ♂ialia item ☿ialia v. gr. ☿. diaph. ſimpl. vel cum ♂e; ſpecificè verò per antih. Pot. ♄nina equidem maximè ſunt egregia in temperanda acrimonia lymphæ, interim tamen in corpus aſſumpta & quidem frequenter maximè ſunt nociva: ſiquidem ab ☩o lymphæ facilè quidem ſolvuntur, enim verò non in verum ☉lum, ſed potius in Crocum ſaltem quendam; qui deinde ſeſe inſinuat in principia nervorum ideoque cauſatur convulſiones, obſtructiones &c. Quamobrem etiam priſcis Medicis ♄nus ſemper habitus eſt ſumme frigidus, quare nemini autor ero, ut ♄num frequenter in corpus aſſumendum præſcribat. Aſt quantum abhorreo interné aſſumendum ♄num, tantum eundem appeto ab extra applicitum in acrimonia lymphæ, hinc v. gr. ſola ♄ni limatura indiuturniori-

nioribus & contumacioribus eroſionibus cutaneis multa præſtat. Ut autem hæc limatura commode ægrotantibus accommodari poſſit, jubeo limaturam excoriationi inſpergere & deinceps partem affectam emplaſtro de ſpermate ranarum circumcingere (quolibet die bis vel ter emplaſtrum mutari poteſt) quo facto non duntaxat limatura illa alterat lymphæ acrimoniam, dum nimium ſeſe unit aciditas lymphæ cum ♄no; verum præterea & per emplaſtrum emolliens mitigatur partis inflammatio, impediturque intimior & moleſta ♄ni cum nova tenera cute cohæſio. Huc pertinent etiam omnia illa quæ radicibus conveniunt cum ♄no v. gr. Nihilum, Tutia, Plumbago, Ceruſſa, item p. ♄ni ſ. Minium, item Lithargirium.

Thes. 8.

Deinceps in corrigenda ☉ſa lympha plurima etiam præſtant ☿ialia quippe ad quæ in extremo gradu eſt deveniendum tanquam ad ſacram anchoram. Medicamenta autem communiter parata ſunt ☿ius dulcis, item ♎tus ℞. nimirum ☿ium bene depuratum diſſolve in ſ. q. ▽. ♎tur ℥ ♆r. Fiat perfecta edulcoratio, pulvis autem remanens detur ad gr, iv. & v. in forma pilularum facilé ſolubilium v. gr. ſumantur ſaltem micæ panis recenter piſti q. ſ. ad incorporandum pulve-

pulverem & dentur. Hæ pilulæ hominem adultum quinquies vel ſexies mitiſſimè purgant. Et utut interdum aliqualem poſt ſe relinquant ☉ivationem, attamen vix bidui aut tridui hæc eſt. Ulterius ex ☿bus hic proſunt zzabarina, quæ in acrimonia lymphæ temperanda omnino etiam laudem & locum inveniunt, & utut verum ſit zz à nullo reſolvi acido, attamen & hoc veriſſimum eſt, quod butyrum ♉ ii, tanquam corpus ſummè ☉ſum, intimè eam diſſolvat, jam verò aliquoties aſſertum eſt, quod lympha in corpore noſtro ☉ſa ſit conferenda cum ☿♃, ☉☌☾ & conſequenter etiam cum butyro ♉ ij.

Thes. 9.

Ex marinis Corallia etiam hic multa valent, præprimis vero absque vehementi calcinatione præparata. Mater Perlarum, Conchæ.

Thes. 10.

Ex regno animali proſunt omnia dura ſ. △e præparata, item omnes ♌☽ ⊡ſi dulces.

Thes. 11.

Ex vegetabilibus commendantur omnia acria v. gr. naſturtium, cochlearia, raphanus, arum, item omnia quæ amaritie aliqua gaudent, v. gr. Cichorium, fumaria, Centaurium minus, Carduus benedictus, pimpinella, it. ☉ia incinerata quo pacto ſoli E clavel-

clavellati etiam locum inveniunt. Ex his etiam variæ proſtant compoſitiones v. gr. ♈a antiſcorbutic &c.. Ex altera parte ninium np. alcali bilis temperatur per acida Alia, ita tamen ut acida etiam in ſeſe continent alcali aliquod ♈ſtre, cum quo vitioſum acidum ventriculi concurrens, dimittat acidum ad bilem, quemadmodum videmus in ♌atione butyr. ♃ij acidum ☋is in ☿io ♎to dimittere alcali ☿iale ſeſeque unire cum alcali ♃iali in corpus butyr. ♃ ij. Contrà verò tum ♃iale relinquere ſuum proprium alcali ♃iale, ſeſeque combinare cum alcali ☿iali in corpus pulv. Talia autem ♱a ſunt ♱a illa ♁lica ♂ia. Nam utut verum ſit in ♌ione remanere maximas partes ♂ies in ♌o cum ♱do fortiori ♁li; attamen & nemo negare poterit, quod in ipſis illis ♏bus ♁licis ♂is adhuc latitent corporales partes ♂iles, probatur np. id inde quod ♏♑ tales ☋l coagulati cum ☋bus ☉ſis ſumme depuratis, relinquant partes quaſtam ♈reſtes, ad naturam Crocor. ♂is vergentes. Sic v. gr. ola etiam ♈ ſæpe in ſe continet partes quasdam ♂les, hinc ☿ius in hac ſolutus & ♒tus ♒tur quidem in fundo, in ſuperficie vero apparet ſpuma ex flavedine rubecens, contra vero quando aſſumimus bene epuratum ♏um ☋is vel ☉i, ☿iumque diſſolvi-

vimus & ♄mus, nanciſcimur ♃tum albicantem, item obſervare licet in ♃io ♄to ex ♒ô in in corpus Turbith. mineral. Hinc ♃⊕li ♂is, aperitivus Penoti, Clyſſus ☿ij etiam ſunt egregii in hac ipſa bile temperanda, communiter etiam hic Clyſſus & hic ♃ ſuperfunduntur floribus quibusdam v. gr. bellid, roſarum, violarum, borrag, atque guttatim potui ▽ſo v. gr. cereviſiæ inſtillantur & tempore menſæ hauriuntur non ſine ſalubri effectu. Et utut hæ Ræ communiter ſaltem commendentur contra Phlogoſes, in dicta acrimonia etiam valde frequentes, tamen omninò & præterea comendentur bili nimis p.n. alcalicæ. Hinc v. gr. B.D. Horn. non ſine efficacia in uſu erat R. flor. bellid. cum Clyſſ. ☿ ij non duntaxat in Phlogoſi arcenda, verum & in omnis generis febribus ardentibus. Hiſce ♃bus ſimiles acidulæ, unde & Clyſſi communiter dicuntur acidulæ artificiales quæ nunquam ex aſſe ſupplent vices naturalium. Illam enim in ▽. viſceribus digeſtionem naturalem artificiali noſtro △e, noſtro artificiali conſortio mineralium nunquam ſatis æmulabimur.

Thes. 12.

Mitigatio lympha obtinetur ex regno Animali primariò per lacticinia maximopere verò per lac humanum, quo ante biennium reſtitui atrophia ſcorbutica laborantem, jam-

jamjam ſceletoformem, ita ut nunc incedat abdomine tardo, ſimilia aliquot exempla poſthac obſervavi. Succedit huic lac caprillum & vaccinum, quippe quo poſteriore puer undecim annorum itidem ſceletoformis & per ſemeſtre ſpatium lecto affixus reconvaluit. Hujus lactis uſus egregius eſt etiam in vomitu ſcorbutico unde non duntaxat commendatur â Sennerto, Tract. de ſcorbuto, verum etiam ipſe ejus uſum ſaluberrimum multoties ſum expertus; apprimè verò quando inſtillantur guttæ aliqnot ℈ Cochleariæ. Vid. præterea Tract. Medic. de curatione lactis in arthritide Joh. Georg. Greiſelii ubi obiter ſaltem notetur ad arthritidem lac non eſſe adhibendum niſi in athritide vaga ſcorbutica. Cæterum ab autoribus paſſim etiam commendatur ſerum lactis, cui tamen omnino antepono ipſum lac. Lacti ſuccedunt pinguia v. gr. Axungia humana, canina, caponum, brodia pullorum gallinaceorum, item ipſorum caponum non ita ſenum. Hinc etiam hæc omnia ex communi hominum obſervantia remederi creduntur phthiſi, cum tamen potius opem ferant ſaltem in arcendo maraſmo. Quare omnia etiam in acrimonia ſcorbutica temperanda ſunt egregia. Ex regno vegetabili proſunt temperatè adhibita ſemina & nu-

olei, pingvedine quadam conſtantia v. gr. amygdal.; pineæ, ſebeſten, piſtac, ſem. 4. frigid. major, ſem. papav, item ♃ expreſſa v. gr. ♃ amygdal. dulc., hincque paratus balſamus ♀ris amygdalatus. Item cremores frugum v. gr. cremor avenæ, orizæ, hordei etiam qui omnes ſuppeditant juſcula pingvia. Ex regno minerali commendantur medicamenta ♃ia v. gr. antihect. Poter. quippe in quo reſidet viſciditas quædam grata.

Thes. 13.

Tertia indicatio obtinetur quatenus nimirum hæc ☉ſedo obſervatur copioſior in primis viis vel etiam in artubus, per medicamenta evacuantia blanda. Cane etiam & angue pejus fugiatur omne purgans fortius. Itaque ex vegetabilibus hic maxime ſunt proficua folia ſennæ, manna, polypod. quercinum, Rhabarbarum. Hinc omnia etiam horum præparata v. gr. infuſa, decocta, extracta ſyrupi v. gr. de polypod. de Cichor. cum Rhabarbar. manna etiam diſſoluta & calide hauſta. Ut autem hæc laxantia citius evacuent, addenda ipſis ſunt ♀rea. v. gr. ♀r. & Cremor ♀ri, paſſulæ. His deinceps coanumeranda ſunt aloëtica ſuccis vegetabilium imprægnata v. gr. aloë violata, roſata, cum ſucco fumariæ, item ſpinæ cervinæ imprægnatæ.

Thes.

Thes. 14.

Ubi acrimonia hæc ⊖ſa in ſolo corporis habitu apparet v. gr. in ſcabie, ibi his purgantibus addi poſſunt ſtimuli ex ſcammon, Jalapp, mechoac. & pro diverſitate ſubjectorum etiam Gumm. gutt.

Thes. 15.

Ubique verò ſpecici medicamentorum commodiſſimè adjungi poſſunt ſuperius laudata ☿ialia. Nil enim melius ⊖ſedinem corrigit ipſo ☿io v. gr. ☿io dulci, & pro re nata arc. corall. licet nimirum lenis ſeqnatur ⊖ivatio.

Thes. 16.

Utraque verò indicatio ceſſantibus in tantum morbis conjunctis obtinetur, per medicamenta temperantia & evacuantia ſaltim in gradu remiſſiori, quæ obſervantia communiter apud auctores practicos exponitur per roborationem viſcerum. Hinc proſtant varia medicamenta, quæ nonnullis dicuntur uſualia i. e. quotidiana, quæ nimirum lympham temperant, temperatamque ſenſim evacuant, ut ut vehementiora nondum patiamur ſymptomata. Talia autem ſunt v. gr. Elixir proprietatis Paracelſi ſive cum ✠o ♎u ⊖is, ſive absque eo ſolo ♈i ♀rſato præparatum. Item Elixir proprietatis

cum Rhabarbar. M. P. de fumar. compos. pilul. aëophangin, Marocostin Francofurt. Pilulæ antiscorbuticæ Timæi von Güldenklee ꝛc.

Thes. 17.

Quarta indicatio obtinetur primariò per medicamenta diaphoretica conjuncta cum opiatis quoad interna. Dum enim sudor per poros promanat, abluit inibi hospitantia ⊖a acria, quemadmodum verò sudor absque medicamento adauget malum in vitiis cutaneis, dum nimirum intolerabilem ferè causatur pruritum solvendo nimirum ⊖ia. Ita medicamentosus ea etiam corrigit. Talia autem medicamenta sunt ex Regno animali omnia Alia v: gr. ♏ C.C. viperarum, ∈*i item liquor C.C. succinatus, nec non decantatus in nostris provinciis ♏ Bezoardicus Buffii Archiatri Electoris Saxoniæ qui componitur ex ♏u C.C. card. bened. Hinc etiam efformant essentias v. gr. viperarum, quibus tamen ♏ dicti sunt præferendi. Ex regno vegetabili sunt medicamenta parata ex jam laudato Card. ben. fumar, lign. sanct. sassafras, lentisci, frangul., ex quibus componunt Essentias vel ♏ m. v. gr. Essent c. Lign. nec non camphora.

Thes

Thes. 18.

Ex mineralibus hic proſunt Ræ ♁ij. legitimè paratæ, item medicamenta ♀rea v. gr. flor. ♀ris (Balſamus h. l. ab ♁ quod ei ineſt non adhibendus) Et hinc etiam reliqua ♁ialia v. gr. ♁ diaphoretic. ſimplex, vel cum ♂e, pulv. ♁ij Bezoard. ♃iale & ☉re ritè præparatum. Bezoardica mineralium vulgari modo parata non conveniunt in malignis, quia ſudorem quendam promovent, aſt cum ſumma præcordiorum anguſtia.

Thes. 19.

Ex tribus regnis proſtant etiam conjuncta multa v.gr. p.Bez.Senn. R. Bez. D. M. &c.

Thes. 20.

His ſudoriferis commodè adaptentur opiata.

Thes. 21.

Externè verò anodyna primariò ſunt ſumenda præter ſuperius laudata temperantia ♄a, & ☿ialia quippe quæ itidem dolores ſedent, ut ut eos prima fronte exaſperent omnia illa pinquia ex ſeminibus cremore gaudentibus toſta, v. gr. farina ſecalicea toſta, cremor avenæ toſtus, cremor triticeus paratus ad glutinanda linteola exſiccatus & toſtus. Deinceps his accenſenda ſunt etiam folia roſarum exſiccata, quæ nimirum in ſe continent blan-

dam vim ſtypticam, hinc blandè etiam conſolidantem.

Thes. 22.

Formulæ ad primam indicationem ſunto tales.

℞. Ocul. 69. pp.
℥ diaph· c. ♂e aa. ʒß.
arcan. 2pl. M. ℈ß.

M. D. S. Temperirend Pulver ins Bier.

℞. Matr. perlar. pp..
Croc. ♂. c. ☉ aa. ℈ß.

M.D. S. Ut ſuprà. In morbo diuturno absq; vehementer urgentibus ſymptomatibus ſingulis ſeptimanis bis poteſt aſſumi talis pulvis. Urgentibus autem ſymptomatibus quotidie.

℞. Eſſent. ♂is liquid. ʒß.

D. S. Temperirende Tropffen alle Morgen 40. in warmer Suppe zu nehmen.

(bene tamen hic attendenda eſt conſiſtentia)

℞. R. ♂is aperit. Mynſ. ʒij.

D. S. Tropffen wider die Schärffe alle Morgen 20. zu nehmen.

℞. Eſſent. fumar.
Card. ben.
Cent. min.
♌☉*. aa. ʒi.

M. D. S.

M. D. S. Eßentz wider die Schärffe 50. Tropffen eine Stunde nach der Mahlzeit zu nehmen im Biere.

Thes. 23.

Formulæ ad 1mam & 2dam indicationem sunto:

℞. Herb. fumar.
scolopendr. aa. M. j.
Card. ben. M. ß.
Flor. Cichor.
bellid. aa. p. iij.
Rad. Pimpinell.
Cichor.
polypod. quer. aa. ʒß.
Fol. Senn. Al. s. s. ʒx,
Croc. ♂ cum ⊖bus ʒß.

Incis. & contus. contundenda & incidenda insuantur sacculo lineo f. l. a. nodulus.

℞. S. Temperirender und abführender Püschel in 2. Kannen Wein zu hängen.

℞. Herb. fumar.
fol. Cochlear.
nasturt. ▽at.
pimpinell. aa. M. ß.
Fl. bellid.
Cichor. aa. p. iij,
Rad. Pimpinell.
armorac.

polypod. quer. aa. ʒβ.
Fol. Senn. Al, ſ. ſ. ʒx.
Croc. ♂is cum ☉bus ʒiij.
Agar. albiſſ. ʒij.
Inciſ. & Contuſ. M. & inſue ſacculo D. S.

Species **wider die Schärffe in 2. Kannen Wein zu thun und täglich 2. Gläſer zu trincken.**

NB. Si ſequitur excretio cutanea, eximatur rad. Armor continueturque reliquus nodulus,

℞. Flor. beton.
fumar.
bellid.
Cichor. aa. p. iij.
Fol. Senn. Al. S. S. ʒij.
Croc. ♂is cum ☉bus. ʒj.

Inciſ. & Contus. D. S. Species **in ein Säcklein zu nehen / und in eine Kanne Bier zu hängen / die Nacht im Keller zu ſetzen und den Tag über zu trincken.**

℞. Fol. Senn. Al. S. S. ʒiß.
p. Rad. Rhab. ver. ʒij.
paſſul. min. ʒj.

commiſta ſtent cum ſero lactis ʒiij. in locc calido, manè ebulliant & exprimantur, adde

Ocul. 69. pp. ʒβ.
mann. calabr. ʒvj.

M. D. S

M. D. S. Laxir-Träncklein auff 1. mahl warm gemacht des Morgens zu trincken.

Convenit ferme cum Decocto diasennæ cum Rhabarb. Mynſ.

℞. Ras. C. C, ℥vj.
Rad. Cichor. ℥j.
polypod. ℥ß.
Fol. Senn. Al. S.S. ℥iß.
C. ♀r. ℥j.

F. l. a. decoctum in ſero lactis.

℞. Decoct. Col. ℥vj.
▽. Cinnam. borrag. ℥vj.
antih. Pot. ℥ij.
Sirup. de Cichor. c. Rhab.
ſcelotyrb. Foreſt. aa. ℥ß.

M. D. S. Linde abführender Tranck den Tag über zu trincken.

℞. C. ♀r. ℥ß.
Extr. fol. Senn. decoct. parat. gr. viij.
Scamm. ♀r. gr. iij.

M. Optimè D. S. Pulver auff 1. mahl in warmer Suppe zu nehmen.

℞. Conſerv. roſar. rubr. cum mann. (parat.
☿. dulc. gr. xv. ℥ß.
Scamm. ♀r. gr. iij.
Syrup. Scelotyr. For. ℥ß.

M. D. S. Laxir-Safft auff 1. mahl.

℞. ▽. Cichor, ʒj.
Zedoar. cum Vino. ʒij.
p. senn. Montagn. ℈ij.
Syrup. polypod. ʒij.
M. D. S. **Purgier-Tränckle in auf 1. mahl.**

℞. Aloës viol.
ʒij. dulc. aa. gr. vj.
diagryd. gr. ij.
F. l. a. Pilulæ cum. Syrup. scelotyr. no. 21. D. S. **Abführende Pillen des Morgens und Abends auf 1. mahl zu nehmen.**

℞. M. P. de fumar. simpl.
Extract. fol. Senn.
Croc. ♂is c. ⊖bus.
Scamm. ♀r. aa. ℈j.
c. Syrup. scelotyr.
F. l. a. Pilulæ instar pisi minoris D. in pyxide, S. **Linde Abführende Pillen wöchentl. 2. mahl 15. zu gebrauchen.**

NB. In vitiis cutaneis v. gr. Scabie.

℞. p. Cathol. ʒß. ad ℈ij
D. S. **Purgier-Pulver auf 1. mahl.**

℞. Extr. Cathol. gr. xij.
Scamm. rosat.
☿ dulc aa. ℈ß. Essent. fumar.
F. l. a. Pilulæ no. xxj. D. S. **Purgier-Pillen auf 1. mahl.**

℞. Elixir. citr. purg. ʒiij.

Syrup.

Syrup. de Cichor. cum Rhab. ʒß.
M. D. S. **Purgier Safft auf 1. mahl.**
℞. ☿-ti alb.
Gumm. gutt. aa. gr. iv.
F. l. a. Pilulæ cum mica panis no. 3. D. S.
Purgier-Pillen auf 1. mahl.

Thes. 24.

Ab extra verò acrimonia temperatur hoc modo

℞. Decoct calc. viv.. ℔j.
▽ Rosar. (ob refragrantiam) ʒij.
☿. ʒij.
Camph. subtiliss. trit. ʒß.
M. D. S. **Eußerlich heilend Wasser den Leib damit zu streichen.**
vel ℞. Decoct. calc. viv. ʒiv.
fol. querc.
popul. alb. aa. M. ii.
incis. & contus. indantur colator. & elixivientur c. s. q. ▽. fontan. calid.
aliquoties repet.
℞. Decoct. col. ℔ij.
☿. ʒij.
Camphor. ʒß.
M. D. **Eußerlich abheilend Wasser.**

▽. hæc est arcana & egregia in omnibus exulcerationibus antiquis, & malignis, quare & præstantissima est in lue ☿ea & reliquis ▽is præferenda abstergentibus.

℞.

℞. Ungn. rosat. ʒj.
☿. vivi saliv. hum. extinct. ʒj.
☉☉ ♃at lign. rhod gt. iij.

M. D. S. **Eußerlich heilend Sälblein.**

Ubi adest ingens inflammatio potest adhiberi ☉☉ ♁r. Rulandi cum sevo hircino & ossium medulla, item unguentum album camphoratum vel ceruſſa cum alb. ovorum.

℞. Ungv. alb. Camph.
d. litharg. aa. ʒß.
☉☉ ♃at lign. rhod. gt. ij.

M. D. S **Eußerlich trocknend und heilend Sälblein.**

In exulcerationibus phagedœnicis arcaniſſimum est remedium ſtercus humanum combuſtum hisque inſperſum. Vel in unguentum redactum.

℞. Nihil. alb. pp.
Cremor. Secal. toſt.
p. roſ. rubr. aa. ʒij.

M. D. In nodulo excipiaturque charta Turcica. D. S. **Ein Streu-Püſchel.**

Crocus ♂is pulveribus ejusmodi non miſcendus, quoniam cauſatur eroſiones, ob facilem in ♁lum mutationem.

Thes. 25.

Ad mitigandam bilem.

℞. ♌ aperit. penot. ʒß.

D. S.

D. S. Täglicher Spiritus 30. Tropffen in 1. Nößel Bier zu tröpfen.

℞. R. Fl. bellid. cum ♃ ☉l. ♂. pp. ʒβ.
D. S. ut ſuprà.

℞. Acidul. artificial. ʒβ.
D. S. Ut ſupra.

Thes. 26.

Ultima indicatio obtinetur per has formulas:

℞. R. Corall. c. ♃ Cor. C. M. ʒj.
♃ Cochlear.
Eſſent. anod. aa. gt. XL.

M. D. S. Lindernde und Schweißtreibende Tinctur 40. Tropffen 2. mahl nach einander ſtündlich in 1. Gläßlein Wein oder Bier zu nehmen.

℞. ♃ Bezoard. ʒj.
Eſſent. ☋eriac. ʒβ.
M. D. S. ut ſuprà

℞. ♃ ☋* ʒj.
Cochlear.
Eſſent. anod. aa. gt. XL.
M. D. S. ut ſuprà.

℞. C. C. S. △e.
ʒ ij. diaph. aa. gr. xv.
Mithridat. Damocr. ℈ij.
Roob. Sambuc. ʒβ.

M. D. S. Schweiß Mixtur auf 1. mahl.

℞.

℞. Ocul. 69. pp.
ʒij. diaph. aa. ℈j.
flor. ♀r. gr. v.

M. D. S. Schweiß Pulver auf 1. mahl.

℞. Ocul. 69. pp. ℈j.
ʒij. diaph. c. ☉e.
gr. xij.
flor. ♀. gr. v.
M. D. S.

Ut ſupra, in dolore vehementiore poterunt addi p. anod. conf. gr. v.

℞. ♈. flor. Sambuc.
Card. ben. aa. ʒß.
tenell. C. C. ʒij.
Diaſcord Fracaſt. ʒiß.

M, D. S. Schweiß-Tranck auf 1. mahl.

Thas. 27.

In ſcorbuto oris conveniunt hæc.

℞. Conſ. ros. ʒß.
♈. ʒj.
♎ ⊖l. gt. xxv.

M. D. S. Mund-Waſſer mit einem Pinſel das Zahn-Fleiſch abzuwaſchen.

Ad labiorum fiſſuras.

℞. Ungu. roſ, ʒj.
☿♉tat & probè edulcorat. gr. iv.

M. D. S. Eußerlich heilend Sälblein die Leffzen damit zuſtreichen.

Ad tumores glandularum faucium.

℞.

℞. Flor. prunell.
Calcatripp.
borrag.
bellid. aa. p. ij.
Coqu. in Cerevis. secundariæ M. β.
℞. Decoct. col. dilue
Mell. rosat. ℥j.
Ⓓ. ♁iat. ℥j.
M. D. S. Gurgel-Wasser.

CAPUT V.

DE LYMPHA ACIDA.

Thes. 1.

ACiditas quando in lympha prædominatur, oritur intemperies lymphæ acida. Est vero duplicis generis aut enim lympha acida viscida. quæque dicitur styptica; aut corrosiva. Illa primariò observatur in primis viis, dum nimirum partes alimentorum crassiores diluit, seseque hisce involvit, ut inde energia ejus ratione corrosionis impediatur. Et utut hæc lympha vim suam corrosivam non adeò exercere possit; attamen bene etiam est ponderandum: Dum, quod hæ particulæ viscidæ subinde adhuc aliquot partes fluidiores habeant commistas, quæ pro diversitate copiæ possunt inferre vires corrosivas.

sivas. Corrosiva verò est fluidior, hincque observatur primariò in habitu corporis. Quia enim intra vasa semper est in motu, conjunctaque cum sanguine, obvolvitur etiam ejus acrimonia, quam demum exerit in habitu corporis, dum nimirum ope glandularum sequestratur M. S. aliquandiuque hæret in certis spatiis spatiolisque.

Thes. 2.

In spatiis namque majoribus v. gr. in pelvibus in juncturis artuum, in bronchiis pulmonum, in glandulis, causatur coagulationes, ex quibus progignuntur vere lapilli, in spatiolis verò habitus corporis coagulat succum nutritium remanentem ex S. M. non raro etiam ipsum sanguinem cum substantia viscerum intra sese, ut inde exurgant varii tumores duri, qui in visceribus dicuntur scirrhi. demum ipsam aggreditur continentia vel partes nostras solidas easque dissolvit, unde oriuntur in partibus mollibus ulcera phagedœnica, in duris caries.

Thes. 3.

Quoniam autem hæc ipsa acrimonia non potest aggredi partes nostras solidas, quando simul premat etiam partes nervosas. Hæ verò pressæ mox agitentur in motum convulsivum, demumque in tetanum; apparet quomo-

quomodo ab acrimonia tali cauſentur obſtructiones in partibus carnoſis, quas demum ſubſequitur M. S. intra poros ſtagnatio. Quia verò humores â corde vi ſumma impelluntur quaquaverſum ulterius liquet quomodo facta tali obſtructione & M. S. ſtagnatione, ſubſequatur partium intumeſcentia, & in hac à præſentia copioſi ſanguinis rubedo, & calor nimius, quæ omnia ſimul juncta conſtituunt in partibus inflammationem.

Thes. 4.

Quia verò ulterius ſanguis ſtagnans & copioſus nimium nimiumque in ſe effervescit, fit ut naturalem ſuam amittat dulcedinem, degeneretque in qualitatem itidem corroſivam, qua de re partes lymphaticæ & cruentæ non duntaxat â ſe invicem deficiunt, verum & ipſæ partes ſolidæ detruuntur, ut inde progignatur ſuppuratio vel ulcus.

Thes. 5.

Quia præterea vicinæ etiam partes contringuntur â convulſis inferioribus partim etiam compreſſis vaſis majoribus, patiuntur ob denegatum affluxum ſtagnationem quandam, ſequiturque etiam in his aliqualis intumeſcentia.

Thes. 6.

Tandem fit ſæpe etiam ut aciditas hæc aliquandiu hæreat in certis partibus eroſis, magis magisque ſtagnando induat vim majorem corroſivam, quæ ſubinde partes vicinas corrodit, in quibus nihilominus ex continuo impulſis partibus viſcidis nutritiis lymphaticis concreſcit copioſa nova caro, aſt inordinata, quæque inde dicitur hyperſarcoma, ſecundum quem modum ſuccreſcunt ulcera cancroſa, quippe quæ utplurimum occupant ſedem in partibus glandulo ſis v. gr. in mammis, in parotidibus, ſalivalibus &c.

Thes. 7.

Ex his ſatis apparet quomodo in primis viis ex hac intemperie acida ſuboriatur & quidem intemperie acida fluidiore ratione ventriculi appetitus nimius, caninus, vomitus ſiccus, ſ. copioſi ructus, item cardialgia, affectus hypochondriacus; in inteſtinis paſſio colica, obſtructiones variæ interdum: Interdum verò pro diverſitate nempe gradus, eroſiones etiam inteſtinorum, in habitu corporis variæ inflammationes v. gr. in thorace pleuritis, in renibus nephtritis, in manibus chiragra, in dentibus odontalgia, in pedibus podagra, in lumbis dolor

dolor ischiaticus, in cerebro phrenitis, in diaphragmate paraphrenitis; in pulmonibus Peripneumonia. In singulis deinceps partibus Erysipelas.

Thes. 8.

In ossibus & periostiis ostocopus gallicus, qui in capite dicitur Cephalalgia gallica.

Thes. 9.

In visceribus verò quando fit coagulatio absque inflammatione suboritur scirrhus hepatis, lienis, pulmonum, ipsius cerebri, glandularum mesenterii, testium &c.

Thes. 10.

Quando verò Scirrhi hi succrescunt cum suppuratione, dum nimirum quædam partes coagulantur, quædam verò molliores suppurationem patiuntur, oriuntur ulcera interna cancrosa, qualia sunt in pulmonibus phthisis.

Thes. 11.

Talia autem ulcera maciem summam causantia, non in solis pulmonibus verum præterea frequenter etiam in renibus, in hepate, liene, mesenterio observantur. Imò in omnibus visceribus gallici cujusdam variolarum magnarum partim exsiccatarum partim, adhuc putridarum deprehendi vestigia. Hinc etiam non licet

argumentari, in Gallicis adeſſe nullam exulcerationem in corpore, quando facies externa eſt integra. Non rarò enim viſcera interna longè magis ſunt corrupta, imò nullus gallicus extinguitur absque maraſmo maxime lento.

Thes. 12.

Signa diagnoſtica ſunt ſequentia: Intemperies lymphæ acida in primis viis obſervatur ex continuis doloribus abdominis & præcordiorum gravativis & tenſivis, absque notabili tamen abdominis intumeſcentia. Primariò etiam cognoſcitur, quatenus hæret in ventriculo, ex frequenti laryngis conſtrictione, dum nimirum muſculi laryngis cum muſculis æſophagi rapiuntur in conſenſum, adeſt ſumma reſpirandi difficultas, ob per conſenſum convulſum diaphragma, ingens dolor in utroque hypochondrio, quippe in quo diaphragma cum coſtis ſpuriis cohæret, ſummus dolor etiam in lumbis, dum nimirum proceſſus diaphragmatis inſeruntur in vertebras abdominis usque ad os ſacrum. Hinc etiam talis dolor hypochondriacorum utplurimum mentitur dolorem quendam nephriticum. Quatenus porrò nervi intercoſtales lateris ſiniſtri per conſenſum etiam patiuntur, fit, ut & omnes

muſcu-

nuſculi lateris ſiniſtri intercoſtales convel-
antur, quo facto, ægrotantes conqueruntur
de dolore gravativo totius lateris. Præter
eà adſunt alvi conſtipationes, ructus præ-
cluſi, ſternutatio ob diaphragma convulſum
abolita, utut nares irritatæ reliquique mu-
ſculi exſpirationis ſeſe diſponant ad ſternu-
tationem.

Thes. 13.

In M. S. ſatis ſe prodit hæc acrimonia ra-
tione exulcerationum. In inflammationi-
bus verò majoribus cognoſcitur inde, quod
ut plurimum ægrotantes primo exordio ſu-
bitaneus invadat horror cum ſubſequente in-
caleſcentia, & dolore in certa parte maximè
notabili, ſic, v. gr. in pleuritide oritur dolor
in lateribus pectoris, ſi eſt vera, interdum
etiam circa dorſum & regionem renalem,
item hypochondriis ſi adeſt pleuritis notha.
Diſcrepat verò peripneumonia à pleuritide,
quod in pleuritide adſit vehementiſſimus
dolor pungutivus fixus in certo latere; In
peripneumonia verò aut nullus adeſt dolor
punctorius aut vagus, dum nimirum pulmo-
ne inflammato, compatitur pleura, quippe
cum qua in homine utplurimum pulmo hic
eſt conjunctus. Præterea in omni pleuritide
adeſt difficultas reſpirandi cum tuſſi con-
juncta. In nephritide adeſt dolor in regione

renali versus abdomen, præterea frequentissimus vomitus, adsunt dolores versus umbilicum, versus inguina & utplurimum aut dysfuria aut ⊡æ totalis suppressio, quæ partim sequitur à dolore & inflammatione renum, patim etiam à convulsione ureterum, dum nimirum hi convulsi in consensum rapiunt vesicam ⊡am, quo facto, illa sese constringit ut nondum adsit ⊡. Quare & ægrotantes sæpe quidem interim tamen parum & quidem cum dolore quodam tensivo mingunt. Hæc ipsa convulsio vera & obstructio etiam sæpe suboritur in nephritide, dum ⊡ coagulatur in sabulum, sabulum verò istud in ureteribus colligitur, quo pacto novæ ⊡æ intercipitur via, ut necessario in ureteribus subsequatur pressura quædam, quæ pressura & hæsio sabuli apprimè contingit in obliqua insertione ureterum. Signa arthritidis sunt quæ æque sicuti in pleuritide & nephritide ægrotantes invadat horror cum subsequente incalescentia, præterea vero dolor mox occupet artus cum aliquali inflammatione. Itaque quotiescunque in artubus oriuntur inflammationes, quas præcedit horror cum subsequente incalescentia, semper simus cauti, ne pinguia ab extra admoveamus, vel etiam suppurationem intendamus, longe potius diaphoretica blanda in usum voce-

mus

nus. Dolor ischiaticus verò cognitu est difficilior. Siquidem sæpe est conjunctus cum nephritide. Potissimum itaque signum distinctivum consistit in diuturnitate doloris ischiatici absque difficultate mingendi. Erysipelas verò cognoscitur remotivè, dum nimirum adsunt symptomata allegata & pars affecta neque est in pedibus neque in manibus neque in ossibus abdominis, neque in thorace neque in dentibus. Odontalgia patet per se.

Thes. 14

Phrenitis cognoscitur ex febre continua & delirio. In Paraphrenitide vero præter febrim continuam & delirium, adest difficultas respirandi, unde ægrotantes ut plurimum cum stertore respirant.

Thes. 15.

Scabies maligna cognoscitur ex autopsia, dum nimirum præter communem scabiem suboriuntur exulcerationes sinuosæ, cum marginibus lividis. Cancer cognoscitur ex copioso hypersarcomate partibus vicinis lividis & quoad partem duris, venis lividis, valde turgidis.

Thes. 16.

Lues ♀ ea tandem cognoscitur ex ostocopo, quo laborantes primariò nocturno tempore cruciantur doloribus, qui ipsum

meditullium ossium afficiunt, adeo ut quiet esse plane nequeant. Subsequuntur in his apprimè verò in tibiis & ulnis item circa manuum carpos gummata, vel tumores maximè doloroſi. Circa nares sæpe adest obstructio ita, ut conquerentur de difficultate emungendi, circa ossa nasi vehementissimus dolor. In faucibus sæpe adest erosio. In pudendis sæpe adest excoriatio, adsunt verrucæ doloroſæ, adsunt pustulæ lividæ maximeque doloroſæ, adest frequenter in sexu masculino gonorrhœa, in fæmineo fluor albus erosione partium.

Thes. 17.

Scirrhi cognoscuntur & quidem in hepate & liene ex continuo dolore gravativo & quidem hepatis ex dolore hypochondrii dextri, lienis verò hypochondrii siniſtri, adest præterea continua respirandi difficultas. Scirrhus pulmonum cognoscitur ex orthopnœa sine rejectione ullius materiæ viscidæ. Distinguitur ab orthopnœa vel asthmate convulsivo, quod asthma convulsivum certa patiatur remissiones, scirrhus verò inferat orthopnœam continuam & diuturnam. Scirrhus cerebri cognoscitur ex lenta amissione facultatum animalium absque febre. Scirrhus in testibus aliisque glandulis facilibus dignoscitur tactu.

Thes

Thes. 18.

Signa exulcerationum viſcerum ſunt rejectio materiæ purulentæ ſic.v. gr. exulceratio pulmonum cognoſcitur ex copioſa rejectione materiæ purulentæ in tuſſi. Ex renum excretione materiæ purulentæ per ⊡am veſciæ ⊡æ ex rejectione materiæ purulentæ cum fibris membranaceis per ⊡am cum intenſo dolore in regione veſicæ.

Thes 19.

Signa prognoſtica ſunt omnis morbus oriundus ex lympha acida & utplurimum chronicus. Interni autem morbi & univerſales rarò radicitus exſtirpantur, hanc v.gr. qui ſemel eſt perpeſſus malum hypochondriacum, utplurimum ſæpius illo vexatur. Quomodo arthritidis ſpecies reſpondet in propatulo eſt. Lues ♀ ea inveterata rarò, imo nunquam radicitus eſt curata. Niſi forſitan quiſpiam confuderit ſcabiem pertinaciorem cum lue ♀ea. Cancer exulceratus rariſſimè etiam curatur. Exulcerationes internæ difficillimæ itidem ſunt curationis, patiuntur tamen curationem faciliorem in pleuritide in pulmonibus etiam niſi acceſſerint ſuppurationes cancroſæ, hinc facilè curamus pleuritidem, peripneumoniam, nephritidem etiam cum rejectione materiæ cruentæ; difficillimè verò imò totaliter nunquam perfectam

phthiſin. Phrenitis eſt periculoſiſſimus etiam affectus, attamen ſæpe etiam curatur dum conjungitur ſoli cauſo; Difficulter vero dum comitatur morbos malignos.

Thes. 20.

Curatio lymphæ acidæ inſtituatur ſecundum has indicationes: lympha accida ⚍tur ⚍taque evacuetur, nervi convulſi ſedentur Partes gangrænoſæ vel etiam ſuppurata tollantur.

Thes. 21.

Prima indicatio obtinetur primariò per medicamenta omnis generis alcalia, inter quæ ex mineralibus agmen ducunt ♂ia v. gr limatura ♂is præparata. Crocus ♂is aperitus ♀9 ♂us, ♁diaph. cum ♂e, Crocus ♂ cum ⊖bus, Eſſent ♂is liquid cum ſucco pomorum. Polemannus equidem in Tractatu de ♀re philos. flor. ſuis ♂is ex lap. hæmat tribuit magnam virtutem. Attamen quo minus eam hiſce tribuam, ſuadet vis ſtyptica illis inhærens. Item cenſendum etiam eſt de flor. ⊖✝ ♂is, Interim tamen penitus hos rejectos nolo, ſed ſaltem volo ut ne adhibeantur quotidie. ſingulis ſeptimanis juxta autoris dicti conſilium. ♂is ☉is vel lixivium paratum ex minera ♂is flavedinem ☉ ſimulante, cum ▽ pluviali factum, hic etiam locum invenit. Ex regno animali primario hic proſunt ♎9

⊡ſi

⊡ſi temperati, hinc v. gr. ♌☽. carminativus D. Michaël. S. ♌☽. ☉i ⊡ſus. Nam utut ☉ e ♈a effodiatur, attamen valdè verò fit ſimile, quod hoc ipſum ⊖ ⊡ſum debeatur animalibus in locis illis ☉is degentibus. Huic ſuccedunt ♌⊡ſi reliqui, ut ♌⊖*i, C. C. cran. human. Deinceps ex regno animali conferunt partes animalium duræ ſolum raſæ, vel etiam ſine △e præparatæ. Quare & compoſita ex his conferunt v. gr. pulv. Marchiòn. antepil. in pharmacop. Auguſtan. deſcriptus. Ex regno vegetabili ſunt herbæ amaricantes v. gr. Card. ben. abſinth. Cent. min. filix, fumar, ſcolopendrium &c. quæ communiter audiunt, herbæ ſpleneticæ, ex his compoſitæ ſunt Eſſent. variæ quæ valdè amaricantes contrariantur aciditati nimiæ. Imo forſitan etiam non fallax eſt conjectura pilulas recenter allatas Herbipolenſes ex ſimilibus herbis amaricantibus cum ſucco Glycyrrhiz in maſſam formatis (quibus contra arthritid. malum hypochondriacum, calculum &c. utuntur in aula Dresdenſi) deinceps plantarum harum ⊖ia per incinerationem parata valdopere etiam conferunt. Unde ♀rea omnia etiam hic locum inveniunt imprimis Ræ ♀r. tam ſimplices quam compoſitæ v. gr. Ra. ♀r. acr. Ra ♂is z. aperit.

Secun-

Thes. 22.

Secunda indicatio obtinetur dum aciditas hæc eſt in primis viis v. gr. in malo hypochondriaco extra paroxyſmum per purgantia fortiora v. gr. per medicamenta ex regno vegetabili ſcammoniata, ex Jalapp. mechoacan., exquibus proſtant varia compoſita mixta cum ♆reis primario, v. gr. crem ♆ri. ♆r. ☽lat. ♆r ♂tus, ⊖ ♆r. Eſſentificat v. gr. pulvis cathol. purgans D. Michael. apprimè tamen huc faciunt medicamenta parata ex gumm. ♉o & Benzoe, quippe in qnibus latitat ⊖ aliquod acre fortisſimum, quod ſummæ eſt efficaciæ in præcipitanda materia viſcida acida, & præterea etiam ſtimulandi; evacuationes, hinc v. gr. proſunt pilulæ ex ♉o Quercetani vel quæ vis pilulæ ex ♉o in ♃o primario Scillitico ſoluto paratæ, quæ pilulæ pro diverſitate temporis nunc mitiores etiam porrigi poſſunt.

Thes. 23.

In paroxyſmo verò hypochondriaco uti in omnibus conjunctis inflammationibus v. gr. pleuritidé, eryſipelate, Arthritide &c, Exhibeantur ſola purgantia mitiora ex ſenna np. manna, polypod. &c. Quibus etiam præprimis verò alvo obſtructa vel duriore ſubſtitui poſſunt Clyſteres, qui parandi ſunt ex emollientibus & carminativis cum ⊖is commiſtis.

Thes.

Thes. 24.

Ad talia laxantia in malo hypochondriaco
tiam ſunt referendæ acidulæ, qua copioſio-
es haſtuæ item evacuant.

Thes. 25.

Ubi verò aciditas penetravit jamjam in M.
inibique cauſata eſt eroſiones, coagula-
ones, adhiberi poſſunt purgantia fortiſſi-
a, v. gr. ♃ lia, ☿ialia &c. nonnunquam
iam, dum nimirum appetitus eſt proſtra-
s anguſtiæque obſervantur in præcordiis,
omitoria v. gr. ☿ vitæ in ſubſtantia, item
ellebor. alb.

Thes. 26.

Peculiaris eſt evacuatio uſurpanda prima-
ò in lue ♀ ea, quæ tamen optime etiam ad-
iniſtrari poteſt in cancro aliisque ulceribus
agedænicis & ſinuoſis ſordidis curandis
mirum ⊖vatio. De qua ſummatim hæc ſunt
ſervanda (1) nunquam inſtituatur pulmo-
bus vel aliis etiam internis viſceribus jam-
m valdopere eroſis & ſuppuratis. (2) ⊖va-
onem ſemper prægrediantur temperantia
fortiter evacuantia (3) ⊖vatio cau-
tur per ☿ium q. f. p. paucum. (4) ⊖va-
o ſemper inſtituatur in hypocauſto ſatis
lido (5) ⊖vatio nunquam inhibeatur,
nec ceſſet ſponte. (6) Fauces & gingivæ
⊖vatione eroſæ optimè & frequentiſſimè
abulan-

abluantur, ne partes erosæ vel concrescant, vel in iis etiam hypersarcomata succrescant.

Thes. 27.

Purgantia verò hic præmittenda ante ☉vationem optima sunt ☿ia cum aliis mista v. gr. turbith minerale cum gummi gutt. in pilulas redactum, est sufficiens purgans v. gr. turbith. gr. xij. gum. gutt. gr. iv. cum mica panis redigantur in unam pilulam majuscu-lam vel turbith. min. gr. xij. scamm. rosat. gt. vij. f. l. a. pilulæ 4. vel 5. Exhibitò tali purgante, deinceps fiat inunctio externa cum ☿io vivo v. gr. ☿us vivus vel cum un-guento pomato vel rosato inungitur parti-bus externis, quo facto sensim atque sensim suboritur ☉vatio. Deinde promovetur etiam hæc ☉vatio per masticationem bacilli, ☿ialis componuntur autem ex ☿io vivo cum saliva humana extincto & farina triticea cum melle. Hi bacilli in ore sunt detinendi le-niterque masticandi. Commodioris consi-stentiæ causa potest addi etiam tantillum thuris vel mastichis: cum arc. corall. vero res adhuc felicior succedit; quippe quod ☉ivationem causatur absque adjumento inunctionis.

Thes. 28.

Cæterum gingivarum palati & faucium erosioni succurrimus per gargarismata pa-

rata

ta ex lignorum decoctis cum melle v. gr.
ſaceo rutaceo. Hyperſarcomati verò non
oteſt præſtantior accommodari medicina Ra
ea. ♃li in hunc uſum parata. ℞ ♃lum ſolve
iquoties, abſtrahe ☽a una cum tantillo ♌
infunde ♍ & habebis Ram laudatam. Quæ
im parantur ex ♃ris nervis omnibus ſunt
imica, hinc ægrotantes maximè debili-
ti patiuntur / verrigines, nauſeam, tin-
itum aurium, imò omnia fermè mala.
a. vero ♃ li ſaltem aliquantillum lædit acri-
oniâ prætereaque dolor hic eſt aliquot
omentorum, ſubſequitur enim mox grata
lcedo cum ſtypticitate gingivis & dentibus
roficua. Interdum ♁vationem diutur-
orem ſequuntur hæmorrhagiæ gingiva-
m, oris & narium largiores, â quibus
men non metuendum, ſponte namque
ſinunt.

Thes. 29.

Quia vera poſtquam ♁vatio aliquandiu
ravit, dentes vacillant, palatum, lingua
fauces cum gingivis excoriantur. fit ut
aſticatio ægrotantium tollatur omnino.
uare alimenta ſunt porrigenda fluida. v. gr.
ſcula ſpiſſiora ex cereviſia ſecundaria &
ne intrito ſimulque cocto, item ex cre-
ore avenæ. hordei &c. parata. Commu-
ter equidem denegant ægrotantibus

tem-

tempore ⊖vationis vinum, attamen rigor nimius hinc etiam eſt ſupervacaneus, multoties enim ſummam vim analepticam obſervavi in ægrotantibus ex hauſtulo vini generoſi. Neque hic metuendum ſibi eſſe à diuturniori alvi obſtructione experientia me docuit. Siquidem memini viri generoſi qui ultra 16. diem alvum non depoſuit tempore ⊖vationis, hanc tamen cum ſumma euphoria ſuſtinuit.

Thes. 30.

Tertia indicatio obtinetur per diaphoretica cum anodynis conjuncta v. gr. per theriacalia cum ♎9 Alibus ⊡is conjuncta: item ♄lia ♈a, ♈a ☿ialia v. gr. ♄ imprimis vero hic conducit Ra ♄ii cum anodyno quodam miſta.

Thes. 31.

Externè verò ubi nimirum fit partis affectæ contactus immediatus v. gr. in arthritide, Eryſypelate, cancro etiam maximè eſt eo allaborandum ut abſtineamus à maturantibus vel ſuppurationem promoventibus, ſemper enim exinde oriuntur ulcera phagedœnica diuturna & difficillimæ curationis, prout quotidiana atteſtatur experientia. Potius verò operam demus ut externa anodyna applicemus. Talia autem ſunt primariò omnis generis parata ex ♄no. v. gr. ipſum mini-

inium, nihilum album præparat. Tutia
ræparata, plumbago. Ex regno vegetabi-
valdopere etiam convenit ſambucus ratio-
e corticis ſui inferioris flaveſcentis, item
olia ſolani officinalis recentia vel lacte ma-
erata. Præterea valdè ſunt proficua, utut
etulis etiam nota, ſemina ſecalicea, triticea
avenacea, communiter verò aſſumimus fa-
inam, ne grana majuſcula partem affectam
imium premant.

Thes. 32.

Ubi verò partes affectæ ſunt intimiores
. gr. in pleuritide, peripneumonia, nephri-
ide, phrenitide, proſunt hæc ſemina cocta
d conſiſtentiam maſſæ & adeò calida, quam
egrotantes perferre valent, applicata, mul-
otiesque repetita.

Thes. 33.

Hæc ipſa Cataplaſmata in arthritide de-
num ſunt vocanda in uſum quoque, quando
bullitio interna remittit, attamen ita, ut ſu-
loriferis & anodynis adhuc continuemus.
int verò in omni arthritide compoſita ex
olano, hyoſcyamo, cicuta, cremore avenæ,
ale enim cataplaſma in podagra non ſolum
nultoties ſum expertus proficuum, verum
ræterea commendatur etiam â Lindano in
Collegio practico contra dolorem hypo-
hondriacum.

Thes. 34.

Quibus interdum cataplasmata videntur sordida, vel qui malo nondū nimium aucto sunt incommoda, iis etiam præscribi possun emplastra v. gr. in malo hypochondriaco e gumm *o. cicuta, nicotiana parata, commu niter dicuntur **Miltz-Pflaster.** Talia em plastra imponi etiam possunt artubus. v. gr emplastrum diaphor.

Thes. 35.

Quæritur de V. S. Utrum & quomod in his casibus conveniat. Pro responsion notetur, quod V. S. in omni Erisypelate ex terno sit periculosa, dum nimirum vena a perta sanguinis fit revulsio, qua facta cessa in artu dolor & pondus, quod præponderan do internas convulsiones sedavit, und convulsiones istæ oriuntur de novo, nova que in M. S. suboritur efferveſcentia. Qua re & communiter dicunt **die Rose oder da** Podagra **ist ihm in Leib geschlagen.** Con tra vero in Inflammationibus internis omni no prodest V. S. quantum per revulsionem di solvitur illa interna inflammatio partibus no bilibus vicina, imo quia partibus interni inflammatis utplurimum adhuc durat ebulli tio, quæ inflammatione existente in partibu externis, utplurimum desiit, illa citius seda tur, hæc vero per modum recidivæ cujusdan

d

de novo excitatur. Quapropter in nephritide, pleuritide, peripneumonia, phrenitide, etiam omninò prodeſt, V. S. dum nimirum adminiſtratur primis diebus, Ultimis enim quando ſanguis ſtagnans jamjam concepit p. n. motum inteſtinum, partesque inflammatæ tendunt ad ſuppurationem parum proderit.

Thes. 36.

Maximè tamen etiam cauti ſimus in V. S. inſtituenda, ne eam celebremus in his morbis, quando iis eſt conjuncta quædam malignitas, quæ dignoſcitur primariò ex pulſu inæquali tremulo debili &c. & ex contagio. Sic v. gr. anno 1682. in ædibus mente captorum noſtris ſuboriebatur pleuritis maligna & contagioſa, quæ lecto affigebat 25. homines & nullum erat dubium quin omnes invaſiſſet, niſi ſeptem exemti eſſent alumni. Contra v. l. in vicinis ædibus vel in toto etiam ſuburbio ſimile quod non obſervabatur, ægrotantes interim ſenſim atque ſenſim affligebantur, ut proinde omnino liceret præſumere contagium. Ex his ægrotantibus moriebantur tres, Magiſter ædium, qui moroſus renuebat omne medicamentum, deinceps mulier mente capta, & (3) puer VII. annorum phthiſicus. Cæteri omnes reſtituebantur ſanitati absque V. S.

Thes. 37.

Ultima indicatio obtinetur partim manu Chirurgi, partim per medicamenta. Manu chirurgi exſcindendæ ſunt partes cancroſæ ubicunque in corpore commodè id fieri poteſt. Sic v. gr. quando cancer occupat mammam omnino tota mamma eſt præſcindenda, ſi labium occupat itidem. Commoditatem verò demonſtrat anatomia. Requiritur namque quemadmodum in dictis partibus fieri poteſt, ut partes undiquaque apprehendi, & conſtringi fortiter poſſint, quo nimirum præcaveamus largiorem & noxiam hæmorrhagiam. Contra verò ubi partes non undiquaque poſſunt apprehendi & præſcindi, ibi medicamenta applicentur corroſiva v. gr. 1682. virgo quædam vetula in clitoride alebat ſcirrhum cancroſum, qui inferebat dolores exquiſitiſſimos hinc perſuaſa à garrula vetula matrona, ſeſe ſubjiciebat manibus chirurgorum, qui præſcindebant equidem partem clitoridis ſcirrhoſam. Enimvero infeliciſſimo cum ſucceſſu ſequebatur etiàm excreſcentia ſcirrhoſa, quam ægrotans ſemper comparabat cum cornu duriſſimo, imo ipſa labia pudendorum, carunculæque myrtiformes adeò tranſmutabantur in tumores cancroſos ſcirrhoſos, ut deinceps neque [illegible]am ſine ſummo dolore

neque

neq; excrementa reddere, neque ſedere neq; ambulare poſſet, imò anno V. præterlapſo, ſuppuratio pudendorum interna cum maraſmo hanc miſerrimam liberabat â vita & dolore. Qua propter omnino ſimus cauti in ciſione talium tumorum & ulcerum. Medicamenta verò corroſiva hic proficua ſunt ſumenda primariò ex mineralibus, ſic ⊕ egregium eſt unde & unguentum Apoſtolorum multa operatur in ſeparatione & depuratione talium ulcerum. Applicito hoc } unguento, ſuper imponatur emplaſtrum ſtypticum Crollii vel dia ♀ris Rulandi. Idem præſtat unguentum Ægyptiacum, ſi nimirum ei admiſcetur â ⊕ aut unguentum Apoſtolorum. Omnibus tamen palmam præripit, ▽ externa i. e. lixivium turbith. mineral. ▽æ hæ in cura luis ♀eæ communiter dicuntur Tib-Waſſer. Quæ videri poſſunt apud autores præſtantiorem verò ego non ſum expertus hâc, ut ut multas earum ſpecies probaverim.

Thes. 38.

Hæc ſunto dicta de partibus ſuppuratis externis. Internæ verò v. gr. in pleuritide, nephritide, peripneumonia &c. Tolluntur per medicamenta ſuperius commendata in lympha viſcida per tuſſim evacuanda.

Si verò vires id adhuc permittunt, tutissime exhiberi potest intus arc. Corall.

Thes, 39.

Formulas ad indicationem primam vid. superius.

Thes. 40.

Ad secundam verò & quidem extra paroxysmum in hypochondriacis sunt sequentes.

℞. ☿r. ♂ial. ʒi.
p. Jalapp. gr. iij.
diagryd. gr. j.

M. D. S. Erweich-Pulver auf 1. mahl des Abends in frischem Biere zu nehmen.

℞. Limat. ♂is. pp.
fœcul. ar. gr. xij.
p. Jalapp. gr. iij.
diagryd. gr. ij.
M. D. S ut suprà.
℞. R. ☾ij. ☿r. gt. xxx.

D. S. Erweichende Tinctur auf. 1. mahl.

℞. Essent. ♂is liquid. gt. xxx.
D. S. ut supra.
℞. p. cathol. purg. gr. xxxv.

D. S. Purgier-Pulver auf 1. mahl.

℞. ☿r. ♁lat.
☾ij. dulc.
Scamm. ☿r. aa. ʒß.
M. D. S. nt suprà

℞. Syrup. de Cichor. cum Rhab. polypod.
▽. Cichor. aa. ʒij.
p. Jalapp. ʒß.
Scamm. ♀r. v.
arc. 2pl. M. gr. viij.

M. D. S. Purgier-Säfftlein auf 1. mahl.

℞. MP. ex ✱o quercetan. ʒj.
Resin. Jalapp. gr. viij.

f. l. a. Pilulæ cum Ra ʒij. no. 30. D. S. Purgier-Pillen 13. des Abends und 18. des Morgens darauf zu nehmen.

℞. Herbæ Scolopendr.
filicis. aa. M. ß.
Flor. Cichor.
geniſt.
bellid. aa. p. ij.
Rad. Cichor.
filicis.
polypod.
Jalapp.
mechoacann. aa. ʒß.
Fol. Senn. Al. S. S. ʒx.
Sem. aniſ. ʒvj
C. ♀r. ʒß.
Limat. ♂is pp. ʒj.

Incis. & Contuſ. inſue Sacculo lineo. D. S. Laxier-Püſchel in 2. Kannen Wein

zu thun / und täglich 2. Gläser davon zu trincken.

℞. Fl. Cichor.
bellid.
geniſt. aa. p. ij
Rad. Jalapp. ʒj
Fol. Senn. Al. S. S. ℈iv.
C. ℉r. ʒß.

F. l. a. Nodulus. D. S. Laxir-Püſchel in eine Kanne Bier zu hängen / und über Tiſch davon zu trincken.

℞. Spec. emoll.
carmin. aa. M. iij.
Sem. lin. ℥j.
Bacc. juniperi. ℥ß.

F. l. a. Decoctum in ▽ fontan.

℞. Decoct. Col. ℔j.
Elect. hier. cum agar.
de bacc. laur.
mel. anthos.
ros. aa. ℥ß.
⊖ gemm. ʒj
vitell. ovorum no. j.

F. l. a. Enema

℞. Fol. Senn. Al. S. S. ʒiß.
paſſul. min. ℥iß.
C. ℉r. ℈j.

F. l. a. Decoctum cum prunis damaſcenis

℞

℞. Decoct. Col. ℥ij
mann. calab. ʒβ.
vel Decoctum Senn. cum Rhabarb. Mynſ.
M. D. S. Laxir **Tränckle in warm gemacht auf 1. mahl zu nehmen.**

℞. Spec. Diaſenn. Mynſ. p. decoct.
. l. a. infuſum ſtent per noctem in loco calido manè ebulliant colentur.
D. S. Laxir-**Tränckle auf 1. mahl.**

NB. In mulierum paſſionibus hyſtericis obnoxiis ſemper poterunt commiſceri gutt, aliquot eſſent. caſtor. aut ☋ ☉✱:

Thes 41.

Formulæ vero in cancro, lue ♀ea & paribus ſcirrhoſis externis ſunto:

℞. Extract. Glycirrhiz. ſ. q. ℥j.
Turbith. min. gr. xij.
. l. a. pilula no. 9. D. S. **Purgier-Pillen auf 1. mahl.**

℞. ☿-tat ʒβ. c. ſ. q. micæ panis
t, l. a. pilulæ no. 2. D. S.
Pillen auf 1. mahl.

℞. ☿ dulc. ℥j.
Reſin. Jalapp.
Gumm. gutt. aa. gr. iv.
. l. a. pilulæ cum Ra ʒii ♆ſat. no. 15.
D. S. **Purgier-Pillen auf. 1. mahl.**

Thes. 42.

Formulæ ad tertiam indicationem.

℞. ♎us ☉✻
Essent. anodyn.
cast. aa. gt. xxx.
M. D. S. Lindernde Essenz.

℞. ♎. Carm. de ʒbus.
Essent. anodyn.
cast. aa. gt. xxx.
M. D. S. ut suprà.

℞. p. March. antepil.
spec. Cephal.
aa. ℈ß.
anod. conf.
gr. v.
M. D. S. Abend-Pülverlein.

℞. R. Corall. c. ♎. Cord. C. gt. L.
Essent. Anodyn. gt. xxx.
M. D. S. Sonderliche Essentz auf 2. mahl innerhalb 2. Stunden zu geben.

℞. Extract. castor. gr. v.
Laud. hysteric.
gr. ij.
c. s. q. Semin. lycopodii F. pilulæ no. 9.
D. S. Lindernde Pillen auf 1. mahl.

CAP

CAPUT VI.

DE VITIIS SANGUINIS.

Thes. 1.

Sanguis noſter naturaliter ita debet eſſe conſtitutus, ut gaudeat blanda quadam dulcedine prætereaque fit mediæ conſiſtentiæ ratione fluiditatis & firmitatis. Hinc conjuncta lympha ſecundum omnes ſuas partes penetratur, quo facto, ſangvis bene dilutus non duntaxat per totum corpus in arteriis admovetur, verum etiam per venas revehitur. Quo ipſo motu inſimul excitat in ſeſe blandum aliquem motum fermentativum, ex quo in corporibus humanis exurgit blandus totius corporis calor.

Thes. 2.

Hic igitur naturalis ſanguinis ſtatus invertitur quidem nimirum primo ſanguis ſuſcipit qualitates peregrinas i.e. eas quæ non concurrunt ad conſtitutionem ſanguinis dulcis blandeque fermentantis. Sunt a tales qualitates, quæ ratione acidi naturalis excedunt, vel etiam ratione alcali abundant, ut inde exurgant, aut coagulationes ſanguinis, ita nimirum ut ſangvis totus degeneret

in

in mucedinem nigricantem viſcidam, qua lis obſervatur in ſangvine hecticorum, au faceſſat in mucum tenacem albicantem, qua lis obſervatur frequentiſſimè in febribus ca tarrhalibus, maximopere verò in Cauſo & demum in omnibus corporibus diuturnas fe bres perpeſſis, ex quibus nimirum reſultat ſæ pe cacochymia, quæ ſummum gradum ade pta dicitur Cachexia. Hæc vitioſa ſanguini diſpoſitio deinceps variis modis incommoda actiones naturales, unde etiam nova exur gunt vitia. Sic v. gr. naturæ convenien eſt, ut decimo præterpropter quarto anno, & deinceps quovis menſe in fœminis hæmor rhagia uteri ſpontanea inſtituatur. Quoti es verò ſangvis dicto modo eſt vitioſus, to ties etiam hic obſervatur, aut totalis menſi um ſuppreſſio, quæ ſimul etiam infert habi tum quendam leucophlegmaticum totiu corporis, frequentesque in ſangvine ebulli tiones febriles, unde oritur fœminarur chloroſis: Aut excernitur duntaxat mate ria quædam lymphatica albicans, o ſangvinem nempe viſcidiorem, unde exur git mulierum fluor albus, aut materiæ ta lymphaticæ quædam ſaltem commiſcentu particulæ cruentæ, unde oritur menſiur decoloratio.

Thes. 3.

Non raro M. S. degenerat etiam fluiditatem nimiam, ex qua ſequun-r hemorragiæ largiſſimæ adeò, ut ſangvis x profluat ſub forma cruoris, ſed potius b forma ichatis ſaltem tincti, id quidem quoties obſervavi in hæmorrhagiis na-ım.

Thes. 4.

Interdum. M. S. etiam tota tota in grumos agulatur, ut ſic coagulata inſtar cincorum rallinorum intra vaſa hæreat, fruſtulatimq; imi queat vid. Pauli Tractat. de febribus alignis.

CAPUT VII.

DE FEBRIBUS IN GENERE.

Thes. 1.

ARdua eſt quæſtio de parte affecta primariò febrium. Hippocrates enim, Galnus, plurimique tam veterum vide Sennert. quam recentiorum vid. Willis, & Sylv. mnes febres imputaverunt M. S. p. n. fer-entanti â vitiatis principiis fermentationi mini.

miniſtrantibus, v. gr. bile, fermento ventr
culi, ſucco pancreatico. Helmont ver
primis capitibus Tractat. de febribus hiſ
contradicit è diametro aſſerens, non in M
S. verum potius in arch. quærendum eſſe pr
mum febrium nidum. Sæpius vero eſt demo
ſtratum quod quicquid Helmontius per a
chæum furentem ejusque exorbitantias ex
ponere ſatagit, tribuendum ſit ſyſtemati ne
voſo in varias convulſivas motiones act
Hinc etiam ipſe Willis eo devenit, ut ho
rores febriles imputet motibus convulſivi
quos perpetiuntur plexus meſenterici e
ſucco lymphatico per fermenta vitiata infe
fecto, ita tamen ut demum hi ſucci vitiati i
M. S. moti ebullitiones febriles cauſentu
Imo & ii, qui multa explicare ſtudent pe
♃ ☉, hos etiam allegant primario & prim
affectos in febribus.

Thes. 2.

Nos hic brevitati ſtudentes aſſerimus
quod omnino Helmontiana argumenta ſi
ſummi ponderis. Etenim dum ſentis acu
leus digitum meum ☌dit, hic profecto o
dinario infert digito febrim particularem
Suboritur namque ſub exordium exquiſiti
ſimus dolor cum horrore totius corpori
ſubſequitur digiti vehementiſſima inflam
matio & non raro totius corporis langu
cu

um agrypnia &c. Ubi profecto ἄτοπον cer-
itur asserere aculeum hunc tanquam vitio-
um fermentum læsisse sangvinem, coagula-
ionemque causatum esse, longè potius ita-
que statuendum est, aculeum hunc premen-
do partes nervosas excitasse convulsionem,
quam subsecuta est totius systematis nervosi
convulsio, unde horror & ob remittentem
cordis motum subitaneum totius corporis
rigus. Ob factam vero convulsionem in fi-
brillis propè aculeum infixum necessario
ubsequitur sangvinis stagnatio, qua facta, no-
væ guttæ a cordis vi impulsæ magis magis-
que fibrillas conantur disrumpere, unde no-
vus dolor, novusque fibrillarum subsequi-
ur spasmus. Quibus rebus fit, ut copiosa
M. S. colligatur hincque copiosiorem calo-
em causetur, & demum per motum intesti-
um, locali denegato, ulterius in se se effer-
vescat, donec abeat in materiam purulen-
am, aut aculeo subtracto anodynisque usur-
atis, rursus diffluat.

Thes. 3.

Hæc omnia si conferimus cum febribus
milem sibi quisque concipiet genesin ea-
um. Haud enim facilè nos invadit febris
bsque insigni horrore cum motibus convul-
vis artuum, intestinorum, ipsius cerebri, ita
t nunc patiantur præcedaneas diarrhoeas,
vomi-

vomitus, animi deliquia, ſenſuum externo rum ſubitaneas inducias, cum ſubſequent exæſtuatione totius corporis. Imo non fa cilè quiſpiam invenerit profundius vulnu reſanatum absque ſuperveniente febre trau matica.

Thes. 4

Iaque in praxi ita nos geramus, ut hau quidem hanc controverſiam dirimamus, in terim tamen utrique ſententiæ inhærentes tam rationem ſyſtematis nervoſi convulſi quam. M. S, in motum actæ rationem ha beamus; ſiquidem per breve temporis ſpa tium in febribus durat illa convulſio abs que immutatione M. S. Imo plurimæ et jam febres originem ſuam trahunt ex vitia tis fermentis, quæ deinceps ſeu primo ge nus nervoſum, ſeu M. S. lædant parum re fert in praxi.

Thes. 5.

Dicimus vero naturam omnis febris con conſiſtere in p. n. quædam M. S. fermenta tione, qua particulæ ⊖næ ſibi contrariæ ve hementius ſe ſe penetrando excitant calo rem fortiorem naturali. Unde & hic calo deinceps percipitur in ſingulis corporis no ſtri partibus. Oritur autem illa p. n. fer mentatio à conſtrictione vaſorum capillari um

um in certis partibus, quæ conſtrictio cauſa-
tur horrorem nunc majorem nunc minorem
in corpore humano. Hæc ipſa verò conſtri-
ctio originem trahit aut á fermentis corpo-
re noſtro corruptis; aut à peregrinis miaſma-
tis ab extra ſuſceptis, aut ab ipſis interdum
animi noſtri vehementioribus commotioni-
bus.

Thes. 6.

Hinc patet etiam, quod pars affecta in fe-
bribus ratione caloris p. n. ſit M. S. hancque
continens vaſorum ſtructura. Ut proinde
quicunque cum veteribus truncos venarum
majores loco partis affectæ allegat, habeat
in quo cum veteribus conveniat. Horror ve-
rò & ut plurimum febres præcedens partem
affectam agnoſcit ſyſtema nervoſum, quo
ſenſu facilè conſentiri poſſumus iis, qui fe-
bres conantur deducere ex ∩bus. Ratione
cauſæ efficientis partes affectæ ſunt ſæpiſſimè
ventriculus & inteſtina, p. n. lympha viſcida
appleta, unde & non refragamur veteribus aſ-
ſerentibus, febres originem trahere ex putre-
dine. Ipſa etiam bilis non rarò fit viſcidior, un-
de febricitantes in lingua ſentium [illegible]m
maritiem, quare rurſus convenimus cum
veteribus aſſerentibus certas febres bilioſas.
Cum affirmamus febres originem trahere
tenus, quatenus certa capillaria vaſa con-

ſtringuntur, quo facto, ſangvis in ſe ipſum agit, per naturalemque fermentationem concipit, ſatis apparet quomodo & veterum in febribus læſa tranſpiratio huc accommodari poſſit.

Thes. 7.

Cauſa itaque febrium proxima eſt, quicquid quocunque modo ſangvinem in motu ſufflaminare præter naturalemque effervescentiam excitare poteſt. Probatur autem hæc Theſis ex febribus artificialibus dum nimirum minus artificioſe imperiti Chirurgi non rarò in vulneribus, apprime verò in fracturis per ligaturam fortiorem item per caſuales preſſuras noſmet ipſi in nobis excitamus inflammationes, quas non rare ſupervenit perfecta febris.

Thes. 8.

Diviſio febrium communiter eſt hæc quod aliæ ſint continuæ, aliæ verò intermittentes. Intermittentes verò rurſus, ve continuentes i. e. eæ, quæ quidem continuo nos affligunt, interim tamen certis horis paroxyſmos vehementiores cauſantur. Contra verò plenariæ intermittentes extra paroxyſmum ſæpenumero parum incommoditati nobis inferunt. Ratione intermiſſionis febres quotidianæ, quæ ſingulis diebus ho

minem

minem affligunt, Tertianæ, quæ tertio quovis die & quartanæ, quæ quarto demum die recurrunt. Deinceps bene etiam sunt distinguendæ à se invicem, febris quotidiana à tertiana duplici, item tertiana à quartana duplici, quippe quæ satis frequenter observantur.

Thes. 9.

Causa talium paroxysmorum ita est abstrusa, ut à nemine hactenus satis digne sit exposita. Ut ut satis sit probabile, eam oriri ex causis naturalibus. Hinc etiam utplurimum febris in cremento anticipando recurrit. v. gr. quando die Saturni hora 10. antemeridiana primus observatur paroxysmus, secundus verò die Lunæ circa octavam matutinam. In decremento verò postponendo, ita nimirum ut febris dictæ secundus paroxysmus repetet circa tertiam pomeridianam.

Thes. 10.

Hanc causam ut ut eruere nequeamus: attamen verissimum est, febres tales intermittentes originem suam sæpenumero trahere ex vitiatis reliquiis alimentorum in primis viis hærentibus, quæ proinde communiter etiam audiunt **Magen-Fieber**. Omnes autem his imputare non possumus, cum

conſtet, quod interdum febres tales, v. gr. intermittentes graſſentur per longum terrarum diſtrictum; v. gr. anno ſuperiori 79. per Germaniam adeo frequens obſervabatur tertiana, ut in novellis aliquoties ejus fuerit mentio facta, imò ipſe à Martio usque ad Julium quingentos curavi tertianarios. De quibus tamen non eſt præſumtio, quod vitium foverint in reliquiis alimentorum, cum in tot ac tam diſtantibus locis diverſiſſimæ habeantur eſcæ. Quare potius ſuſpicamur vitium hoc fuisſe quærendum in Aere tanquam cauſa aliqua communi. Imò hinc etiam tertianæ frequentes ſunt, ſub exordium veris, quartanæ verò autumni.

Thes. 11.

Signa diagnoſtica in omni febre intermittente ut plurimum quoad primum paroxyſmum ſunt communia, ſunt autem primo ut plurimum ſubitaneus horror oriens circa regiones lumbares & dorſum cum ſubſequente horrore totius corporis; cum livore unguium, palpitatione labiorum, dentium ſtridore & tremore maxillæ inferioris, quæ omnia ſenſim atque ſenſim ſubſequitur anxietas in præcordiis, cephalalgia, laſſitudo totius corporis, ſæpe etiam vehementiſſimus vomitus, tandem vero incaleſcentia totius

totius corporis cum pulsu frequenti, fortiori, celerique. Typus verò ipsius febris intermittentis dignoscitur ex recursu paroxysmorum. Duplicatæ verò febres dignoscuntur inde, quod ut plurimum in tertianis paroxysmi sibi invicem adeò exactè non respondeant ratione vehementiæ & symptomatum, ita tamen ut hodierno paroxysmo similis sit tertio ab hoc die invadens; crastino vero paroxysmo sit similis paroxysmus quarto recurrens die. Quartana vero duplicata cognoscitur inde, quod ut plurimum invadat nos primo & secundo die, tertio verò non, sed rursus quarto.

Thes. 12.

Signa prognostica sunt omnis tertiana est facilè curabilis, si patiens fuerit moriger. Nam raro protenditur juxta Hippocrat. Ultra septimum paroxysmum, si vero ægrotans fuerit morosus non raro est diuturna. Tertiana raro etiam est lethalis, nisi forsitan in decrepitis atrophia laborantibus & aliis valdè debilibus, Tertiana in quibus ☐ a primis paroxysmis est ♄tata, ut plurimum etiam est diuturnior aliis juxta Barbeth. Quartana est scandalosa planè. Nam ut ut etiam non sit curatu impossibilis; attamen utplurimum fit diuturna ob ægrotantes, qui medici diætam adornatam renuunt, quia

nimirum duos dies intercalares transigunt sine singulari molestia. Quartana vero maximè diuturna raro est lethalis, ut ut produxerit ad maciem, modo non supervenerit hydrops vel infarctus pulmonum. His enim præsentibus sæpenumero fit lethalis. In omni febre intermittente appetitus constans bonum est signum ratione vitæ, ut ut in quartana sæpe pronunciet morbi diuturnitatem.

Thes. 13.

Curatio febrium intermittentium instituatur secundum has indicationes fermenta vitiata corrigantur per ♃tantia, ♄ta evacuentur, convulsiones sedentur, viscera debilitata roborentur.

Thes. 14.

Prima indicatio obtinetur primario per medicamenta alcalia in tantum saturata. Neque etiam facile inventa fuerit Methodus perfectior in curandis febribus Barbethtiana; quæ tota tota fundatur in usurpatione talium ☉ium. Sunt a. v. gr. ☉ Card. ben. Absynth. cent. min. fumar. Cichor. ♀9. ♁lat arc. 2pl. Mynſ. ☉. antifebrile Mynſ. quod ingreditur ☉✳, ut ut hæc compositio in tantum videatur congrua, quia nimirum ☉ Ae ✳i post conjunctionem cum ☉bus ☿i mo

nox abit. Enim verò hoc non obstante ☉ antifebrile Mynſ. est revera tale, qt. tantillum nimirum ♃♀ accidi commiscetur cum ☉bus Vis. Hisce succedunt ppa ex animalium partibus duris v. gr. Ocul. ♋ C. C. ſ. △e mater perlarum, quippe quæ ingreditur etiam pulverem antifebrilem Timæi von Gülden-Klee. Conchæ ppæ juxta methodum antifebrilem. Strobelbergeri & Crollii, crania humana. Sequuntur etiam ☉ia ☽ia ⊡ſa, attamen temperata v. gr. ♃ ☉*i dulcis. ♃ C, C. dulcis, unde & ♃♀ Bezoard. Dresdensis. Deinceps multa etiam hic pollent vegetabilia amaricantia, v. gr. tumar, scord. Card, bened. cent. minus, Cichor. pimpinell, angelica &c. Quorum succi, essentiæ, syrupi, pulveres imo ▽æ etiam ♎atæ possunt esse usui quantum nimirum in amaritie eorum latitat alcali quoddam ⏚tans aciditatem peregrinam, nimiamque visciditatem inde solvens. Hinc prostant medicamenta etiam composita v. gr. ▽æ antifebriles, Essent. antifebr. Mich. Imo vina etiam medicata ex his parata prosunt.

Thes. 15.

Nostra memoria increbuit cortex Peruvianus à nonnullis dictus febrifugus. Vid. Bartholin in Cent. anat. Item Schröder in

appendice, item Sydenham. de febribus & Recentiorem Jones. Audit communiter china de china. De hoc cortice quæstio est utrum tuto adhiberi possit in febribus arcendis? pro responsione notetur, quod non adulteratus omnino in se contineat ⊖ quoddam amaricans, cujus intuitu omninò poterit esse antifebrilis. Porro hic ipse cortex notabili gaudet virtute adstrictoria, quo sensu remederi etiam potest convulsionibus febrilibus, prout etiam id ipsum quotidiana attestatur experientia, ut proinde vocari possit in usum medicum, ubi corpora febrilia nondum conceperunt principium quoddam cacochymicum vel planè cachecticum, ubi verò cachexia, vel cacochymia jamjam egerint radices, ibi non sine insigni damno imo ægrotantium exitiosa pernicie adhibetur: siquidem adstringendo, causatur obstructiones viscerum, in quibus partes febriles præcipitatæ hospitantur, magis magisque cumulantur & coagulantur, unde suboriuntur hydrops, asthma &c. Præterea semper etiam chin. chin. admiscerì possunt alia antifebrilia v. gr. ⊖ antifebr. Mynsi. Card. ben. &c. Simile ferme præstat rad. Gentianæ pulverisat. & cortex & radix infundi possunt vino Rhenano & una C. V. deglutiri b. horio ante paroxysmum. Vel

para-

rari potest Elect ex Rob. passular, item
unor. nec non Sorbi & hoc cortice vel ra-
ce pulverisatis, Vid. potest hac de re
eckers in notis ad praxin Barbeth.

Thes. 16.

Ex mineralibus huc faciunt medicamen-
parata ex ☿io v. gr. ☿ diaph antihect. Pot.
diaph. c. ♂e Bezoard. ♃iale ritè præpara-
m, hoc est sudoriferum magnum Petri.
h. Fabri, quod ipsi est decantatissimum &
rtissimum antifebrile, quod & ipse aliquo-
es sum expertus.

Thes. 17.

His ♃tibus in tantum præmissis adhibe-
tur purgantia quæ nunquam sunt omitten-
in curanda febre intermittente. Prima-
o autem hic prosunt vomitoria, apprime
ro ubi suspicio est alimenti cujusdam fe-
ilis assumpti. Inter emetica verò palmam
linquimus ☿ialibus seu itaque ♀r. emetic.
yns. sive syrup. Angli Salæ, Essent. emet.
velf. ▽ bened. Rulandi vel etiam ☿ vitæ c.
o substantia exhibueris perinde erit. Imo
mm. gutt. in corporibus robustis tuto pot-
adhiberi.

Thes. 18.

Purgantia verò sumantur præter vomi-
ria ex Jalapp. mechoacann, scamm. sive as-
mantur priora pulverisata, sive resinæ omni-

um. Nam Scammonium nunquam ma
ximopere verò in febribus crudum porriga
tur. Clysteres quoque hic conferunt im pr
mis in corporibus tenerioribus quatuor ho
ris ante paroxysmum applicati. Valdoper
namque paroxysmorum infringunt atro
ciam.

Thes 19.

Tertia indicatio obtinetur per theriac
lia, (multa debet Theriaca Camphoræ qu
omnibus modis adhibita hic prodest vel c
collo etiam solum appensa ob effluvia cont
nua) ⊖ia Aia, castoracea cum opiatis mo
nostro mixta. Apprime verò dum hæc e
hibentur duabus horis ante paroxysmu
corpusque disponatur ad sudorem blandu
Vid. Tulp. monit. medic. Aphor. 65. Rec
etiam monet Tulpius in aphorismis su
medicis doctissimis, quod sudor universa
præcedens febris intermittentis accessu
morbum ex toto solvat. Ubi tamen nota
dum, quod sæpe redeat febris intermitte
etiamsi præter hunc sudorem alia etiam a
hibeantur medicamenta methodica v. g
=tantia & evacuantia. Notetur tame
quod semel exhibito purgante, non m
post paroxysmos emanantes de novo sit r
petenda purgatio: Siquidem utplurimu
novos causatur paroxysmos.

Th

Thes. 20.

Ultima indicatio obtinetur primario per
edicamenta amaricantia ♌a partim, et-
m per acida ♎na bene temperata sic v. gr.
lixir proprietatis, seu acido poterit suffice-
, quibus tamen placet exhibere Elixir. ☉li
lynſ. illi licitum esto, modo ☌ ☉li fuerit
ene præparatus, qui aliàs solus optimus est
tertiana & quartana fuganda, sed requi-
tur præparatio exacta, nimirum ut ut ☌☾
li sit acidissimus; attamen demonstrat
nchirisis chymica, quid concentratus post
ffusam ▽m. vehementissime in se ipsum
gat. Ex quo apparet diversitas ♎ium hunc
☌um constituentium. Itaque hæc ♎ia
er digestionem & ♌ationem optimè sunt
nienda & â ☍e separanda; Interim tamen
imium ♈a illa ♎ia quæ constituunt ♌ o-
timum sunt relinquenda. Hic profecto
☌☾ optimum & maximum securum erit
ntifebrile, quantum nimirum fermentum
entriculi, fibrarumque tenorem resarcit,
arili modo confert etiam mixtura simplex
& ex hac parata Ra Bezoardica; quippe qua
ola multoties præmissis evacuantibus, novi
curatas multas tertianas.

Thes. 21.

Formulæ ad primam indicationem.

℞.

℞. Ocul. ♋. pp.
♁. antif. Mynſ.
♃ diaph. aa. ʒß.

M. D. S. Fieber-Pulver ins Bier un den Tag über trincken zu laſſen.

℞. matr. perlar. pp.
♃. diaph. aa. ʒß.
♁. Card. ben. ℈j.
arc. 2pl. M. ℈ß.
M. D. S. ut ſupra.

℞. Croc. ♂. c. ♁bus. ℈ij.
♁. Card. b. ℈j
M. D. S. ut ſupra.

℞. ▽. Card. b.
Scord.
antif. M. aa. ʒvj.
Cent. min. c. v. ʒij.
matr. perl. pp.
♃ diaph.
♁ antif. M. aa. ʒß.
Syrup. card. b. ℥ß.

M. D. S. Fieber-Tranck gerüttelt ſtünd 3. Löffel voll zu nehmen.

Huic potioni commiſceri etiam pote chin. chin. ʒß.

℞. Herb. fumar.
Card. ben. aa. M. ß.
fl. cent. min. p. ij.

Rac

Rad. Cichor.
Pimpinell. aa· ʒβ.
F. l. a. Decoctum in ſ. q. ▽ fontan.
℞. Decoct. Col. ℔j.
♌ ☉*. ʒj.
Pro ratione ægrotantium poteſt addi ſy-
rup. Card. b. ʒj.
D. S. **Bitterer Fieber Tranck alle 2. Stunden ein Wein-Gläßlein zu trincken.**
℞. Eſſent. Abſinth.
Card. b.
♌☉*. aa. ʒj.
C. S. **Fieber-Eſſenz täglich 50. Tropffen zu nehmen.**

Thes. 22.

Ubi verò quartana ſubeſt, ibi ut plurimum commiſceantur laudatis formulis ♂lia v. gr.
℞· ☉. Card. b.
☿ diaph. cum ♂e.
ocul. ♋. pp. aa. ʒβ.
D. S. **Diegerir und Fieber-Pulver den Tag lang zu trincken.**
℞. Croc ♂. cum ☉bus.
matr. perl. pp. aa. ʒβ.
☉. antif. M. ☽j.
M. D. S. ut ſupra.

Thes.

Thes. 23.

Formulæ ad ſecundam indicationem.

℞. ♆r, emet. gr. ij.
arc. 2pl. M. gr. vj.

M. D. S. Erbrech-Pulver auf 1. mahl

℞. ♆r. ♁ lat.
p. gumm. gutt.
♆r. emet. aa. gr. iij.
M. D. S. ut ſupra.

In quartana.

℞. Croc. ♂. c. ♁bus. ℈ß.
♆r emet. gr. iv.
M. D. S. ut ſupra.

NB. quod ſæpe exhibita ♂ia ſubſequatu excretio nigricans, quæ nemine terrore vel mirum habere debet.

℞. Rad. Mechoacan. ℈j.
Scamm. ♃r. gr vj.
♆r. ♁lat. gr. viij.

M. D. S. Purgier-Pulver auff e mahl.

℞. p. Jalap. gr. xij.
Scamm. ♃r. gr. vj.
arc. 2pl. M. gr. viij
M. D. S. ut ſupra.

℞. MP. ex fumar. gr. xij
Reſ. Jalapp.

Scamm

Scamm. aa. gr. iij.
diagryd. gr. j.

C. Essent, Fumar. pilul. no. XXI. D. S.
Purgier-Pillen auf 1. mahl.

In Quartana.

℞. Extr. ♂is
Hellebor. nigr.
Res. Jalapp. aa. gr. v.
Scamm. ♆r. gr. vj
☉. ʒiat gr. j.

l. a. Pilul. no. XXI. D. S: **Purgier-Pillen auf 1. mahl.** Repetantur autem hæ pilulæ singulis septimanis.

℞. Summit. Absynth.
Herb. Card. b.
Fl. cent. min.
Cichor. aa. p. ij.
Rad. Cichor.
pimpinell. aa. ʒß.

Hæ species infundi possunt in mensuras uas vini Rhenani & deinceps singulis die-us jejuno stomacho hauriri potest consve-um vitrum. Ubi verò animus est purgan-i addatur hisce speciebus,

Rad. Mechoac.
Jalapp.
Rhab. Mon. aa. ʒß.
Fol. Senn. Al. s. s. ʒx.
C. ♆r. ʒß.

Icis.

Iciſ. & contuſ. inſinuantur ſacculo lineo D.
Species zum purgierenden Kräuter
Wein In. 4tana vero addantur hiſc
ſpeciebus limat. ♂ pp. ʒiij.

Thes. 24.

Formulæ ad tertiam indicationem.

℞, Eſſent ther.
♌ ☉*
Eſſent. anod. aa. gt. xxxvj.

M. D S. Schweiß-Tropffen 2. Stun
den vor dem Fieber zu nehmen.

℞. Eſſent. Card. b.
caſt. aa. gt. XL.
anod gt. xxv.
Liqu. c. c. gt. XL.
M. D. S. ut ſupra.

℞. matr. perl. pp.
☉. Card. b.
♀r. ♁l. aa. ʒβ.
Laud. op. gr. j.

M. D. in 3plo. S. Fieber-Pulver jedes
auf 1. mahl 2. Stunden vor dem Fie
ber zu nehmen.

℞. ▽. Card. b.
Scord.
antifebr M. aa. ʒʒβ.
ſpec. antif. Strob. ʒj.
☉. Abſinth. gr. xv.

arc

arc. 2pl. M. jß.
Mithridat. Dam. ʒij.

M. D. S. Fieber-Tränckleín Löffelweise 2. Stunden vor dem Fieber zu nehmen.

℞. ▽. Card. b.
Scord.
Antifebril. M.
aa. ℥ß.
Spec. antifebril. St.
⊖ Absinth.
Card. b.
aa. ℈j.
♌ 9 ♀. gutt. xij.
sirup. Card. b. ℥ß.

Misc. D. S. Fieber-Tranck gerüttelt Löffelweise zu nehmen.

℞. Extr. Card. b.
Fumar.
Centaur. min-
aa. gr. v.
Laudat. op. L.
gr. ij.

. s. q. sem Lycop. f. Pil. No. XV. D. S. Fieber-Pillen auf 1. mahl.

Thes. 25.

In quartana ante paroxysmum exhibeantur sequentes formulæ.

℞. p. chin. chin ʒß.
♀. ⊕l. gr. xv.
℥ cinam. gt. j.
Essent. anod. gt. x.

M. D. in ʒplo. S. Fieber-Pulver jedes auf 1. mahl 2. Stunden vor den Fieber zu nehmen.

℞. Essent. Absinth. gt. XL.
anod. gt. XXX.
℥ camph. gt. ij.

M. D. S. Fieber-Mixtur auf einmahl gerüttelt in frischen Bier zu nehmen.

Thes. 26.

Ad ultimam indicationem.

℞. Elixir propr. s. acido. gt. XXX.

D. S. Magen-Tropffen auf 1. mahl.

℞. ♌ ⊕li. optime rectif. ʒß.

D. S. Magen-Wässerlein 3. Tropffen des Morgens in warmen Bier zu nehmen.

Thes. 27.

Ultimo quæritur de V.S. in intermittentibus utrum conveniat? pro responsione notetur quod omnino juxta Barbethi monita intermittentes post institutam V.S. exasperentur quatenus nimirum M. S. amplius concedi-

ditu

ditur ſpatium efferveſcendi. Enim verò quia & hoc modo ſanguini liberior comparatur motus tam localis quam inteſtinus, omnino V. S. etiam ſunt inſtituendæ. Inſtituantur verò apprimæ in diebus intermittentibus & non adeo large, verum in adultis ab ℥ij. vel ℥iij. usque ad ℥vj. Nec ſicco pede ſunt prætereunda veſicatoria, cum jam olim nonnulla carpis applicare conſueverint Medici ſive ſub forma herbarum contuſarum ſive Empl. v. gr. Strobelberg, his tamen anteponantur ipſa veſicatoria.

CAPUT VIII.

DE FEBRIBUS CONTINUIS INTERMITTENTIBUS.

Thes. 1.

FEbris continua intermittens dicitur in qua nulla totalis apparet apyrexia, interim tamen certo tempore habet adjunctas exacerbationes conſtituentes paroxyſmos.

Thes. 2.

Hi ſunt autem certi ita, ut febris continua cum intermiſſione æmuletur nunc typum quotidianæ, nunc tertianæ, rariſſimè verò

quartanæ, etsi obſervatur, utplurimum quartanæ degenerant in hecticas.

Thes. 3.

Interdum verò hi paroxyſmi ſunt erratici ita ut nullo termino fixo redeant, quales febres obſervantur præprimis tempore autumnali & vernali communiterque dicuntur febres catarrhales.

Thes. 4

Talibus febribus erraticis annumeranda etiam eſt febris incurabilis à Medicis ad noſtram usque memoriam obſervata, communiter dicta febris hectica à Græco ἕξις habitu, quia nimirum tales febres ſemel obortæ, videntur nactæ talem inhæſionem, ut ne profligari poſſint inſtar habituum, qui ſecus quam diſpoſitiones perire nequeunt.

Thes. 5.

Cauſa proxima talium febrium utplurimum eſt duplex partim nimirum quærenda in cauſa febrium continuarum, partim vero in cauſa febrium intermittentium, quia verò in febribus continuis ſemper adeſt efferveſcentia quædam M.S. nimia, omnino etiam quærenda eſt cauſa hujus efferveſcentiæ nimiæ in cauſis naturaliter ſanguinem ad calorem concipiendum diſponentibus graduque ſaltem excedentibus.

Thes.

Thes. 6.

Ratione paroxyſmorum cauſæ latitant in cauſis intermittentium concurrentibus ſimul cum ſuperioribus.

Thes. 7.

Conveniunt autem moderni phyſiologi plurimi, calorem noſtrum naturalem ortum ſuum debere contrariis ⊖bus fermenti ventriculi & bilis, quapropter & effervescentiæ n. ſunt deducendæ inde. Operantur autem p. n. hæc ipſa ⊖ia quantum qualitatem contrahunt exceſſivam, in ſtagnatione fermenti ventriculi in ventriculo, vel lymphæ etiam in pancreate, bilis verò in ſua veſicula, vel quantum M. S. in motu ſuo impedita, concipit vehementiorem turgescentiam.

Thes. 8.

Signa diagnoſtica talium febrium ſunt familia ei qui novit febres continuas & etiam intermittentes. Hectica in ſpecie dignoſcitur ex febris diuturnitate, totali macie, venarum pallore, genis rubeſcentibus & collaſis uno verbo ex facie Hippocratica.

Thes. 9.

Prognoſtica ſunt omnis febris continua cum intermiſſione facile poteſt degenerare in continuam, hinc ſemper eſt obſervanda & non parvi æſtimanda. Sæpe etiam ſub tali-

bus febribus latitat quædam malignitas tandem seſe prodens maculis, diarrhoea deliriis &c. in catarrhalibus anguſtiæ pectoris & ſtertor non ſunt ſigna lethalia, quamdiu lympha eſt humida, ægrotansque per tuſſim rejicit ſputum lubricum albeſcens, ubi verò lympha & tuſſis ſunt ſiccæ ibi imminet mors. Convulſiones verò juxta Hippocrat. ſupervenientes tales febres utplurimum etiam annuntiant mortem, præprimis tamen extra paroxyſmum delirium. uti & ſomnus & vigiliæ nimiæ, in qua febri ſomnus malum adfert lethale eſt, ubi verò bonum non eſt lethale ſignum etiam in his febribus juxta aphor. 1. Sect. 2. In hectica copioſa rejectio materiæ viſcidæ & tenacis per tuſſim eſt ſignum lethale: item omnis diarrhoea hecticam ſuperveniens etiam eſt lethale. ☐a ſabuloſa ruffa uti & excretio ſabuli ruffi per habitum corporis multoties mihi indicarunt reconvaleſcentiam in macie ſcorbutica & febri erratica, quæ ferme mentitur ſpeciem Hectica.

Thes. 10.

Curatio inſtituatur ſecundum has indicationes. Fermenta vitiata corrigantur ebullitio ſanguinis temperetur.

Thes. 11.

Prima indicatio obtinetur per methodum medendi inſtitutam in febribus intermittentibus.

The

Thes. 12.

Secunda vero indicatio obtinetur per medicamenta sequentia in capite de febribus continuis & malignis.

Thes. 13.

Hectica ab hac methodo declinat, siquidem utplurimum inducit lentam maciem, dum nimirum uti dictum pars sanguinis coccinea sese non miscet cum parte serosa, hincque etiam sanguinis ebullitiones sunt lentæ & inordinatæ, magisque post aliqualem esum & potum sensibiles, utplurimum verò maximè chronicæ. Itaque omnis opera in hac profliganda dirigatur eo, ut acidum peregrinum sanguinem rubrum coagulans sensim atque sensim ☿tetur. Id ipsum vero indipiscimur per medicamenta ex mineralibus ♂la ita tamen præparata, ut ne cum impetu efferveſcant. Hinc ☿ diaph. c. ♂e omnibus facile palmam præripit. Nam jam olim practicus peritissimus Quercetanus commendavit limatur ♂, in pulvere suo cachectico dum nimirum hæc paratur cum acido ♃ris, attamen hæc ipsa limatura nihilominus sæpius ventriculo adhuc est inimica, unde post frequentiorem hujus pulveris usum exurgunt ructus nidorosi. Deinceps antih. Poter. omnino etiam egregiam meretur laudem. Dresdæ nonnulli medici

egregiis laudibus in hoc affectu extollunt materiam perlatam, quæ originem ſuam debet Krügnero. Enim vero hæc ipſa materia perlata multis modis coincidit cum antih. In antihectico vero ratione alcali ♃ialis ineſt adhuc alia vis. Quare hoc antepono ei.

Thes. 14

Tanquam optimum antihecticum experientia edoctus commendo perlas; quippe in quibus non eſt uti Zvvelf. ejusque aſſeclæ ſunt arbitrati, nuda vis alcalica, verum præterea & vis medicamentoſa ☿latilis, quam in præparatione perlarum per refragrantiam quandam animadvetere licet. Hæc vis in corpore humano præter ☵ationem acidi inſimul etiam in M. S. excitat novum quendam motum fermentativum, quo M. S. de novo quoad partes ſuas in ſe invicem adigitur. Hinc perlæ in hectica non ſunt præparandæ per menſtrua nimium acida ♈a, verum per acida ☿ilia vel etiam nudæ tuſæ & præparatæ ſunt exhibendæ. Acida autem illa ☿ia ſunt ♆ item ♌⊕is Zvvelfer. Unde exurgit ejusdem Magiſterium reſolubile perlarum. Item Magiſterium perlarum cum ſucco citri. In pauperibus ægro-

tanti-

ıntibus ſuppleat defectum perlarum earum
ıater.

Thes. 15.

Perlas ſequitur ebur tanquam pars quæ-
am animalis durior, ob quam ſuam duri-
em in corpore humano lentius etiam cum
:ido peregrino efferfeſcit, hincque com-
ıuniter etiam refertur inter medicamenta
:frigerantium. Imo præter ſpodium hoc
milia alia etiam animalia △em non adeo
xperta, huc etiam referenda ſunt, quo
nſu ipſe etiam pulv. marchion. antepil. lo-
um hic invenerit.

Thes. 16.

Tandem in hectica pinguia etiam tempe-
ıta laudem merentur v. gr. ſemin. pinguia
apaver. frigida majora præprimis cucurbit
nygdal. dulc. pineæ, & hinc præparatus
Hal. contra phthiſin, & hoc ſenſu ipſum
iam lac. De quo obiter notandum, quando
ommuniter quæritur utrum lac conveniat in
ıaraſmo in der Schwindtſucht / quod o-
ınino ſic quando nimirum maraſmus oritur
ſceribus adhuc integris, contra vero in ex-
cerationibus, v. gr. pulmonum, magis ad-
ıget materiam illam viſcidam & purulen-
m. Utrum vero aſſumſerimus lac capri-

um, an vero vaccinum parum interfuerit Hoc tamen credatur firmissime, quod lact omni in hoc affectu sit præferendum humanum. Quippe quod aliquoties expertu sum saluberrimum.

Thes. 17.

Hunc Hecticam si quis cum febre scor butica inveterata, vel etiam colliquativa ha bet Synonymam, à vero non multum aber raverit in curatione.

Thes. 18.

Formulæ ad hecticam curandam.

℞. p. march. antepil.
alii contra phthis.
ʒij diaph. cum ♂e
perlar. Orient. pp.
a. matr perl. pp, aa. ʒj.

M. D. S. Tägliches Stärck-Pulver de Tages über 2. Messer-Spitzen z nehmen. Sive enim mane jejun stomacho & à meridie circa quinta in brodio assumatur, sive potui cer visiæ injiciatur perinde fuerit.

℞. Mag. perl. cum succo citri.
resol. ear. aa. ʒj.

M. D. S. Köstliches Perl-Pulver appl cetur ut supra.

℞. Cons. ros. rubr. ʒiß.
amygd. dulc. exc. ʒß.

nu

nuc. pin. ʒij.
ſem. 4. frigid. maj. aa. ʒj.
Ebor. ſ. △e ʒiv.
Antih. pot. ʒj.
c. ſ. q. Juleb roſ. f. l. a. Electuarium.
S. Stärck-Latwerge täglich 4. oder 5. Meßer-Spitzen.
℞. Amygd. dulc. exc. ʒvj.
nuc. pin. rec. exc. ʒiij.
ſem. cucurb.
papav. alb. aa. ʒiß.
F. l. a. emulſ. cum Decoct. hordei ʒv. adde
▽. Cinam. borrag. ʒvj.
Ebor. ſ. △e ʒij.
matr. perl. pp.
antih. pot. aà. ʒj.
Edulcoratur parum c. ſ. q. ſacchari albiſſimi.
M. D. S. Köſtliche Perl-Milch alle Stunden 2. Löffel voll zu nehmen.

Interdum etiam urgente nimirum calore febrili tali emulſioni addi poteſt ☉ßiat. ʒß. Interim tamen ſæpe hoc non eſt repetendum ob metum diarrhoeæ. Dum autem utuntur ægrotantes lacte humano circa tempus ſomni porrigatur pulvis ex marchion, & perlis hoc modo.

℞. p. march. antep. gr. xij.
perlar. or. pp. ʒß.

Inter-

Interdum tali pulv. inſtillari poſſunt gt. præterpropter 5. ad 8. Eſſent. anod.

℞. ▽. fl. borrag.
(Cichor. tiliæ.) ʒß.
Cinnamom. bugl. ʒj.
p. march, antep. gr. xij.
perlar. or. pp. ʒß.
Syrup. fl. tunic. ʒj,
Eſſent. anod. gt. viij.

M. D. S. **Abend-Träncklein auf 1. mahl.**

℞. p. Hal. contra phthis. ʒj.
anod. conf. gr. iij.

Miſc. D. S. **Köſtlich Abend-Pulver auf 1. mahl.**

CAPUT IX.

DE FEBRIBUS CONTINUIS.

Thes. 1.

FEbres continuæ non videntur aliæ, quam intermittentium paroxyſmi continuati. Hinc etiam cauſa earum proxima coincidit cum cauſis paroxyſmorum; Remotiores verò cauſæ in his ipſis febribus ſunt vehementiores. Hinc quando febres continuæ originem trahunt ex vitiatis fermentis, utplurimum

imum vitium latitat in bile nimium facta al-
alica, quæ in ſanguinem penetrans excitat
fferveſcentiam talem, ita tamen, ut huic
ili non imputemus cauſam, tamdiu conti-
uatæ efferveſcentiæ, quemadmodum ♂i-
um ♌ ⊕li comiſto referimus cauſam e-
ullitionis. Verum duntaxat quemadmo-
um videmus varia fermenta excitare in
liis rebus fermentandis diutinam ebullitio-
em, quantum nimirum in illis jamjam præ-
xiſtentia ⊖ia contraria ſeſe cient in
iotum.

Thes. 2.

Hinc etiam apparet quomodo & aliæ res
i corporibus optime ſanis valeant excitare
ebres continuas, bile antea illæſa; v. gr. ani-
i motus ſubitanei, quippe ex quibus non
rò obſervatur febris continua vehementis-
ma. Imo inde etiam apparet quomodo fe-
ris dicta traumatica, vel vulneraria poſſit
pervenire omnis generis vulnera, contuſi-
nes, luxationes.

Thes. 3.

Communiter autem febres hæ continuæ
viduntur in febrem ardentem, quæ Græ-
s audit Cavſus, in qua ægrotantes affligit ve-
ementiſſima & continua ebullitio ſangui-
s, quam ſubſequitur proſtratio omnium

virium

virium, ſitis vehementiſſima, agrypnia, ſæ
pe delirium, utplurimum alvi conſtipatio-

Thes. 4.

Deinceps ſequitur ſpecies febrium conti
nuarum quæ vocatur febris maligna, in qu
quidem etiam eſt continua ebullitio ſangu
nis; attamen ſæpius nunc remiſſior, nun
vehementior, adſunt præterea ſymptomat
teterrima v. gr. convulſiones, vomitus, dia
rhoeæ, anguſtiæ in præcordiis, ſenſuum ex
ternorum corruptio, delirium, nunc agry
pniæ, nunc ſomnus nimius, nunc ſitis, nun
ejus totalis carentia; interdum adſunt exan
themata cutanea, interdum certarum part
um inflammationes maxime continuarum
hæmorrhagiæ &c. Ut plurimum autem t
les febres ob ſymptomata majora, quam qu
ordinariè febres concomitantur ſubſequitu
eventus triſtis. Harum verò febrium com
mune eſt nomen, interim tamen eſſentia
ſe invicem diſcrepant, forſitan innumerabil
ter. Vix enim hactenus præterlapſus e
annus, quin ſeſe prodiderint febres nov
ſymptomatibus ſtipatæ.

Thes. 5.

Communiores interim ſpecies ſunt f
bres petechiales Fleck-Fieber / in quib
proruunt maculæ nunc lividæ, nunc rubr
nunc fuſcæ cutaneæ: Purpura Frieſel

q

ua proruunt veſiculæ minimæ cutaneæ nunc
ıbeſcentes, nunc pallentes: morbilli **Ma-**
rn in quibus apparent tubercula minora
ıbicundiſſima, ſibique maxime continua,
uæ tubercula deinceps ſenſim atque ſenſim
:mittunt absque ſuppuratione. Variolæ
e Pocken in quibus itidem proruunt tu-
ercula rubra, quæ magis magisque attol-
ıntur & demum per ſuppurationem ſuc-
reſcunt in vera ulcera. Morbus Caſtrenſis vel
ngaricus item Pannonicus, in quo raro ve-
e obſervantur petechiæ, longe potius adeſt
elirium vehementiſſimum, angina vel in-
ammatio faucium, unde & communiter
icitur **die Ungariſche Kranckheit**/ item
ie Bräune/ quia nimirum Germani noſtri
ilites proficiſcentes in militiam Ungaricam,
tplurimum hoc vexantur morbi genere,
deò ut hinc etiam Ungaria Germanis quem-
dmodum Sicilia Gallis dicatur ſepul-
hretum. Hæc febris maligna ſi extra Unga-
iam, in noſtris provinciis graſſatur absque
otabili inflammatione faucium dicitur **die**
ɔaupt-Kranckheit.

Thes. 6.

Quando verò has malignas febres conco-
nitantur eruptiones bubonum & carbun-
ulorum, tunc dicuntur febres peſtilentiales,
ium verò contagium accedit vehementius

malum

malum, dicitur ipsa pestis. Nam apud au
ctores vix constat satis de discrimine inte
ipsam pestem & febrem pestilentialem, ni
forsitan id in solo gradu observare licea
Quando vero quæstio est utrum nimirum i
peste semper adsit etiam febris? Res facili
est decisu ex nostris superioribus traditis
dum enim febres assumimus in sensu Hel
montiano, omnino est affirmandum adess
febrem ut ut non ut causam morbi, sed po
tius ut effectum, quando verò animus es
definiendi febrem in sensu aliorum autorum
tunc non adeo semper adest. Vid. præter
ea de pestis natura mea disputatio.

Thes. 7.

Causa efficiens febrium malignarum es
varia, nunc enim originem trahit ex varii
effluviis, nunc vero in ipsis etiam nostris cor
poribus progignitur. Nam omnes causa
talium febrium non operantur, nisi convel
lendo systema nervosum, quod deincep
subsequitur in M. S. motus intestinus cor
ruptivus, ut egregie dixerit Helmont. Tra
ctat. progred. ad Morb. Cognit. Quod po
tentius vicinus magis domesticum ens exer
citium in humanam vitam conscripserit
Nam quod tales morbi maligni in ipso no
stro corpore sub oriri possint, nos docen
febres maxime malignæ, vulnera, contusio

ne

es & fracturas interdum ſupervenientes. mo hoc ipſum etiam docet purpura frequens puerperis noſtris non rarò optimæ onſtitutionis.

Thes. 8.

Signa diagnoſtica ſunt in febribus malinis, præter ſuperius expoſita de febribus ntermittentibus pulſus inæqualis, nunc tarlus, nunc celer, nunc frequens, nunc rarus, unc durus, nunc levis &c. deinceps ſæpe deſt difficilis reſpiratio; adſunt anguſtiæ petoris, quæ quidem etiam adſunt interdum n febribus intermittentibus; Attamen non ontinuæ. In faucibus utplurimum eſt niia quædam ſiccitas, quæ æque obſervatur n intermittentibus; Attamen etiam tempoe paroxyſmi duntaxat, extra hoc verò non idem. Maculæ verò in petechiis, exanthehata variolarum, morbillorum, purpuræ, ſola ignoſcuntur inſpectione, angina in morbo aſtrenſi itidem obſervatur primario ex inpectione. Bubones verò & carbunculi dinoſcuntur à Medico per inſpectionem, & b ægrotante per ſenſum. Bubo enim entitur inſtar ponderis graviſſimi & deſuper doloroſi. Carbunculus verò apparet cum adiis lædentibus motum plurium vicinaum partium ſic v. gr. carbunculus in pollice ollit motum totius manus & brachii etiam

magna ex parte. Dolorem vero ægrotanti bus infert ſimilem ei, quem accenſi carbo nes nobis impoſiti inferunt. Contagium autem in malignis febribus hanc haberi pot eſt aliunde, quam ex experientia & ſenſi bus, dum nimirum obſervamus aliquot æ grotantes vel in iisdem ædibus, vel in vicinis vel etiam alios ægrotantes commercium cum primis habentes, ſimili affligi febri. Ho equidem verum eſt, quod certæ malignæ fe bres v. gr. variolæ & morbilli, ſimul ac pro gignuntur, nobis ingenerent ſuſpitionem contagii, attamen de reliquis res omnin eſt dubia.

Thes. 9.

Prognoſtica ſigna ſunt ex Hippocrat. Sect 2. aphor. 19. Aucutorum morborum non ſunt omnino, infallibiles prædictiones nequ mortis neq; ſanitatis neque fidendum eſt in malignis. (aphor. 27. Sect. 2.) His, quæ non ſe cundum rationem levant, non oportet cre dere, neque valde timere ea quæ prava fiun præter rationem. Pleraque enim ex tali bus inconſtantia ſunt, & non valde perma nere neque morari ſolent. Sed ſumma fi des eſt adhibenda aphor. XXVI. febrem in convulſione fieri melius eſt, quam convulſio nem in febre. Priorem enim aphor. in ma lignis eludunt, interdum leviſſima ſympto mata, quæ prima fronte vix videntur aliqui

mal

mali minari, dum preſſo pede ſubſequitur alteratio triſtiſſima. In febribus his locum in tantum etiam invenit aphor. 33. Sect. 2. in omni morbo valere mentem, & bene ſe habere ad ea, quæ exhibentur bonum, contrarium verò malum. Univerſalitatem tamen hujus aphoriſmi præter febres malignas infringit catarrhus ſuffocativus, item Phthiſis. Non facile moriuntur in malignis ægrotantes, quorum ☐a primis diebus eſt ruffa & clara, deinceps verò fit turbida. Nam intermittentibus ☐æ ☐tio ſubita omnino prænuntiat morbi diuturnitatem juxta Barbeth. In malignis vero & continuis non item. In variolis apprime deinceps etiam in aliis malignis primo invaſionis tempore convulſiones apparentes ſunt leviores, quam 7. 8. & reliquis diebus ſic v. gr. Epilepſia ſæpiſſime concomitatur variolas circa ortum, quæ verò deinceps facile remittit. Quando verò 6. 7. die ſupervenit ſemper eſt lethalis.

Thes. 10.

Curatio inſtituatur ſecundum has indicationes, in omni febre maligna ſedentur convulſiones, ſanguinisque coagulatio præcaveatur. Exanthemata vero adſuppurationem vergentia, tractentur ut ulcera alia.

Thes. 11.

Prima indicatio obtinetur per medica-

menta diaphoretica moderatè miſta cum anodynis quæ Praxis eſt nova; ſiquidem jam olim methodus fuit recentiſſima in curandis febribus malignis exhibere Theriacam, Mithridatium, Philonium Romanum, quæ omnia ingreditur opium, adeo ut maximam etiam vim diaphoreticam Mithridatii & Theriacæ acceptam ferat Wallæus in Methodo medendi ipſi opio. Nec mirum quempiam habere poteſt, quomodo in tam pauca quantitate, opium tantam poſſit exercere energiam, cum conſtet aliquot ſaltem guttulas Eſſent. opii fermentati magnarum eſſe virium. Opium autem in Mithridatio omnino patitur etiam perfectam fermentationem prout teſtatur autopſia. Similem Methodum obſervamus etiam in recentiore adhuc Fracaſtorio, quippe cui ceu baſis in conficiendo diaſcordio inſervit etiam opium. Recentiſſimus autem Sylvius eo devenit, ut publice in ſcriptis fateatur, ſeſe malle non eſſe medicum, quam carere Laudano opiato. Willis verò in Pharm. rationali maximopere etiam commendat opium cum caſtoreo & Ra℞. pptum pag. 198. Hinc ex opiatis, præter Elect. nota hic proſunt ♌ theriacal. Eſſent. theriacal. Extr. theriacale. His verò ſunt miſcenda ex Regno animali omnis generis ♁ia Aa v. gr. ♌ C. C. ſive ſimplex ſi-

ve

e ſuccinat. Cor. C. viperarum, cran. hum. ☉*i. Item caſtoracea, & lap. animalium .gr. Bezoar &c. Vel poſſunt etiam aſſumi artes animales duræ præparatæ ſine △e. x regno vegetabili herbæ amaricantes Atiles .gr. Scord. Card. ben. Angelica. Pimpinella, edoar, Menth. Cent. min. Item Campho-a, omnia parata ex Sambuco, Junipero, item Galega, Scorzonera, breviter omnes plan-æ theriacam ingredientes. Ex quibus poſ-unt fieri compoſitiones v. gr. ♎ per fer-nentationem, ▽æ ♌atæ, Eſſentz. ipſi pul-eres v. gt. p. Card. ben. Contrajerv. quo enſu pulvis Contrajervæ ingreditur pulv. Bezoar. Sennert. Extracta opiata, ꝏa ♌ata v. r. ꝏ antiloimicum Heuniſ. Hinc proſtant tiam tam varia compoſita, theriaca Andro-nachi, Mithridat. Damocr. Philonium Ro-nanum. Requies Nicolai. Electuar. Orvie-an. Diaſcord. Fracaſt. Theriaca cœleſtis Quercetan. Item ▽æ compoſitæ v. gr. ▽ ord. Hercul. Saxon. Cor C. Mynſicht. An-alt. Velthemian. &c. Eſſent. Compoſ. . gr. R. Bezoard. B. D. Michael. Cujus ge uina parandi methodus eſt.

℞. ♎ theriac. Camph. part. v.
♀r. part iij.
⊕li. Alat. part. ij.

Hæc omnia digeſtionem bene unita tingan-

tur cum ligno ſantalo & confect. alkermes, tandemque addatur camphor. tantum, quantum diſſolvi poteſt. Sed melior methodus eſt conjungendi Camphor. cum ☥o hac

℞. Camphor. v. gr. ʒiv.
♌ ☥di ʒij.

bene miſta ſublima ut evadat camphora acerrima & ſternutatoria., quæ deinceps ♌vi theriacali eſt conjungenda. Menſtruum hoc Ræ Bezoard. absq; ℞. audit in officinis noſtris mixtura ſimplex quæ celebris eſt etiam in malignis & etiam non contemnendarum virium In hac indicatione obtinenda maxime etiam proſunt clyſteres ſubducentes humores excrementitios primarum viarum, ſiquidem hoc modo facta conſtrictione inteſtinorum deinceps inteſtina lenius ad ſe invicem poſſunt accedere: Proptereaque in reſpiratione alias difficili non tantus obſervatur in diaphragmate movendo reniſus.

Thes. 12.

Ex regno minerali hic primario prodeſt ♂ diaph. junctum vegetabilibus & animalibus etiam, item Bezoard. mineralia, quæ præparata volo non per affuſionem ♌ ☉i, ſed potius per detonationem ☉i ♃io ſuccedit ♀r. hujus flores ſunt egregii in malignis ♀ magna ex parte conſtituit ZZ, quæ itidem hic eſt eximia ſive ſimplex, ſive cum aliis partibus

bus composita v.gr. specif. Ceph. D. M. &c. einceps sequuntur etiam ♁æ v. gr. sigillata, olus &c. quæ ♁æ olim jam jam sunt ingressæ edicamenta Theriacalia, & à Recentiobus cooptatæ in censum talium alexipharnac. v. gr. in p. Pannonic. rubr. &c. Ex bus etiam hic conferunt ☾tata bene durata, inprimis verò ☾um cum ♂ io. ♈at. uodque bis erit solutum & evaporatum: sum etiam arcan. 2pl. laudem meretur nde.

Thes. 13.

Ad secundam indicationem obtinendam præter recensita in thesi antecedente confunt acida, quatenus nimirum miscentur um alcalibus, ut inde resultet tertium quodam ☉sum. Quo sensu non duntaxat indis cum euphonia observamus assumptum nguinem hirci, ocul. ♋. & in ♱, verum præterea & ipse Sylvius adeo frequenter prætribit ♱um cum ocul. ♋ loco vero ♱i assuni etiam poterit ♈ prophylactica Sylvii von er Schagen & Barbeth. descriptionem vid. pud Barbeth. in praxi.

Thes 14.

Ut ut videantur symptomata gravissima as febres concomitantia multas adhuc sugerere indicationes v. gr. delirium, Lipothymiæ, convulsiones, vomitus &c. Attamen

his omnibus sufficientem medelam adferun
dicta superiora sudorifera, cum anodyni
mista. Ab extra interim certa etiam adhi
beri poterunt ♏osa, v. gr. ▽. Carbuncul
Epileptica, Apoplectica; quibus misceantu
♏ refragrantes, v. gr. rosarum, liliorum
convall. melissæ. item ♏☽ ⊡si, v. gr. ⊖*
tam simplex quam compositus v.gr. lavend
Ror. marini &c. quippe qui ♏☽ egre
gie excitant totum systema nervosum subito
irruendo in extremitates nervinas narium
Imo adauget etiam talium ♏osorum me
dicamentorum vim acetum commistum
quantum concitat motum quendam inter
num: Hinc v. gr. aceta rosacea, rutac., li
liorum convall. item varia composita etiam
Bezoar. nominibus venientia. Imo inde
etiam vires suas nanciscitur ▽a hirundinum
cum castoreo, quæ profecto expertarum es
virium in pasionibus hystericis, unde & vul
go audit Weiberschlag-Wasser / item bitter
vel sauer Schlag-Wasser.

Thes. 15.

De V. S. ardua etiam est controversia in
ter autores, utrum nimirum conveniat in
expositis febribus? in utramque equidem
partem disputatur ab autoribus. Malo ta
men legere vestigia Barbeth. breviter ren
decidentis his præter verbis. In malignis ve

nam

am ſecari eſt patientem jugulare. Ut ut deo rigidus nolim exiſtere, ut interdum tiam tantum nocumenti venam ſectam adferre aſſeram, melius tamen omittitur quam nſtituitur.

Thes. 16.

Ab hac tamen regula excipiendæ ſunt febres malignæ caſtrenſes vel Ungaricæ, in his enim tutiſſime aperiuntur venæ ſublinguales vel raninæ. Imò interdum etiam præſtat has venas ſectas repetere. Ubi nimirum faucium inflammatio fuerit contumacior.

Thes. 17.

Ultima indicatio obtinetur in inflammatione faucium vel angina primario per cataplaſmata emollientia miſta cum ☉ſis. Hinc etiam communiter commendatur nidus hirundinum cum lacte cocto, dum nimirum ni ipſi nidi maxime ſunt conſpurcati à pullis hirundinum, in horum vero excrementis omnino latitat copioſum ☉i. Hoc ipſo vero cataplaſmate ſummo cum ſucceſſu olim uſus ſum in virgine nobili. Mynlicht ex hoc nido præparat emplaſtrum quod etiam in uſum poterit accerſi, Fauces itidem ☉is benè abluendæ ſyphone per manum Chirurgi. Et ut ut hi communiter utantur decocto prunellæ cum ☉o trochiſcato & melle roſaceo vel rutaceo; attamen ſufficiens erit

gargarisma ex cerevisia secundaria cum ☉o paratum. Idem etiam est observandum in inflammatione & non raro suppuratione tonsillarum.

Thes. 18

Exanthemata qualia sunt morbilli & petechiæ relinquantur soli naturæ; quippe quæ hisce remedetur sponte. Observari etiam petechias profundiores nigricantes suapte exsiccari ita, ut deinceps absque ullo dolore abradi possint. Imo in carbunculis minoribus aliquoties etiam observavi spontaneam exsiccationem, qualem observare licet in variolis occupantibus locos corporis humani callosos.

Thes. 19.

Variolæ ad suppurationem tendentes tamdiu intactæ relinquantur, donec appareant semi exsiccatæ, quo facto inungantur unguento ex pinguibus animalium composito. Communiter equidem hic laudatur axungia ascíæ piscis, huic vero præfero axungiam humanam mistam unguento camphorato comitissæ. Aliquoties etiam excoriationes profundas præprimis vero cauteriis actualibus inflictas felicissime curavi hoc ipso unguento camphor.

Thes. 20.

Bubones vero & carbunculi tractentur

&

quidem illi ut alii tumores ad ſuppuratio-
em commovendi per ſuppurantia v. gr. em-
laſtr. citrinum, dyachilum cum gummi,
agneticum melilotum &c. Hi vero ut
iæ partes gangrænoſæ & ſphacelatæ primo
idem per emplaſtrum magnet. cum meli-
to junctum deinceps vero apparente carne
ova in circulo rubicundo per unguenta a-
ria digeſtiva v. gr. fuſcum Würzii, Apoſto-
orum, Ægyptiacum, cum digeſtivo quodam
eſuper vero inprimis diebus imponi poteſt
agnet., ſequentibus vero diebus ſticticum
rollii.

Thes. 21.

Quæritur hic quid cenſendum ſit de bubo-
ibus exſiccatis, item pullis columbinis cir-
a podicem deplumatis impoſitis bubonibus?
ro reſponſione notetur, quod omnino in-
meſcant hæc animalia bubonibus impo-
ta, interim tamen non eatenus, quatenus
xtrahant venenum quoddam, ſed quatenus
colore vehementi Ar. internus incluſus
agis magisque attenuatur & membranam
xternam diſtendit, tumoremque ſic cauſa-
ur hinc etiam requiruntur in hoc negotio
ufones transfoſſi capite. Alias namque in
odomine transfoſſi plane non intume-
cunt.

Thes.

Thes. 22.

Formulæ vero ad omnes indicationes sun
to hæ, & primo quidem in variolis, morbil
lis, purpura, febribus petechialibus, ca
strensi.

℞. Liqu. C. C. succ.
R. Corall. cum ♌ Cor. C. aa. ʒj
M. D. S. Schweiß-Mixtur 30. Tropffen
ʒmahl stündl. nacheinander zu neh
men.

℞. Essent. theriac.
Liqu. c. c. succ. aa. ʒj.
M. D. S. ut supra.

℞. R. Corall.
Essent. Card. ben. aa. ʒj.
anod. L. gt. XL.
M. D. S. ut supra.

℞. Essent. Castor.
Theriac. aa. gt. L.
anod. L. gr. XXX.
M. D. S. Austreibende Hertz Tinctur auf
ʒ. mahl innerhalb eines halben Ta
ges zu nehmen.

℞. p. Bezoar. Sennert.
Unicorn. mar. ʒß.
☉. ♁ iat. ʒß.
fl. ♀r. gr. viij.
M. D. S. Kühlend und austreibend
Hertz-Puiver ins Bier zu thun.

℞.

℞. Matr. perl. pp.
♃. diaph. aa. ʒß.
arc. 2pl. M. gr. xv.
flor. ♀r. gr. viij.
M. D. S. ut ſupra.

℞. p. march. antep.
Bez. Sennert.
Spec. ceph. D. M. aa. ℈j.
fl. ♀r. gr. viij.

M. D. S. ut ſupra vel divide in 3. partes æquales. D. S. **Austreibend Hertz-Pulver den Tag über zu nehmen.**

℞. ▽. Scord.
Card. ben. aa. ʒj.
Epilept. Lang. ʒß.
C. C. S. △e.
♃. diaph.
☉. ♃iat. aa. ℈j.
fl. ♀r. gr. viij.
Syrup. Card. ben. ʒß.

M. D. S. **Austreibender Hertz-Tranck ſtündlich 3. Löffel voll** vel loco pulverum.

℞. Diaſcord. Frac. ʒij.
M. D. S ut ſupra.

℞. ▽. Galeg.
Scorzoner. aa. ʒj.
Prophyl. Sylv. ʒß.
Ocul. ♋. ʒß.

♃.

℥. diaph. gr. xv.
mumiæ. præparatæ ʒj.
Theriac. Androm. ℥j.
Syrup. Card. ben. ʒß.
M. D. S. ut ſupra.
(imprimis vero urgente ardore)
℞. Amygd. dulc. ambr. exc. ʒß.
Sem. papav. alb.
4. frigid. maj. aa. ℥iß.
F. l. a. emulſio cum decocto hordei C. C. C
ʒv.
adde
▽. Cor. C. Mynſ. ʒj.
Ebor. ſ. △e.
antih. Pot aa. ʒß.
perl. or. pp. gr. xij.
Edulc. par. cum rot. m. Chriſt.
M. D. S. Kühlende Hertz-Milch gerüttel
ſtündlich 4. Löffel.
℞. Hord. mund. M. j.
Raſ. C. C. ʒj.
Rad. Cichor. ʒvij.
Sem. papav. ʒß.
paſſ. min. ℥iß.
F. l. a. Decoctum.
℞. Decoct. Colat. ℔ij.
▽. Cinnam, borr. ʒij.
℥. diaph. ʒij.
ſirup. flor. borrag. ʒß.

M. D. S

M. D. S. Kühlendes und Hertz-stärckendes Wasser gerüttelt stündlich ein Wein-Gläßlein zu nehmen.

Formulæ Clysterum sunto:

℞. Spec. emoll. M. iij.
Carmin. m. j.
℄. ℥ial. ℥j.

F. l. a. Decoctum in jure carnis.

℞. Colatur. ℥x.
Electuar. lenit.
Mell. ℥ial.
rutac. aa. ℥vj.
Mithridat. ʒß.
Vitell. ovorum. no. j.

F. l. a. Clyster. Talibus Clysteribus commode uti possumus in morbo castrensi, purpura & morbillis etiam. In variolis vero non facile vid. hac de re Langii Miscellan. curios. p. 136. Multoties namque sum expertus alvum adstrictam in variolis tempore suppurationis ægrotantibus haud adeo esse molestam, ut ut bidui aut tridui fuerit. Interim tamen & expertus sum, quod adhibitus clyster aliquoties cum euphoria sit applicatus. Ut proinde non mox homicidii rei insimulandus medicus, denato ægrotante ad præscriptum Clysterem. Consultius interim duco abstinere quam ordinare Clysterem.

Thes. 23.

Externa præſcribantur his formulis.

℞. ▽. Carbuncul.
meliſſ. cum V. aa. ʒvj.
♎ roſar. ℥ij.
⊖✱. ʒß.

M. D. S. **Anſtreich-Waſſer.**

℞. ▽. apoplectic.
lil. convall. c. V. aa. ʒvj.
✠i Bezoard. ℥ß.

M. D. S. ut ſupra.

Ad fauces inflammatas.

℞. Fl. Sambuc.
melilot.
Chamom.
crem. aven. aa. M. j.
nidi. hirund. no. j.

Inciſ. & contuſ. coq. in ſ. q. lactis.

M. D. S. **Eußerlich lindernder Umſchlag**

Vel loco nidi commiſceatur ⦶i ♁iati ℥j.

Thes. 24.

In peſte & febribus peſtilentialibus omnia ſudorifera ſunt adaugenda, neceſſum namque eſt, ut per primos quatuor dies ſinguli horis ſex elapſis, ægrotantes largiter ſudent, ſequentibus vero 14. diebus ad minimum largus ſudor eſt neceſſarius matutinus & veſpertinus, ſudorifera vero potiora, quibus ſunt uſus, ſunt ſequentia.

℞.

℞. Essent. Card. ben.
castor.
theriac.
Liq. C. C. succ. aa. ʒj.

M. D. S. **Schweiß-Essenz 30. Tropffen auf 1. mahl allezeit 3. mahl stündlich nach einander zu nehmen.**

℞. C. C. S. ♁e.
♁. diaph.
⊖ Card. ben. aa. ʒij.
fl. ♁r-. ʒj.

M. D. S. **Schweiß-Pulver alle 6. Stunden 1. gute starcke Messer-Spitze voll zu nehmen.**

Quia vero perpesso hoc sudore multum ymphæ à corpore est subtractum, necessum st ut nova rursusque addatur lympha. Itaue quotiescunque sudor est peractus, porgantur ægrotanti aliquot cochlearia intrie, ex vino Rhenano & tantillo succi citri patæ.

Thes. 25.

Quia etiam in his morbis frequens est mptoma vomitus, qui impetit sudorem, iquot millies præscripsi & quidem utplurium felici cum successu,

℞. Essent. menth. ʒj.
Laud. Opiat. L. gt. xxx.
℥ ♁at. cinam. gt. iij.

M. D. S. Anhaltende Magen = Mixtu
wohl gerüttelt innerhalb 1. Stund
im Weine zu nehmen.

Ab extra, vero ventriculo in abdomine
imo interdum etiam in dorso imposui cata
plasma theriacale nunc cum myrrha nun
sine myrrha. Myrrhatum est hoc:

℞. Myrrhæ rubr. ℔j.
dissolv. in s. q. vini rubri.

evaporet ad consistentiam linimenti & ad
dat Theriac. Andromach. ℔ij. ℥ scorp
compos. ℥iv. ℥ ℨat. menth. mastich. cort
aurant. aa. ʒij. M. reponatur. Signetur cata
plasma theriacale cum Myrrha.

Præscribitur verò hoc modo:

℞. Cataplasm. ther. cum myrrha s. q
iuduc super alutam. D. S.

Anhaltend Pflaster.

Thes. 26.

Frequens etiam est symptoma in Pest
delirium & cephalalgia, hisce oppositi specie
cephalicas externas, constantes ex Herb
verbenæ, anagallid. sem. papav. alb. & ane
thi; quæ species sunt irrorandæ cum ▽. ce
phalica externa constante ex ▽a sperm. rana
rum, carbunculi, ▽ prophylactica Sylvii
Saccharo ♄i & camphora. Item unguentum
cephalicum, quod constat ex emplastr. de
betonica. de lap. calaminar. aa. subigitur

v. c. ℥ expreſſo Hyoſcyam. ſem. papav. & tantillo ℥ Sat. anethi.

Thes. 27.

Hæmorrhagia ſæpe etiam eſt concomitata hunc morbum, qui optime remederi dicuit, flor. roſ. rubr. ⊖e condit. cum tantillo ▽ prophylact. irrorat. formula eſto hæc:

℞. Flor. Roſ. rubr. ⊖e condit. ʒij.
▽. prophylact. ʒß.

M. Optime. D. S. **Umſchlag über die Stirne.**

Thes. 28.

Bubonibus imponatur ſequens emplaſtrum.

℞. Empl. citrin.
de melilot. aa. ʒj.
malax. cum ℥ ſcorp. compoſit.

M. D. S. **Erweichend Pflaſter auf die Beulen zu legen/** usque maturuerint per apponendum deinde ſequens:

℞. Emplaſtr. de melilot.
diachyl. cum gumm. aa. ʒij.
malax cum ℥ ſcorp. compoſ. M. D. S. **Erweichend Heil-Pflaſter.**

℞. Empl. Magnet.
de melilot. aa. ʒij.
malax. c. ℥ ſcorp. compoſ. D. S. **Lindernd Pflaſter auf die Carbuncul die erſten Tage zu legen.**

℞. Ungu. digestiv. ʒvj.
apostol. ʒiij.
M. D. S. Separirend Sälblein auf den Carbuncul zu legen üm den Rand.

Thes. 29.

Hæc sunt remedia in peste curanda, præservationis gratia vero prodest, bis vel ter etiam singulis septimanis instituere sudorem largum, per medicamenta v. gr. liq. C. C. R. corall. Essent. Card. ben. &c. parata, quotidie vero s. vivamus saltim in loco infecto vel teneamur etiam cum ipsis infectis versari, omnibus alexipharm. palmam præripit potus largior vini Rhenani.

CAPUT X.

DE CONVULSIONIBUS.

Thes. 1.

VIsis hactenus morbis partium nostrarum contentarum ratione motus sui intestini, accingamus nos ad morbos partium continentium, quantum hæ principio interno impetuoso vel enormontico (impetum faciente) moventur, ut secundum hunc motum diversimode vitientur omnes totius corporis

poris noſtri motus. Dicuntur autem hi morbi communiter convulſiones de harum vero nomine notetur, quod propriè convulſio notet ſubitaneam & fortiſſimam contractionem unius vel aliquot muſculorum, qui partem certam alias mobilem, ita continent ſtrictam, ut nullatenus moveri poſſit. Deinceps denotant etiam talem p. n. motum certorum muſculorum antagoniſtarum quo partem naturaliter & voluntarie movendum, p. n. & cum ſummo impetu continuo citra voluntatem movere tenemur, qui motus communiter audit, motus convulſivus & contra diſtinguitur convulſioni vel tetano.

Thes. 2.

Convulſionum talium partes affectæ ratione formalitatis p. n. omnino ſunt afferentiæ. cum Barbeth. c. 1. Prax. ipſi nervi, qui tamen deinceps membranas & fibras carneas simul etiam commovent, quantum ſemper his copioſiſſimi ſunt intertexti, ut proinde conſtans ſit regula; Ubicunque eſt nervus & fibra motrix, ibi etiam poteſt fieri convulſio. Jam vero conſtat ex modernorum Anatomicorum traditis, quod nervi omnino etiam protendantur cum fibris motricibus in ipſiſſima etiam vaſa in ſingulas etiam partes externas molles. Unde & jure meritoque his ipſis aſſignantur convulſiones.

Quas etiam vasis jam olim Hippocrat. libr. de morbis text. 23, p. m. 29. Tom. 2. tribuit his verbis: Tum caro quæ est in latere, tum venæ contrahuntur ac convertuntur, Vid. præterea Willis in sua Pathologia cerebri & antea laud. Barbeth.

Thes. 3.

Causa vero harum convulsionum proxima latitat in ipso principio nostro vitali æthereo, dum nimirum hoc diversimodè afficitur in poris partium nervosarum, ut inde sequuntur inordinatæ & improportionatæ pressiones ita tamen ut illa ipsa substantia ætherea se ipsam etiam ciere possit in talem motum inordinatum, quemadmodum nos docent animi pathemata subitanea, quippe quæ præ reliquis causis omnibus, vehementes & subitaneas convulsiones excitare valent. Deinceps has ipsas convulsiones excitare etiam possunt varia p. n. ⊖ia commista lympha, quæ continuo omnes fibras & nervos etiam irrigare tenentur, ut motui naturali peragendo fiant apti. An vero talia ⊖ia semper sint juxta Barbeth, Deckers &c, ⊖ia austera, relinquimus in medio. Interim tamen verissimum est, ⊖ia austera tam mineralia, quam vegetabilia, maxime esse efficacia ad diversas convulsionum species excitandas. v. gr. succi austeri fructuum horœorum

um deguſtati tantas labiorum & linguæ con-
itant contrarias actiones, ut ne ſatis dein-
eps deprimi vel exprimi valeant. Idem
os docent etiam Pla. Quibus bene con-
derans, videtur probabilis doctrina Barbeth
t Deckers. Imo adauget hanc probabilita-
em, ipſa experientia, qua conſtat varias
onvulſiones eſſe familiariſſimas hypo-
hondriacis, in quibus ad oculum lympham
lem auſteram demonſtrare poſſumus. Con-
ulſiones demum excitare etiam omnia
a, quæ quocunque modo nimium poſſint
remere & diſtendere partes noſtras ner-
eas, quo ſenſu ipſa etiam plethora in nobis
oteſt cauſari convulſiones, dum nimirum
ertis in locis humores ſtagnantes & cum
npetu adacti diſtendunt habitum corporis
ertorum viſcerum, quo facto ob preſſuram
tam p. n. ſeſe commovet principium no-
rum vitale. Idem obſervare licet à cauſis
xternis prementibus v. gr. in ligaturis, pun-
uris &c.

Thes. 4.

Quia vero totum noſtrum ſyſtema ner-
oſum videtur contextum ita, ut unam to-
m conſtituat texturam ſatis etiam appa-
t, quomodo excitata convulſione in unica
ntaxat parte convulſiones occupare poſſint
tum corpus. Exemplo nobis eſſe poſſunt

extremitates digitorum quæ prehenſæ & fortius conſtrictæ tales cauſantur motus convulſivos, ut ſubſequatur totius corporis tremor. Unde reſultat diviſio convulſionum in convulſiones idiopatheticas, & ſympatheticas. *Thes. 5.*

Hæ convulſiones diverſos cauſantur morbos. Sic, v. gr. convulſiones in ſpecie ſic dictæ, cauſantur in ventriculo & diaphragmate magna ex parte anguſtias illas non raro intolerabiles mali hypochondriaci, aneſtiſiam illam, quam perſentiſcunt mulieres hyſtericæ, item diaphragmatis convulſio cum muſculorum intercoſtalium convulſione cauſatur aſthma recentioribus dictum ſuffiſiccum malum frequentiſſimum. Et maxime etiam Incubum vel Ephialtem, in cerebri convulſio membranarum in diverſas partes externas protenſarum v. gr. per ſuturas cranii in pericranium item in oculos &c. aneſtiſiam quandam quæ in oculis producit ſcotomiam. In capite vero ſtuporem quaſi. In ipſis verò cerebri fibrillis totalem ablationem ſenſuum & motus, quæ uno verbo dicitur Apoplexia. In artubus vero producit rigorem ſ. tetanum.

Thes. 6.

Convulſivi verò motus in abdomine excitant & (1) in ventriculo totaliter commot

vom

omitus, in inteſtinis totaliter commotis di-
rrhœas, qui motus ventriculi & inteſtino-
um ſi ſimul fiant dicuntur cholera. Dum
ero in tantum ſaltem convellitur ventricu-
us oriuntur ructus, nauſea, in inteſtinis ve-
o exquiſitiſſimus dolor colicus, qui per con-
enſum è renibus etiam poteſt excitari in
ffectibus nephriticis calculoſis &c. item à
eſica ⊡aria in dyſſuria, ſtranguria vel etiam
x utero; unde conjungitur cum paſſioni-
us hyſtericis tempore menſium, poſt par-
um &c. Thorace motus convulſivi excitant
ordis palpitationem per diaphragma moti-
us convulſivis actum ſingultum. In aſpera
rteria tuſſim, in naribus ſternutationem, in
nuſculis maxillæ inferioris oſcitationem, in
culis ſtrabiſmum, ut ut hic nonnullis fiat na-
uralis quaſi, de quo hic ſermo non eſt. Ii
ero oculorum motus convulſivi, qui ut plu-
imum obſervantur, referuntur absque ra-
ione ſpecifica ad epilepſiam. In dentibus
tridorem, auribus tinnitum, in cerebro de-
mum epilepſiam. quantum nimirum to-
um concutitur cerebrum, quo facto concu-
itur etiam totum corpus. Qui in nervo
ptico obverſantur etiam motus tremuli, qui
onſtituunt vertigínem. In muſculis exci-
antur convulſiones interdum cum dolore.
ine dolore retinent nomen convulſionum

vel ſpaſmi cum dolore vero conſtituunt arthritidem vagam ſcorbuticam. Ut ut propriè loquendo fundamèntaliter hoc ſymptoma reſideat primario in perioſtiis inflammatis & convulſivis. Interdum etiam convulſiones in muſculis dorſi, capitis & vicinis obſervanturquæ dorſum & collum recurvant quaſi **ziehen zurücke.** Unde oriuntur opiſtotonus quæ recurvatio profecto morbus eſt difficillimus. Interdum etiam muſculi aliquot convulſi in gyros corpus agunt, aliosque motus involuntarios, qui revera mentiuntur geſticulationes hyſtrionum excitant: Obſervantur autem in hyſtericis, melancholicis, & unde novi tales ægrotantes ob miras actiones habitos eſſe à nonnullis adſtantibus aut à Dæmone obſeſſos aut per incantationem, ita actos. Imo ad tales inordinatas vagas convulſiones referre etiam licet quantam choream S. viti & forſitan etiam Tarantiſmum. Ut ut non negem in his ipſis tanquam cauſam efficientem concurrere quoddam, quod mentem vitiet. Qua de re infra.

Thes. 7.

Convulſiones prout ſunt traditæ ſuperius in inteſtinis, omnino etiam obſervare licet in aliis vaſis. e. gr. in arteriis, quæ inde cauſantur hæmorrhagias, quas Helmont. imputat furori Archæi, quæ hæmorrhagiæ non rarò

ſunt

nt tantæ, ut ad præſentiam earum ſtupeſca-
us. Ubi verò neque ſanguis profluens
mper ſuſtinet vitioſam qualitatem, neque
æceſſit aliquod externum corrodens vaſa
pillaria arterioſa. Contrà verò non raro
omentanea eſt curatio ad animi motum
bitaneum vel exhibitum etiam opiatum.
t alio modo immutatum corpus noſtrum.
oi tamen nulla poteſt præſumi ſanguinis
agulatio ſic v. gr. novi aliquem exæſtuan-
m obiter longius & juſto citius peractum,
i perpetiebatur hæmorrhagiam narium
tra 4. horas. Ex inopinato vero accede-
t comes, qui aquam frigidam pileo exce-
am in nucham ægrotantis effundebat, quo
cto, ceſſabat hæmorrhagia cum ægrotan
euphoria. Ubi profecto nemo aſſerere
oteſt, ſanguinem tendentem ad nares hac
gida eſſe alteratum: Siquidem ex anato-
ia conſtat, arterias narium originem ſuam
bere arteriis carotidibus, circa nucham
rò diſtendi arteriam cervicalem. In oculis
s convulſiones etiam obſervamus. Dum
im ad objectum moleſtum effundimus
chrymas, omnino patimur ductuum ob-
rvandorum inglandulis oculi innominata
mpe & lachrymali convulſiones, ubi ta-
en nemo facile aſſeruerit, eſſe quoddam
od lympham illam tam ſubito reddat flui-
diorem

diorem. Idem obſervare licet in rebus acr
particulas de ſeſe ſpargentibus v. gr. in ☉b
Abus ſubitò oculis admotis, & ut
aliquis hic poſſet urgere ☉ia talia Aia c
ſummum ſuum alcali fundere lympha
hanc; attamen & teſtatur experientia
acida imo ☉ſa id poſſe præſtare. Hinc v. g
fumi lignorum imprimis verò quercini, ite
effluvia raphani marini, ut & ☌☽li Alat
♀ poſſe idem. In ductibus ſeminalib
& urethra etiam non rarò obſervamus h
convulſiones. Unde juvenes ſpeculati
amplexantes tempore ſomni ſuas amaſi
patiuntur nocturnas pollutiones, utut ali
optimè valeant. Imo novi quoque calc
loſos, qui calculis in urethra hærentibus
urgentibus perceperunt penis erectionem

Thes. 8.

Signa diagnoſtica convulſionum pate
per ſe (1), in vomitu res eſt clara, uti & ch
lera, diarrhœa &c. In paſſionibus colicis inn
teſcit convulſio ex dolore maximè exquiſit
apprime verò circa hypochondriacas regi
nes, bene tamen colica paſſio eſt diſtingue
da ab affectibus nephriticis, qui non ra
iisdem cum colica ſtipati ſymptomatibu
nos invadunt, dolor nempe ingens adeſt i
regione umbilicali, in lumbis, imo omn
adſunt ſigna paſſionis colicæ, accedunt pra

tere

ea utplurimum vomitus dyſſuria, vel
nguria. Non rarò etiam hæc ſigna paſſi-
is colicæ coincidunt cum inſtantibus hæ-
rrhoidibus vel menſibus etiam quo caſu
tinctiva deſumenda ſunt in hæmorrho-
bus ex dolore quodam circa podicem,
e vero impoſſibile eſt diſtinguere hos
rbos, antequam aliquantiſper per ipſos
ores ſeſe revelent, nec multum refert.
nc enim primario ratio habenda eſt paſſi-
is colicæ inprimis paroxyſmis, ſi verò diu-
s duraverit dolor, ſuſpitio erit vel hæ-
rrhoidum vel menſium. Paſſiones hyſte-
æ vero ut plurimum obſervantur ſaltem
npore geſtationis, poſt partum vel circa
enſes fluentes, aut inſtantes. Deinceps
ſionibus hyſtericis utplurimum etiam ſeſe
iat aſthma ſiccum ſ. convulſivum, quod
erim tamen in nonnullis frequentius,
mpe colica afflictis ſimul etiam obſervatur.
gnoſcitur autem aſthma convulſivum ab
hmate humido, in ſicco primo quod inva-
nis tempore nullus adſit ſtertor vel etiam
onitus in reſpiratione, nulla etiam reſpira
viſcida. Præterea vero in muſculis inter-
ſtalibus dolor ingens intenſivus & conſtri-
rius, non raro etiam circa humeros dolor
axime tenſivus. Notanter vero dixi primò
vaſionis tempore non adeſſe excretionem

mate-

materiæ viſcidæ. ſi enim præſtiterit aliquan
diu aſthma hoc ſiccum, lympha irroran
bronchia pulmonum intra horum veſicula
ob denegatum pulmonibus motum ſtagna
& ab ♎e ſenſim adhuc ſubintrante, coagula
tur, quo facto paucoque tempore interjecto
ſupervenit etiam materia viſcida prout vi
dere licet in optime ſanis ſuſpenſis, no
autem nimium arctè larynge conſtricta. H
enim aliquandiu pendentes veram ſpuman
concipiunt in aſpera arteria adeo ut etian
per os exuberet. Palpitatio cordis dignc
ſcitur partim ex pulſu forti, frequenti; & in
æquali, partim vero ex aſpectu, imprimis ve
ro in macilentis eam produnt arteriæ ſubcla
veæ. Novi enim fœminam honeſtam cui ſæpi
us collare acu in thoracem infixū ita agitaba
tur, ut ſuſpicareris à tergo ſtantem & follibu
linteolum petentem. Convulſiones epi
lepticæ innoteſcunt etiam per autopſiam
Si vero in artubus eveniunt cum menti
conſtantia, ita ut tempore ſymptomatis ip
ægrotans ſit conſcius hujus morbi, dicitu
Spaſmus, ſi vero ejus non meminit, ſed pot
perpeſſam convulſionem confitetur ſe ignc
rare, quid ipſi contigerit (**wie ihm geſchehe
ſey**) tunc vocamus epilepſiam.

Thes. 9.

Convulſio aliquoties perpeſſa in quavi
part

arte deinceps ſæpiſſime redit. Convulſi-
nes quævis in infantibus ſæpiſſime ſunt
ethales ob nervorum teneritudinem. Epi-
epſia invadens teneriores homines, &
uidem frequenter utplurimum lædit etiam
atiocinationem ſenſusque tam internos,
uam externos. Convulſio melior eſt,
uam ſupervenit febris, quam ſupervenit
onvulſio juxta aphor. 27. Sect. 2. Sudor fri-
idus ſuperveniens in convulſionibus cum
ebribus certo annuntiat mortem inſtantem
xtra febres vero non facile.

Thes. 10.

Curatio omnium convulſionum inſtitu-
tur ſecundum has indicationes (1) fibræ
rritatæ ſedentur. (2) cauſæ vero fibras irri-
antes auferantur.

Thes. 11.

Prima indicatio obtinetur per medica-
enta anodyna. Secunda vero eſt obtinen-
a ratione diverſarum cauſarum, diverſi-
ode ſic. v. gr. ubi lympha ſtyptica vel
iſtera peccat, hæc ipſa eſt diſſolvenda vel
uantum in primis viis progignitur per me-
camenta alcalia, quæ maxima ex parte ſunt
elata capit.; de malo hypochondriaco, vel
uantum ipſas jam fibrillas muſculorum vel
iam membranarum & in his exiſtentes pro-
gines nerveas madefacit per medicamenta

blan-

blanda diaphoretica & blanda laxantia, qua repeti possunt ex capite de malo hypochondriaco. Uti pilul. de succino Crat. ant. ♀reæ francof. &c. singulis septimanis semel vel bis sumendæ. Deinceps non raro etiam convulsiones tales originem trahunt â plethora sive universali, sive particulari. Particularis hæc observatur nunc in pulmonibus ut mentiatur nunc catarrhum suffocativum nunc in cerebro unde progignitur species apoplexiæ cum convulsionibus nunc etiam circa uterum instantibus mensibus. Huic causæ removendæ extemporaneam opem fert V. S. Quotiescunque itaque subito in corporibus alias sanis hæ convulsiones observantur toties etiam celebrari potest V. S. &.

Thes. 12.

Et quidem semper aliquanto largior. Formulæ ad primam indicationem, & quidem in vomitu & cholera fiant sequentes:

℞. Essent. menth. ʒj.
Laud. opiat. gt. xxv.
°° ♌l. Cinnam. gutt. ij.

M. D. S. **Magen-Essenz innerhalb einer Stunde in Suppe oder Wein einzunehmen.**

℞. Extract. Theriacal.
menth. aa. gr. v.
Laud. opiat. gr. iß.

F. l. a

l.a. Pillulæ no. 20. volvantur in pulv. cinnam
D. S. Magen-Pillen alle halbe Stunden 5. zu verschlucken.

℞. Conf. menth. ʒij.
Mithridat. Damocr. ʒij.
p. Cinnam. ʒß.
Laud. opiat. gr. iij.

um tantillo firup. menth. ſubige D. S. Magen-Zucker innerhalb 1. Stunde zu nehmen. Externè applicari poteſt ſuperius commendatum cataplaſma theriacale cum myrrha vel fiat Balſamus.

℞. Balſam nigr. de Peru. ʒß.
℥ Sat menth.
maſtich. aa. gt. vj.
caryoph.
cinnam. aa. gt. iv.

ſ. q. corpor. pro balſam. M. D. S. Euſſerlich. köſtlich. Magen-Balſam öfters aufzuſtreichen.

℞. Empl. de cruſt. pan.
Tacamahac. aa. ſ. q.

alax cum ℥ maſtich per reſol. & induc ſuper alutam formæ conſuetæ. D. S. Magen-Pflaſter.

℞. Herb. Calaminth.
menth. Criſp.
fl. cham. Rom. aa. M. ß.

Sem. anis. ʒvj.
Cinam.
Caryoph. Indic. aa ʒj.

Nuc. Moschat. no. ij. incis. & contus. insu
antur sacculo D, S, Eußerlich Ma
gen-Säcklein auf den Magen zu le
gen. Qui sacculus in iis ægrotantibu
qui famulis & ministris sunt stipati fre
quenter potest irrorari vino calido.

℞. Ferment. accerrim ʒij.
flor. rosar. rubr.
balaust. aa ʒvj.

c. s. q. ✠i rosacei subigatur ut induci possit
linteo. D. S. Magen-Pflaster.

℞. Crust. pan. domest in forma emp
stomachalis scissam aspergatur.
p. cinnam.
caryoph.
Rad. Zedoar. aa. ʒij.

Irroretur sæpius vino Malvatico Canarien
vel Hispanico etiam imponatur. V
assumatur etiam linteolum duplex
irroretur sæpius ▽ vitæ math. vel Her
Sax. &c.

In Diarrhœa & dysenteria.

℞. Essent. Theriac.
anod. aa. ʒß.

M. D. S. Stillende Essenz, alle vierthe
Stunden 15. Tropffen zu nehmen i
warmer Suppe.

℞. Extr. Theriac. ʒß.
Laud. opiat. gr. ij.
l. a. pilulæ no. 15. D. S. **Anhaltende Pillen 5. auf 1. mahl und innerhalb einer Stunde alle zu nehmen.** In pasſione colica, hyſterica, aſthmate convulſivo:
℞. Eſſent. Theriac.
caſtor.
anod.
Liq. C. C. ſucc. aa. ʒß.
D. S. **Stillende Tropffen 30. auf einmahl 3. mahl nach einander ſtündlich zu nehmen.**
In Epilepſia.
℞. Eſſent. caſtor.
anod.
Liq. C. C. ſucc. aa. gt. xxx.
D. S. **Linderung auf 2. mahl in einer Stunde zu nehmen.**
℞. ▽. Beton.
lil. convall. aa. ʒj.
C. ceraſ. nigr. e ſucco vel fl. til.
(tenell. C. C. ʒvj.) (antep.
Liq. C. C. ſucc.
Eſſent. caſt. aa. gt. XL.
anod. gt. xx.
Syrup. de beton. vel ſtœchad, vel fl. tun. cum ſucco ceraſ. acid. ʒß.

Fl. tunic. cum ſucco ceraſ. nigr. infundu
tur, digeſtioni committuntur & poſt e
preſſ. cum ſaccharo inſpiſſantur.

M. D. S. Stillend Hertz-Trancklein g
rüttelt ſtündlich 4. Löffel.

Ab extra vero odoretenus percipiant
⊖ia Alatilia mixta ♌ oſis.

℞. ▽. Carbunc. ℥j.
Eſſent. Caſt.
Liq. C. C. ſucc. aa. ʒj.

M. D. S. Köſtlich Anſtreich-Waſſer.

℞. ▽. Hirund. cum caſtor. ℥j.
♌ ⊖*. ʒij.

M. D. S. Anſtreich-Waſſer öffters
gebrauchen.

In Convulſionibus artuum.

℞. R. ☿ii ♀r. ʒj.
Eſſent. anod. gt. L.

M. D. S. Lindernde Glieder Mixtur al
Stunden 25. Tropffen nacheina
der zu geben.

Præterea vero adhiberi etiam poſſunt pr
miſſæ formulæ in epilepſia.

℞. Eſſent. lumbr. ▽. ʒij.
anod. gt. L.

M. D. S. Glieder-Eſſenz 30. Tropffen a
1. mahl/des Tages 4. mahl zu ne
men.

Th

Thes. 13.

Formulæ ad ſecundam indicationem in nitu & cholera.

℞. ▽ menth. ʒiß.
vit. math. ʒij.
▽. ſigillat.
C. C. uſt.
♁. diaph. aa. ℥ij.
ſirup. menth. ℥ß.

D. S. **Temperirend und anhaltend Magen-Tränckle in wohlgerüttelt ſtündlich 3. Löffel voll.**

℞. ▽. Plantag.
fol. querc. aa. ʒj.
Cinnam. cydon. ʒß.
diaſcord. Fracaſt. ʒiß.
Syrup. Plantag. e ſucco ʒß.
M. D. S. ut ſupra.

℞. ▽. Catech.
Croc. ♂is cum ⊖bus.
♁. diaph.
⊖. Abſynth. aa. gr. xv.

D. S. **Temperirend Pulver wider die Schärffe ins Bier.**

℞. p. march antepil.
℥ij. diaphor. aa. ℥j.
☾. ♁iat. gr. xij.
M. D. S. Ut ſupra.

℞. Extr. Catd. ben.
abſinth.
calaminth. aa. gr. v.
c. ſ. q. p. Ebor. S. △e pp. f. l. a. pilulæ no. xx
D. S. Stärckende Pillen den Tag üb
zu verſchlucken.
In Diarrhœa & Dyſenteria.
℞. ♁. Sigillat.
C. mont. pp. aa. ʒß.
Succ. alb. pp. gr. xv.
M. D. S. Temperirend Pulver ins Bi
℞. Unicorn. mar.
Dent. eq. mar.
M. D. S. Ut ſupra.
℞. C. C. uſt.
ȣ. diaph.
troch. d. carab. aa. ℈j.
M. D. S. ut ſupra.
℞. Croc. ♂is. adſtring.
Unic. mar,
ȣ. diaph. aa. ℈v.
♆r. ⊕l. gr. xij.
M. D. S. ut ſupra.
℞. ▽. Tormentill.
Fol. querc. aa. ʒj.
Epilept. Lang. (vel. Zedoar c
Bol. Armen.
♁. Sigillat.
Unicorn. mar.

℥. diaph.
arc. 2pl. M. aa. gr. xij.
Sirup. mirtill. ʒß.

D. S. Anhaltender Stärck-Tranck gerüttelt stündlich 2. Löffel voll.

In Passione hysterica.

℞. ▽. meliss. ʒiß.
picarum. ʒß.
℘. march. antepil. ʒß.
antih. Pot. gr. xv.
Essent. Castor.
Liqu. C. C. succ. aa. gt. XL.
sirup. meliss. iij.

D. S. Stillender Tranck stündlich 2. biß 3. Löffel zu nehmen.

℞. ⏚ ⊖✻. dulc.
Essent. anodyn. aa. ʒß.

D. S. Mutter-Essenz alle Stunden 15. Tropffen zu nehmen.

In Pasionibus colicis.

℞. Spec. emoll.
carminat. aa. M. ij.
⊖. Gemm. ʒj.

l. a. Decoctum in ▽a fontana.

℞. Colatur. ʒxv.
dil. Electuar. hier. cum agaric ʒj.
d. bacc. laur.
mell. ☿ial. aa. ʒvj.
anthos. ʒß.

Essent. cast. ʒij.
(pro ditioribus hæc essent. addatur)
vitell. ovorum. no. j.
f. l. a. Clyster.

NB. Quia utplurimum in passione colica copiosi adsunt flatus, præstat exhibere clysterem divisum gemina vice, ideo applicari mandetur, ut dimidium saltem applicetur (quod vocant internodio intercipere, vel detur cum internodio) altera nempe dimidia pars cum vesica ▽. calidæ immittitur, & elapso semihorio vel una, imo interdum post bihorium applicetur.

℞. Fl. cham. Rom. p. ij.
coq. in vin. Rhenan. ℥vj.
℞. Colatur. q. v.

D. S. **Träncklein wider die Colica Löffelweise zu nehmen.**

In Asthmate.

℞. Gumm. ✱i in ✠o solut. ℈β.
Mag. Benz. gr. iv.
p. march. antep. ʒβ.
▽. Scabios.
Hyssop. aa. ℥j.
sirup. capill. ♀ris. ʒvj.

M. D. S. **Lindernder und zertheilender Brust-Tranck stündlich 2. Löffel.**

℞. Spec. cephal. D. M.
p. march. antep. aa. gr. vij.

Tucc.

Succ. alb. pp. gr. v.

. D. S. **Brust-Pulver auf 1. mahl.**

NB. Sed castor. anod. liq. C. C. succin.
em ♌9 ☉*i dulcis palmam omnibus fa-
le præripiunt.

In Epilepsia.

℞. ▽. Cerasor. nigr. e succ. ℥j.
Epilept. Lang. ℥ß.
Spec. cephal. D. M.
p. march. antep. aa. ℈j.
Liqu. C. C. succ. gt. xxx.
Sirup. fl. tunic. ℥ß.

. D. S. **Stärck-Tranck gerüttelt stündlich 2. oder 3. Löffel voll.**

℞. ▽. fl. tiliæ.
pœon. aa. ℥j.
tenell. C. C. ℥ß.
unicorn. mar.
Cran. hum. pp.
ȣ. diaph. aa. ℈j.
Liqu. C. C succ. gt. XL.
sirup. fl. pœon. ʒß.

M. D. S. ut supra.

Item pulveres antea in cerevisia sumendi
ommendati etiam adhiberi possunt.

CAPUT XI.

DE STAGNATIONE HUMORUM IN HABITU CORPORIS.

Thes. 1.

SUperius dixi in inflammationibus v. gr. pleuritide &c. concurrere tum ipsos humores, tum ipsas etiam fibras, tam carnosas quam membranaceas convulsas ad stagnationem humorum, sic v. gr. progignitur in corporibus Ecchymoma vel suffusio, dum nempe ab extra habitus corporis vehementer premitur, ut pars quædam fibrosa abrumpatur â vicina, quo facto, necessario in spatiolis illis datur foraminulum aliquod p. n. quod humores deinceps occupant inibique stagnant. Eo ipso vero quo pressura & dilaceratio peragitur, patiuntur etiam propagines vicinæ nerveæ, ut inde suboriatur, convulsio seu constrictio partium vicinarum, qua facta, sanguis extravasatus non duntaxat concrescit in grumos, verum præterea hærens in habitu corporis vicino concipit à calore interno motum intestinum p. n. ex quo partes â se invicem magis magisque abiguntur, humoresque statum p. n. purulentum nanciscuntur. Unde sati apparet, quomodo in corporibus progignan-

tu

tur in universum omnes inflammationes, exulcerationes, & in partibus duris erosiones seu caries. Imo huc etiam sunt referendæ contusiones factæ cum cutis reliquarumque partium mollium unitate soluta vel vulnera. Proprie enim loquendo vulnus infligitur per pressuram quandam, dum nempe ab externa causa vulnerante pars premitur tamdiu, donec â parte vicina sit amota. Et ut in vulneribus magna etiam sit habenda ratio hæmorrhagiæ sistendæ, attamen potior omnino cura eo est dirigenda, ut inflammatio vulnus superveniens sedetur. In vulneribus sordidis & ulceribus phagedœnicis omnino etiam maxima cura eo est dirigenda, ut sordes prementes in motus convulsivos carnem vicinam, abluantur, convulsioque sedetur.

Thes. 2.

Hæc sanguinis stagnatio non semper observatur secundum utramque sui partem, in casibus etiam, quos exposui, utplurimum utraque portio hospitatur. Contra vero dantur etiam casus in quibus sola sanguinis portio lymphatica hæret. sic verb. gr. quotiescunque evenit, ut cuticula secedat ab ipsa cute, videre licet lymphæ stagnationem absque sanguine, prout hoc manifestissime nos docent vesiculæ ab attritu calceorum subortæ, item eæ, quas patimur ex levi combustione.

ſtione. In his vero non tam eſſe attendendam unitatem ſolutam, quam ipſam convulſionem adjunctam, docent primario combuſtiones. Hæ namque per aliquod non raro durant ſeptimanas, inferuntque ulcera cutanea phagedœnica, quæ non raro inferunt præterea ſympthomata graviſſima

Thes. 3.

Deinceps hæc ſanguinis pars lymphatica ſtagnat etiam ſola in habitu corporis absque notabili convulſione, ſaltem eatenus, quatenus in ſe continet partes viſcidas p. n. quæ quamdiu ſanguini ſunt miſtæ, equidem in fluiditate ſua aſſervantur, ſibi vero ſolæ relictæ coagulantur, quomodo in habitu corporis progignuntur omnes tumores œdematoſi. Hi namque ſi totum occupant corpus conſtituunt hydropem anaſarcam. Sola pars coccinea ſtagnat in partibus preſſis intra cardines forium; quippe qui producunt bullas liventes & nigricantes & maxime doloroſas in principio exortas. Licet poſtmodum indureſcant ob defectum lymphæ adjunctæ & ſub forma cruoris exſiccati excidant.

Thes. 4

Signa diagnoſtica hûmorum in habitu corporis ſtagnantium ſunt deſumenda ex ſenſibus, ſic. v. gr. tumorem œdematoſum cogno-

cognoſcimus facile in una parte, ex collatione cum altera, dum nempe tumida major apparet ſana. Præterea tumor œdematoſus cognoſcitur inde, quod digiti tumori infixi retracti relinquant veſtigia certa ſub forma fovearum. Inflammatio autem dignoſcitur itidem ex tumore, & quidem rubicundo doloroſo & calido. Ecchymoma dignoſcatur ex parte tumida & livida vel etiam nigricante.

Thes. 5.

Prognoſtica ſunt: Nulla inflammatio locci eſt pendenda, de hac enim verificatur diverbium, **kleine Feinde / kleine Hunde / und kleine Wunden / ſoll man nicht gering achten.** Apprime verò periculoſæ ſunt inflammationes vicinæ perioſtiis, item nervis majoribus ob vehementia ſymptomata ſuperventura, item in glandulis ob morbi diuturnitatem, ex copioſo affluxu pituitæ, hinc etiam, quia utrumque horum coincidit in parotidibus inflammatis fit ut parotides ſæpenumerò ſint exitiales. Inde etiam apparet, quid cenſendum ſit de vulneribus & ulceribus circa artuum juncturas. Quæ profectò valde etiam ſunt periculoſæ. Sola pars coccinea ſtagnans licet dolorem inferat, attamen deinceps ſuapte exſiccatur & excidit.

Thes.

Thes. 6.

Curatio humorum ſtagnantium inſtituatur ſecundum has indicationes. (1) lympha viſcida anaſarcam & tumores œdematoſos cauſans per ♃tia attenuetur. (2) attenuataque moveatur (3) convulſiones vero ſedentur.

Thes. 7.

Prima indicatio obtinetur partim & primariò per interna alcalia in tantum ſaturatura ſic, v. gr. omnia ♁ia lixivialia non adeo fortiter concremata, item ♀ri & ♁a eſſentialia huc faciunt. Unde communiter etiam commendantur ♁ia geniſtæ ononidis, ſcolopendiri, filicis &c. & maximè quidem hic conferunt talia ♁ia dum per lixivium uniuntur ♂i unde & talem crocum ♂is cum ♁b9 hiſce tanquam ſpecificum quoddam in tali caſu uſurpavit B. D. Michael. Deinceps ♁bus hiſce accenſenda etiam ſunt ♁ia compoſita v. gr. arcan, 2pl. Myns. ♀9 ♃t9, ♁ ♀ri eſſent. R. ♁ii ♀ſata, quantum & in hac latitant particulæ ♁næ in tantum ſaturatæ. Succedunt hiſce ♁bus eſſentiæ vegetabilium amaricantes v. gr. Eſſent. Card. ben. Cent. min. fumar. agrimon. Ra myrrhæ Croci, item ex talibns compoſit. Elixir propr. item Ra ♀ri. Compos. Quæ amaricantia ſ. dixeris ſtomachica ſ. hydragoga perin-

erinde dixeris. Proficui etiam ſunt ſucci ecens expreſſi vegetabilium acrium. v. gr. iccus recens expreſſus omnis generis phanorum. Ad quos ſuccos jure merito- ie referimus fœculas ari & Rad. iridis, quæ hoc affectu eſt ſingulariſſima. Ex regno nimali hic conveniunt ♑☉ ⊡ſi, quippe ui poſt paſtum aſſumpti, etiam ex chylo no- ☉ ♎tant partes acidas peregrinas lympham uieſcentem coagulantes. Ex regno mi- erali præter ſuperius laudata ♂ia primario ocum inveniunt acidulæ, quæ maximoperè articipant de ♂e & ♁lo ejus ſoluto.

Thes. 8.

Ab extra vero lympham illam ſtagnantem in tantum coagulatam rurſusque etiam nduntimpoſitæ herbæ partim acres, partim iam amaricantes. Inter acres agmen ucunt chelidon. majus, beccabunga, item d. raphani ruſticani in taleolos inciſæ. In- r amaricantes prominent abſinthium &c. rotanum.

Thes. 9.

Motus verò lymphæ talis cauſetur aut per rgantia aut per diuretica. Nam ut ut erum, ſit purgantia operari in inteſtina per nvulſionem quandam, ut inde videantur arum medelæ, adferre lymphæ extra primas as hærenti; Attamen quia, evacuatis primis viis,

viis, viæ ſunt patulæ lymphæ in habitu cor poris quieſcenti: apparet etiam quomod purgantia lympham talem ſtagnantem im motum cient. Purgantia verò hæc deben eſſe blandiora & quidem reiteratis vicibu exhiberi; ſumantur vero ſecundum modo traditos primario ex Jalapp, & mechoacann cum ♃is miſtis.

Thes. 10.

Deinceps hunc motum etiam promoven diuretica, quæ magna ex parte jamjam ſun tradita in ♎bus. Plura vero videantur ſupr de Nephritide.

Thes. 11.

Tertia indicatio obtinetur partim pe interna opiata cum diaphoreticis mixt ſuperiusque commendata. Capit. de con vulſionibus, partim per externa pinguia inter quæ ex regno animali præ domini gaudet axungia humana, item canina, capo nis, anſeris, item ſaliva animalium & ova unde & ſolum albumen ovorum cum tan tillo ℥ v. gr. liliorum alb. & pinguedin quadam inſervire poteſt loco unguent digeſtivi ſive albumen ſive vitellum aſſum ſeris, perinde eſt, modo albumen pinguedin ſit mixtum (ſonſt klebt es zuſehr) Ex vege tabilibus ℥ expreſſa v. gr. ℥ commune ſe olivarum, raparum, lini, ſeu hæc ℥ ſimpli

cite

ter adhibeantur ſ. iis ſint inſolat. flores
gr. hyperici, lil. alborum, verbaſci, lina-
e &c. ſive demum etiam ☉ is his ſint
nctæ particulæ quædam ♀eæ. ſub forma
lſam. ♀r. Adaugeatur autem horum ovo-
m ſenergia in tali paſſu per commiſtam
mphoram, unde miris modis extollit ☉
um ♀r. Rulandus. Ex regno minerali
imariò huc ſpectant ♄na unde v. gr. un-
ıentum album camphor. quod præ reliquis
nnibus in combuſtis palmam præripit,
ıde & in pharmacopol. vendi conſuevit
nturis unguentum ad ambuſta. Imo hoc
lo ſoluto in tantum ☉ lini inſtinctu meo
ſanavit Chirurgus noſter noſocomii
etulam peſſimam, cui in incendio ſubur-
ino anno 1681 totum dorſum cum ſemipe-
pheria extrema utriusque brachii ita erat
ombuſtum, ut fruſta cutanea, conjunctas
eas volas (groſſe Stücke 2. Hände breit)
agna excideren: Deinceps verò convul-
ones hæ ſiſtuntur etiam eatenus, quatenus
rdes purulentæ abſterguntur, id quod
otinetur in ulceribus ſinuoſis per jam jam
udata ♄na ſ. ſint juncta aliis ſub forma
nguentorum ſ. emplaſtrorum hinc: v. gr.
odeſt emplaſtrum de lythargirio, empla-
rum de minio, Emplaſtrum ſticticum
rollii. Ubi verò ſordes hæ intimius

hærent, deveniendum est, ad ▽am abster
gentem ☿lem superius commendatam capit
de Lue ♀ea. Hinc etiam in tumoribus cacoë
thicis per ▽ tales abstergentes, si tumore
sunt aperti, mira præstamus, ubi vero tumore
non sunt aperti, ibi manus sunt abstinendæ
**Ziegel Erde wenn sie noch weich ungebran
umb den Schaden geschlagen** etiam cum
successu adhibetur.

CAPUT XII.

DE.

FLUORIBUS HUMORUM EX
HABITU CORPORIS.

Thes. 1.

Quemadmodum p. n. humores non raro
hospitantur in habitu corporis: ita sæpe
etiam p. n. effluunt per venas & vasa lym
phatica nec redeunt ad centrum. Id quo
dum fit in M. S. eveniunt hæmorrhagiæ, dum
vero in sola lympha apparent sudores. Hæ
morrhagiæ autem istæ utplurimum obser
vantur in naribus, in utero s. extra partum
dicunturque menses nimii, s. post partum &
audiunt nimius lochiorum fluxus, deincep
circa podicem vocanturque hæmorrhoide
nimia

imiæ externæ vel in inteſtinis, & intitul-
ntur hæmorrhoides internæ, ad quas jure
neritoque Barbeth refert etiam veterum
uxum hepaticum. Tales hæmorrhagiæ
bſervantur etiam frequentiſſimè in vulne-
bus, item in ulceribus licet rarius.

Thes. 2.

Cauſa talium hæmorrhagiarum per vias
on vi, veluti in vulneribus apertas, ſed
ontè ſeſe aperientes utplurimum latitat,
i præmonitum in convulſione quadam
teriarum, quam jam olim Galleniſtæ
cenſuerunt, dum in talibus hæmorrhagiis
cuſaverunt aut facultatem expultricem
ritatam aut retentricem debilitatam. Idem
iam voluit Helmont. per furorem Archei,
iem in tali caſu accuſat. Probatur autem
oculum hæc ipſa hypotheſis inde (1) quod
on rarò hæmorrhagiæ tales ſupprimantur
momento per ſubitaneam animi commo-
onem, item (2) per pauculas guttulas opii
ent. quæ omnia non ſunt apta nata, ut in
omento ſanguinem nimium fluidum
craſſare poſſint; item dum ſubito ▽ frigida
ponitur partibus nuchæ vicinis, ubi profe-
non dicere poſſum, ▽am frigidam coa-
lare ſanguinem, liquidum, ▽ frigida invici-
a effuſa non attingit ſanguinem ad partes
entem, quippe qui per arterias carotides

ex imis partibus in hæmorrhagia nariu
aſcendit. Potius itaque eſt credendu
hanc ▽m frigidam ſubito alterando motu
nervorum, alterare etiam tonum fibraru
arterioſarum, ut hoc modo hæmorrhagi
ſupprimant. r.

Thes. 3.

Oriuntur autem tales hæmorhagiæ aut
motu naturæ ſpontaneo naturaliter ſecu
dum certam impreſſam ideam, quo fac
ſingulis menſibus naturaliter inſtituitur me
ſtrua purgatio, item lochiorum fluxus i
ſexu ſequiori, item certis temporibus ha
morrhoides naturales quæque huc non ſp
ctant, & ſuboriuntur etiam interdum in mo
bis acutis per criſin: Non rarò etiam hæmo
rhagiæ largiſſimæ morbos acutos ſub exo
dium maxime comitantur v. gr. in varioli
morbillis, ipſa etiam peſte, quæ hæmorrh
giæ quamdiu non ſunt nimiæ, etiam non po
ſtulant opem medicam, longe potius hu
pertinent ſolæ illæ hæmorrhagiæ nimiæ
quibus accenſere etiam poſſumus, illas hæ
morrhagias quas interdum obſervamus
nævis maternis, vidi namque ante ſeptenn
um in infante ſemeſtri ſingulis menſibus i
hypochondrio dextro ſuborientes veſicul
rubeſcentes & ſanguine turgidas, quæ tan
dem ruptæ largiſſimam ſuggerunt hæmo
hagiam. *The*

Thes. 4.

Signis diagnoſticis in nulla hæmorrhagia ous eſt, cum ſenſus eam patefaciant.

Thes. 5.

Prognoſtica verò ſunt hæc: omnis hæ- orrhagia diutina eſt periculoſa. Hæmor- agiæ in utero nimiæ utplurimum ſunt diu- rnæ, non duntaxat ratione paroxyſmorum, rum etiam utplurimum ratione recurſus uturnæ ſunt; Poſt eruptionem variola- m & morbillorum utplurimum ſtatim re- ittunt hæmorrhagiæ, ſicuti & hæmorrha- æ concomitantes ſub exordium morbos os acutos utplurimum ceſſant, morbo ad μὴν accedente ſecus tamen in peſte. Hæ- orrhagiæ criticæ, ſi non ſunt nimiæ, utplu- mum ſunt ſalutares. In vulneribus hæ- orrhagiæ frequenter redeuntes impedi- t vulnerum conſolidationem, in ulce- ous verò utplurimum denotant hyperſar- omata, quæ non raro fovent cacoëthes ncroſum.

Thes. 6.

Curatio inſtituatur ſecundum has indica- ones. Nulla hæmorrhagia naturalis eſt pprimenda: Sed potius promovenda. Ni- iæ verò hæmorrhagiæ ab intrinſeco prin- pio pendentes ſedentur, per anodyna vel er revulſionem externè verò per blanda lſtringentia.

Thes. 7.

Prima indicatio obtinetur facile permi
tendo naturæ ſuum curſum. Secunda ver
obtinetur primario per opiata quæ miſce
poſſunt pro diverſitate hæmorrhagiarur
Sic v. gr. in hæmorrhagia uteri Eſſent. C
ſtor. miſceatur anodynæ in hæmorrhoidibu
R. myrrhæ. In hæmorrhagia uteri nullu
præſtantius datur remedium decocto gall
rum. In narium R. Corall. cum ℞ C
C. In vulneribus vero profundis intern
itidem etiam R. Corall. In externa ver
melius eſt abſtinere à medicamentis inte
nis, quia nimirum ab extra melius pote
fieri arteriæ vel venæ ſciſſæ obduratio.

Thes. 8.

Ad ſecundam indicationem obtinendan
faciunt etiam omnia quæ quocunque mod
cauſari poſſunt revulſionem aliquam, qu
conſiſtit in hoc, quod nimirum ſanguini d
ta alibi via copioſior etiam fiat impetus i
partem illam, qua facta, eſt via patula, qu
facto, minus ſanguinis influit in locum ha
morrhagiam patientem, unde & arteriæ c
pillares non adeo diſtenduntur, ſed rurſu
ſenſim atque ſenſim adſtringuntur. Cauti ta
men ſimus in tali revulſione, ne nimiu
ſubtrahamus ſanguinis, itaque ſufficere po
terunt pro revulſione tali præter propte
℥j. l. ℥ij. *The*

Thes 9.

Tandem obtinetur etiam hæc indicatio
r externe impoſita, quæ partibus nervoſis
cinis imprimunt motum quendam pro-
ium conſtrictorium; qui motus deinceps
am communicatur arteriis. Talia autem
nt omnia aceta, imprimis vero floribus
ctis frigidis tincta v. gr. acetum roſac. bel-
. violarum, item tinctum fructibus v. gr.
. idei, item omnia ☉lica temperata. v. gr.
☉li, ☉lum ♂is ſolutum &c. interdum
am ipſi flores apprime vero ☿e conditi
plicari poſſunt cum aceto irrorati.

Thes. 10.

Communiter vero commendantur
hanc indicationem obtinendam ad-
ingentia v. gr. R. ♀ris ☉li, Lap.
mat. ipſe lap. hæmath. præparatus,
nea, ſperma ranarum, ex quo componitur
lvis ſperniolæ Crollii. Quæ omnia tamen
ſufficientia ſunt ad hunc effectum produ-
ndum. Itaque ſi animus eſt iis utendi,
amur iis cum opiatis miſtis.

Thes. 11.

Ultima indicatio obtinetur. v. gr. ex regno
imali per ſtercora. quædam v. gr. caninum,
llum, item capillis leporis; item fibrillis
uginoſis, apprimè vero repertis intra ve-
menta, item telis arancarum, ex regno
inerali rurſus huc faciunt egregiè o-

mnia ☉lica temperata, quantum nimirum adhuc sunt conjuncta cum suis ♀is hinc etiam omnia ♀stria, quæ originem suam deben ☉lo, possunt. v. gr. ♀a ☉li dulcis, item h cognatus bolus, crocus ♂is adstringen Ex regno vegetabili maximopere hic prosun quævis farinæ Ales (nostrates vocant Staub Mehl) sanguis draconis, thus, mastix, & Vid. Chirurg. experiment. & optim. Barbet cap. 10. In omni interim hæmorrhagia e vegetabilibus commendatissimum est decoctum gallarum Turcicarum, quod cum gossypio exceptum vulneribus potest ap plicari imo in hæmorrhagia narium illo e iam multoties cum successu sum usus, dum nimirum formavi turundas ex gossypio ea que decocto hoc madefactas immisi in me tus narium. Deinceps succus granatorum acidorum ititem etiam hic potest vocari i usum.

Thes. 12.

Non raro in vulneribus fiunt prominul arteriæ scissæ adeò ut nullatenus consolida queant, præprimis verò quotiescunque a grotantes opus habent sese commover Sic v. gr. superiori anno mercator equorum graviſſime quater decies in capite vulner tus quinta demum septimana patiebatur ha morrhagiam ingentem ex arteria rursus

per

erta per vehementiorem alvi excretionem, uæ quidem hæmorrhagia ſiſtebatur rurſus er ſuperius laudato, interdum verò impos- ibile eſt compeſcere arteriarum hæmorrha- ias hac via. Itaque arteriæ prominulæ tan- antur ferramento △to, aut etiam filamen- o ſerico conſtringantur. Hæc enim con- trictio quotidie accidit arteriis umbilica- ibus, dum nimirum in partu præſcinditur mbilicus, hinc etiam bis hac conſtrictione um euphoria uſus ſum.

Thes. 13.

Coronidis loco apprehendimus huic capi- i obſervanda quædam circa febres trauma- icas, quæ raro abſunt in profundioribus ulneribus, præprimis in vulneribus ca- itis, tendinum, juncturarum & viſcerum nternorum, quia in omni febre duo potiſſi- num ſunt ſpectanda, convulſio nempe ge- neris nervoſi & ebullitio in ſanguine. Ita- que & hic omnis cura eò eſt dirigenda ut ervinis remedeamur, aut præſentibus jam am convulſionibus, aut reſiſtamus etiam mminentibus. Ebullitioni deinde etiam ſuc- urramus per medicamenta convenientia; Ad primum ſcopum obtinendum faciunt mnia ea quæ commendavimus in capite de convulſ. in ſpecie de epilepſia v. gr. ſpecif. ephalicum, pulv. marchion. antepil. unicorn. mar. dens equi mar. & quod omnibus eſt præ-

ferendum caſtoreum. His quoque opiata bene præparata commodiſſime interdum poſſunt adjungi, apprimi, vero ubi imminet delirium, quæ miſceantur ſæpius laudato modo, cum Abus v. gr. caſtoreo, liqu. C. C. ſuccinat. &c.

Thes. 14.

Secundum ſcopum attingimus per blanda diuretica, quæ nimirum aciditatem quandam ex ſanguine ſtagnante oriundam & efferveſcentiam p. n, minitantem ☵tant. Ex regno vero animali præter ſuperius commendata nervina, eminent hic Ocul. ♋. ipſi ♋. mandibul. luc. piſc. dens apri, quæ omnia ſaltem præparata poſſunt adhiberi. Interim tamen huic ſcopo etiam non contrariantur ⊖ia Aia ex his parata apprime verò ſi acido quodam blandiori ſint temperata; hinc egregii uſus eſt in vulneribus talibus R. Corall. cum ♌ Cor C. Ex regno vegetabili hic proſunt chærefol. ſanicula pyrola, cariophyllata, ſcolopendrium, pimpinella, millefolium plantago. Veronica Matriſylv. Ros. ☉. &c. Ex quibus decocta paramus vulneraria, quibus ut mori ſatisfiat; Interdum etiam poſſumus jungere medicamenta parti vulneratæ ſpecifica. v.gr. in vulneribus capitis, betonic. ſtœch. arab. El. bellid. Cichor. valde etiam conferunt,

item

em | ariſtol. rotund. Ex regno minerali
ommendo ♁ diaphoreticum in pulmon.
abios. galeopſ. &c. proſtat etiam in offici-
is eſſ. vulneraria taleolis vegetabilibus para-
cui omnino etiam concedimus ſuam
udem.

Thes. 15.

Formulæ ſunto tales in febribus travma-
cis.

℞. Eſſent caſt. ʒj.
ther. ʒß

l. D. S. **Stärckende Abend-Eſſentz 40. Tropffen des Abends gegen Schlaffens-Zeit in einem Gläßlein friſchen Biere.**

℞. R. Corall. cum ♎ Cor C.
Eſſent. caſtor. aa. ʒß.
M. D. S. ut ſupra.

℞. Spec. cephal..
p. march. antep. aa. gr. xv.
unicorn.. mar.. ℈ß.

l. optimè. D. S. Præſervierend **Pulver ins trincken zu thun.**

℞. Herb. ſanicul.
fol. plantag.
pyrol. aa. M. j.
fl. bellid.
Cichor. aa. p. iij.
Rad. pimpinell. ℥ß.
coqu in ſ. q. ▽. fontan.

℞.

℞. Decoct. Colat. ℔iß.
▽. Cinnamom. ʒvj.
ocul. ♋. præparat. ℈ij.
♉. diaph. ℈j.
Syrup. plantag. e ſucco ʒj.
M. D. S. Wund-Tranck gerütteltſtünd
lich ein Wein-Gläßlein.

Ulterius hic eſt obſervandum, quod al
vus ſemper ſit retinenda aperta, ne cum ve
hementiori motu feces alvinæ ſint expri
mendæ. Hoc enim pacto, concutiuntu
vulnera ut ſuboriatur novus dolor & non ra
rò nova hæmorrhagia, Ad alvum vero aper
tam retinendam frequenter in eſcis adhibe
antur paſſulæ minores, pruna Damaſcen
ſicca, ſi vero opus eſt medicamine, adhibean
tur Clyſteres ſoli emollientes cum tantill
carminativarum ſpecierum miſti, nec no
decocta Sennata & Mannata.

CAPUT. XIII.

DE
SANGUINE STAGNANTI
CIRCA VIAS, PER QUAS JUSTO TEMPORE EXCERNI DEBET.

Thes. 1.

QUemadmodum ſanguis interdum p. r
vias conſuetas excernitur in nimia quan
tita

ate ita etiam non raro fluxiones illæ con-
etæ plene ſupprimuntur ur ægrotantibus
ulta faciant mala. ſic. v. gr. ſexui fœmineo
boritur ſuppreſſio menſium, in utroque
xu hæmorrhoidum, quæ hæmorrhoides
ommuniter dicuntur die **Verſtopfte Gül-
ne Ader** bene tamen hic ſunt diſtinguendæ
æmorrhoides cœcæ â ſuppreſſis, ſuppreſſæ
nim dicuntur quandocunque ſtato tem-
ore hæmorrhoidalis fluxus non ſuccedit,
æcæ verò, quando præterea circà anum
teriæ & venæ evadunt tumidæ, adeo ut non
rò ſuperveniat inflammatio, quo pacto,
iam cauſatur dolorem exquiſitiſſimum.

Thes. 2.

Pars affecta in ſuppreſſis menſibus inter-
um eſt ipſa M. S. quantum nimirum dege-
erat in materiam p. n. valdè viſcidam,
tenus per arterias uteri capillares exprimi
equit, aut in ipſo utero etiam quatenus
nirum membranæ uteri diverſimode
onvelluntur, hocque pacto orificia arterioſa
ccluduntur. Et hæc etiam eſt ratio ob
uam in gravidis conſueti menſium fluxus
eſſant. Ratione vero cauſarum pars affecta
equentiſſimè eſt ventriculus & bilis quate-
us progignunt M. S. adeo viſcidam.

Thes. 3.

In fluxu hæmorrhoid. ſuppreſſo idem eſt
obſer-

obſervandum ſaltem mutato loco, ita u
quod antea aſſerui de utero, id accommo
detur ad imam inteſtini recti portionem.

Thes. 4.

Cauſæ facile poſſunt erui ex dictis.

Thes. 5.

Signa diagnoſtica in menſibus ſuppreſſ
patent per ſe ex relatione nimirum ægro
tantis, in hæmorrhoidibus verò adeſt dolo
circa umbilicum, circa renes, circa lumbos
frequens dolor in egerendis excrementis
interdum cum excrementis excernuntu
etiam ſtriæ ſaltem cruentæ, præterea adeſ
utplurimum laſſitudo & torpor totiu
corporis.

Thes. 6.

Signa prognoſtica ſunt ſuppreſſiones utræ
que ſumme ſunt periculoſæ, partim qui
jam jam inducunt ſtatum quendam p. n
partim quia ille orgaſmus qui per naturam
imprimitur ſanguini vel etiam inſtinctu
qui communicatur itidem per naturam arte
riis excitat in humoribus motum quen
dam, qui non ſuccedens rite, deinceps alte
rat totam M. S. ut deinde partes p. n. in aliis
corporis partibus ſeponantur, inibique
ſcirrhos aut tumores, quos ſequitur inter
dum inflammatio, cauſentur v. gr. frequens
eſt aſthma in virginibus, quibus ſuppreſſi
ſunt

int menſes quos non raro ſupervenit
nflammatio & formalis phthiſis. Cujus
ei triſte exemplum ſub exordium veris alibi
on nemo eſt expertus mihi amiciſſimus.
æmorrhoides verò cœcæ renuntiant cruci-
us infernales non enim commemini que-
larum, tantarum, quantas peragunt geme-
undi ſeſeque miris modis contorquentes
gri, vidi namque ex parte nitentes ob do-
res inſignes.

Thes. 7.

Curatio inſtituatur ſecundum has indi-
tiones. Viſciditas ſanguinis corrigatur,
ſa vero ſtimulentur in motum conſuetum.

Thes. 8

Prima indicatio obtinetur per medica-
enta ex acacia Germanica, ex pulegio &
yrrha, aliis enim non utor, ex his com-
endo vinum medicatum flor. acaciæ np.

℞. flor. acaciæ. M. iij.
fol. ſenn. al. S. S. ʒx.

ciſa & contuſa inſue ſacculo lineo. D.S.
räuter Püſchel in 2. Maß = Wein zu
ngen und alle Morgen 1. Wein = Gläß-
in zu trincken. Ex pulegio vero parari
oteſt ▽a, quæ multoties eſt ♎ta, ſemper
jectis novis foliis vel parari etiam poteſt
de Eſſent. Myrrh. verò optime uſurpatur
Elixr. propriet. ſ. acido, quippe quo ſolo

etiam

etiam utor in ſuppreſſis hæmorhoidibu
Sabina propter acrimoniam copioſiſſima
non tuto adhibetur in his caſibus, cauſatu
enim dolores atrociſſimos.

Thes. 9.

Ubi verò adeſt dolor inſignis in hæmorrho
idibus cœcis, optime confert ℥ fl. verbaſc
linariæ, lil. alb. per inſolationem parata, v
coquantur etiam hi flores in lacte & appl
centur. Ubi vero ſanguis jam videtur coa
gulatus, ibi neceſſum eſt ut applicentu
hirudines aut aperiantur etiam lancetta va
eminentia livida, interne vero optimo cu
ſucceſſu exhibeantur anodyna cum diapho
reticis mixta, prout ſunt commendata i
aliis inflammationibus.

Thes. 10.

Semper etiam adhibenda eſt operat
excrementa alvina bene ſint fluida, ide
enim multos novi, qui abſtinuerunt ab al
mentis ſolidis ne ſentirent dolorem illu
exquiſitiſſimum, quem alvinæ feces indurat
cauſantur. Aſſervatur vero alvus lubric
apprimè per pruna cocta, quibus etiam tan
tillum fol. ſenn. poteſt commiſceri.

CAPUT

CAPUT. XIV.

DE ALVI OBSTRUCTIONE.

Thes. 1.

VIsis hactenus convulsionibus & humoribus in habitu corporis stagnantibus
inc jubet & ordo pertractare morbos &
mptomata, quæ dependent ex abolita &
nminuta actione animali. Antequam
rò ad ipsa nos accingimus, videbimus
tionem animalem & certo respectu volunriam etiam in intestinis s. alvi excretionem
nminutam vel plane abolitam. Secernius verò hoc caput ab aliis similibus ideo,
uia penes intestina eorumque fibras mo-
ices non est situm semper exerere vires
as, ut ut sese habeant naturalissimè sed
quiritur præterea ut & ipsa excernenda
cretioni sint accommodata hinc v. gr. obrvavi, prostantque similia exempla passim
ntumaciissima, alvi obstructionem in virne 15. annos nata optimè florida & sana ex
u mespilorum non bene mitium, semina
im lapidea fermè congregata intra plicas
testini recti ita firmiter exitum obduraerant, ut ne quidem Clyster ingressus
teret, sed opus esset matris digito medio,

qui ſenſim atque ſenſim radendo ſemina hæ
concreta (compacta) ſubtraheret granulatim
tam vehemens autem fuit hæc alvi obſtructi
ut inſultus epileptici ſupervenirent, delirium
que immineret. Solam vero motus abol
tionem per paralyſin quandam poſſe infer
incurabilem alvi obſtructionem, me docu
quondam vetula quædam, quæ annos ſuc
computabat quindenis (**ſie rechnet d
Jahre nach Mandeln**) ſeptimanam enim
agebat, hæc vetula ab apoplexia tangebatu
quo facto, uti partes inferiores omnes ſ
etiam inteſtina privabantur ſuo motu, hin
usque ad octavam ſeptimanam decubu
absque ulla alvi excretione ut ut ſæpiu
tantillum juſculi aſſumeret alvusque vari
laxantibus per ſuperiora & inferiora irr
taretur.

Thes. 2

Alvi itaque obſtructio ſecundum magis &
minus præſens, partem affectam cognoſci
inteſtina eaque omnia; & ut ut craſſiora hi
videantur aptiora tenuioribus: Attame
hæc æque fiunt partes affectæ & quider
ideo, quia alvus excernere non poteſt, ni
cooperante inteſtinorum motu periſtaltico
in hoc verò concurrunt omnes fibræ totiu
inteſtinorum arundinis à pyloro nemp
usque ad anum. Patiente itaque inteſtin

qu

iodam ſuperiori, omnino tollitur etiam
:cretio. Hinc in miſerrima alvi obſtru-
ione patiuntur, & inflammatione tenuia
d. Barbeth. & alios Practicos.

Thes. 3.

Cauſæ ſunt variæ aut enim hærent in inte-
nis tanquam partibus continentibus, aut
contentis; In inteſtinis continentibus
)ſervantur (1) læſiones nervinæ, quarum
:emplum jamjam recenſui, deinceps omnia
ılneta inteſtinorum huc etiam conferunt, ſi
nt majora, etenim hæc non duntaxat ex-
ementis concedunt viam patnlam in
)dominis cavitatem magis quam deorſum
:rſus, verum præterea ob ſupervenientem
ıflammationem tollunt etiam motum
eriſtalticum. Inflammationes enim quæ-
s id ipſum poſſunt, quemadmodum enim
artubus nulli parti inflammatæ licitus eſt
ius motus, ita & inteſtinis inflammatis de-
egatur ſua compreſſio partim ob dolorem,
artim etiam ob intumeſcentiam, ex inflam-
ıatione oriundam. Demum patiuntur
:iam inteſtina quatenus comprimuntur ab
ıtra. ſic. v. gr. obſervavi in mercatore
lvena ante biennium incurabilem alvi ob-
ructionem ex nimia veſicæ [illegible]iæ repletione,
æc enim turgida erat præter propter
uatuor menſuris [illegible]æ, hinc etiam ſimula-

 bant

bant uterum mulieris geſtantis, hoc pondu ita incumbebat inteſtino recto circa junctu ram ultimæ abdominis vertebræ, & oſſi ſacri, ut ne tantillum contentorum inteſti num rectum dimitteret: Deorſum verſu inteſtinorum convolutio idem etiam poteſ præſtare, & ut ut tanquam rarius phœnome non reticeam illam involutionem qu portio inteſtini vel ſurſum, vel deorſum in aliam vicinam tendit. vid. obſerv. Amſtelod attamen frequentius malum eſt involutic inteſtinorum in herniis. Nam licet etiam pars meſenterii inteſtinaque retineat in ſua juſta ſerie, attamen tales rupturæ per qua prolabuntur inteſtina conſtringunt hæc u ne contenta ſ. flatus, ſeu excrementa ſint, liberè moveri poſſint, quare neceſſaric ſubſequitur inflammatio & demum alvi obſtructio.

Thes. 4.

Ex contentis vero induunt naturam cauſæ morbificæ vel excrementa duriora ſeu ex ſua natura ſint duriora v. gr. meſpilorum fructus, unde & Germani audiunt **Arſch Klammern**, ita pira exſiccata, hæc enim largius commeſta alvum conſtipare valent. Contra vero bene trita alvum potius laxant. Item ſpiræ ni- mium induratæ etiam indurantur in inte- ſtinis a ſuccis p. n., inter quos agmen ducit fermen-

rmentum ventriculi nimium acidum, uale obſervatur in hypochondriacis quibus tiam alvi obſtructio eſt malum frequentiſſi- ium. Hæc ipſa contenta non raro ita oncreſcunt in molem duram intra inteſti- orum cavum ut deinceps obſtruendo & ab ıtra premendo inteſtinis concilient inflam- ıationem cum ſubſequente ſphacelo & angræna, quale exemplum ipſe aliquando bſervavi in cane moloſſo.

Thes. 5.

Hanc obſtructionem tanquam effectus ıfallibiles ſuperveniunt omnia ferme ſym- tomata, eaque peſſima, miſerrimum eſt ıotus inteſtinorum periſtalticus inverſus, ui producit paſſionem iliacam.

Thes. 6.

Signa diagnoſtica alvi obſtructæ patent er ſe ex relatione ægrotantium & circum- antium.

Thes. 7.

Prognoſtica vero ſunt: nulla alvi obſtru- tio eſt negligenda ob ſymptomata ſuperve- ientia; vomitus ſuperveniens obſtructi- nem alvi cum ſudore frigido ſemper eſt :thalis, in paſſione iliaca; in febribus arden- ibus obſtructio alvi maxime etiam eſt peri- uloſa, exceptis variolis tempore prorupti- nis & maturationis.

Thes. 8.

Curatio inſtituatur ſecundum has indic
tiones; materia in inteſtinis contenta craſ
emolliatur, fibræ inteſtinales ſtimulentu
p. n. vero inteſtinorum dolores ſedentur.

Thes. 9.

Prima indicatio obtinetur vel per medica
menta ore aſſumenda, vel per alvum admi
tenda, primi generis ſunt ex regno vegetabi
omnis generis ℞ ſa, exceptis narcotici
expreſſa recentia, alias namque nauſeas
procreant ventriculo, vomitumque cien
v. gr. ℥. raparum, lini, item olivarum (d
quo patientes interdum duo cochlearia
aſſumere poſſunt,) præ reliquis omnibu
tamen amygdalarum dulcium. Exhibenda ve
ro hæc ℞ ſunt ſemper in vehiculo aliquo ca
lido v.gr. brodio. His ℞ is ſuccedunt ſucci qu
dam vegetabilium v.gr. ſuccus recens expre
ſus paſtinac. item ſuccus pomorum borſtor
fianorum nec non prunorum dama ſcenorum
uti & herba ☿al. Quia vero hi ſucci poſteriore
ſemper non poſſunt haberi, in locum eorum
ſurrogandum eſt decoctum, apprimè ver
quatenus tali decocto adjungitur tantillum
ex purgante quodam blando quod ſpectat a
ſecundam indicationem. Ex regno anima
hic proſunt omnia pinguia, præfero reliqui
omnibus butyrum recens, non adeo ⊖itum
deind

einde conferunt etiam juſcula pinguia gr. ex pinguedine bubula, humana, nina, anſerina, notetur tamen quod talia rodia non ſint valdè aromatiſanda prout ias uſus poſtulat. Quæ vero per alvum nt injicienda, deſumuntur rurſus primario x regno vegetabili & animali ex mineral. tiam proſunt ſola ⊖ia, & quidem ex illo ræter jam laudata ♁, herbæ emollientes, imirum ſpecies emollientes, flor. & fructu- m, item electuaria v. gr. lenit: Florenzolæ tem mella. Ex hoc vero animalium juſcula inguia item lac.

Thes. 10.

Secunda indicatio obtinetur per medi- amenta purgantia, præſtat vero in contu- naci alvi obſtructione adhibere purgantia eniora miſta cum decoctis emollientibus, inc v. gr. decoctum prunorum cum fol. enn. & manna calabrina, valde hic eſt profi- uum, item miſceri etiam tali decocto poſ- unt aliquot grana Jalapp. cum ☾, ♀r. Idem bſervandum etiam eſt in clyſteribus, hinc rodeſt Electuar. hier. cum agar. Confect. Hamech: maximopere vero ſtimulant in Clyſteribus ⊖ gemm. & ⦶ ♁ iat. item ♀us emeticus. (quem præſcripſi ad ʒ3. in paſſione liaca) ubi ægrotans fœmina jam jam in fauci- bus ſentiebat ſaporem ſtercoreum tantæ vero

efficaciæ erat, ut cum alvi apertura mo veret etiam menſtruum fluxum.

Thes. 11.

Tertia indicatio obtinetur per ſolventi interna diaphoretica, quæ vid. cap. ſuperio re de inflammatione. Externè vero fian inunctiones ex $\frac{o}{oo}$is anodyn. v. gr. flor. cha mom, verbaſc. linar. ſcorpion, quibus miſce ri poſſunt animalia pinguia v. gr. butyr. ca prin. axung. human. canin. ſevum hircinum quæ linimenta calide ſæpius toti abdomin ſunt inungenda.

Thes. 12.

Quæſtionem movere aliquis poſſet, u trum in inflammatione tali etiam conveni at V. S. reſpondetur omnino felici enim cum ſucceſſu, ante triennium eam adhibu in ſtudioſo, qui in nuptiis mediis coqui gal li fuſtibus erat petitus, pedibusque in late re dextro abdominis conculcatus, hinc pa tiebatur contumaciſſimam alvi obſtructio nem, huic properam adhibitis Clyſteribu primis diebus, quinta demum nocte aperie batur alvus, cum rejectione materiæ puru lentæ nigricantis & graveolentis, poſtquam præcedente die adminiſtraveram in brachio V. S & quarta hora pomeridiana adhibue ram medicamentum diaphoreticum cum anodyn. miſtum. Poſſunt etiam adhiber

ſuppo-

positoria item globuli majores moschar-
ni Biesem-Kugeln.

Thes. 13.

Formulæ ad primam indicationem fiant
es.

℞ ♃ Rapar. ʒv. f. l. a.
Clyster tepefiat in ▽a calida.
℞. Spec. emollient.
flor. & fructuum aa. M. ij.
F. l. a. Decoctum.
℞. Decoct. Colat. ℔. j. dilue.
Electuar. lenit. Florenzol.
mell. ☿ial. aa. ʒj.
♃ insol. flor. chamomil. ʒij.
F. l. a. Clyster cum internodio.

B. Interdum feces ita sunt induratæ, ut
ima vice per canalem nihil possit expri-
i, sed opus est ut filo ferreo (Eisendrate)
eriantur aperturæ canalis.

Thes. 14

Formulæ ad secundam & tertiam indica-
onem.

℞. Prun. Damasc. no. XV.
Fol. Senn. Al. S. S. ʒiß.
Cremor. ♀ri ℈j.
cis. & contus. coqu. in ▽. fontana ad re-
manent. ʒij. adde.
Mann. calabr. ʒij.

M. D. S. Temperirender Safft nach un
nach zu nehmen.

℞. Decoct. Colat. ℥ij.
p. Jalapp. gr. viij.
℈ii diaph: gr. v.

M. D. S. Purgier-Tränclein auf 1. mal

℞. Spec. emoll. m. iv.

F. l. a. Decoctum in ▽ font.

℞. Electuar. hier. cum agar. Decoct
Mel. Rosac. aa. ℥j. (Col. ℥
☉ ℈iat. ℥j
Vitell. ovorum. no. j.

F. l. a. Clyster vel substituatur ☉ ℈iat
tantum ⊖ Gemmæ vel ♆r. emetic.

Thes. 15.

Formulæ ad tertiam indicationem vide
antur supra.

CAPUT XV.

DE
PARALYSI.

Thes. 1.

PAralysis occupat corpus humanum, dum
fibræ partium ita amittunt tonum suum
ut ne satis sese possint rursus constringere
hinc partes quas continent vel dirigen
etian

tiam debent, vel movere, vel in naturali tu asservare nequeant. Hinc tanquam ffectus certissimus sequitur partium quasi uædam prolongatio sic. v. gr. in paralysi nusculorum humeri totum dehinc brachi- m apparet pendulum, collatumque cum ltero adhuc sano brachio eminet.

Thes. 2.

Hinc satis apparet non solos musculos, erum etiam quasvis totius corporis nostri nembranas, imo ipsos etiam tendines rati- ne fibrarum induere naturam partium ffectarum in hoc morbo.

Thes. 3.

Causa proxima latitat aut in sanguine, ut in lympha, aut in nervis, aut in ipsis bris. In sanguine latitat causa quatenus ic deficit vel ob hæmorrhagias vel ob defe- tum ipsorum alimentorum, seu alimenta lane non assumantur, seu assumpta san- uinem disponant, in liquorem viscidum, enacem, nigricantem ex quo impeditur utritio. Hinc observamus non raro in ecticis talia symptomata. In lympha latitat itium quatenus hæc irrorare debet fibras a ut evadant aptæ motui dum nimirum onstat ex materia viscidiori, ▽osiori, incque fibras nimium quantum emollit, edditque lubricas, quo pacto, observamus

para-

paralyſin quandam in Rachitide Anglorum
In nervis latitat vitium quatenus hi læduntu
vel ab extra pungendo, premendo &c. v
quatenus etiam læduntur in cerebro hin
paralyſis etiam obſervatur in hydrocephal
& communiſſimè in apoplecticis, poſtqua
apoplexia aliquandiu duravit, ipſarum
fibrarum vitio accedit paralyſis, dum fibr
nimium quantum diſtenduntur, hinc vid
mus in durioribus diuturnioribus laboribu
ita diſtendi fibras, ut in juſtum tenorem redi
nequeant ſubitò, unde & originem trah
laſſitudo. Imò inde etiam apparet quomod
per continuum motum non duntaxat an
malia ſubjugalia, verum etiam ipſi homine
per labores nimios vità poſſint privari.

Thes. 4.

Signa diagnoſtica patent ex relation
ægrotantis & adſtantium, diſtinctiva ver
ſunt petenda ex anamniſticis, itaque opus e
ut repetamus ea, quæ olim acciderunt ægro
tanti. v. gr. ſi quis perpeſſus eſt diuturnas &
largas hæmorrhagias, tutò his cauſam po
ſumus imputare, item ſi quis apoplexiam
nervi accuſantur.

Thes. 5.

Prognoſtica: omnis paralyſis eſt valdi
difficilis curatu, imprimis vero quæ ſubſecut
eſt apoplexiam, quæ hæmorrhagias ſubſe
quitu

iitur, facilius curatur. niſi forſitan hæ-
orrhagia ſit orta ex vulnerata arteria
agna, hæc enim ſi fuerit conſolidata etiam
iminuitur fluxus ſanguinis in partem
ectam. Quæ dependet ex vitio lymphæ
iam curari poteſt, ſed valdè ſucceſſivè.
uæ dependet ex ipſis fibris ſi non ſubito
ratur, nunquam curatur.

Thes. 6.

Curatio inſtituatur ſecundum has indi-
tiones: Corpus poſt perpeſſam hæmorrha-
im & jejunia ſenſim, atque ſenſim rurſus
triatur, ſanguis tenax & viſcidus tempe-
ur, lympha lubrica evacuetur, nervi torpidi
citentur, fibræque flaccidæ roborentur.

Thes. 7.

Prima indicatio obtinetur primario per
menta, hac lege ut ſenſim atque ſenſim
rrigantur juxta Hippocrat. Corpora quæ
iſim emaciata, ſenſim etiam reficiantur,
as namque alimenta copioſa nimiumque
umpta catarrhum, difficultatem digerendi,
ylumque crudum producunt, qui novum
ilum cauſatur. Interim tamen præſtat
hibere medicamenta digeſtionem juvan-
v. gr. ♃. ⊡os dulces, qui hic creduntur
propriati, lumbric. ♁ſtrium dulcificatus
m ♃ primul. ver. l. lil. convall.

Thes.

Thes. 8.

Secunda indicatio obtinetur per medi
camenta commendata capite de febr
hectica.

Thes. 9.

Tertia indicatio obtinetur per medica
menta purgantia primò, quæ hic desum
possunt ex hermodactylis hinc prostat MP. e
hermodactyl. quæ stimulari potest diagrydi
vel resina, etiam Jalapp., secundo per dia
phoretica inter quæ agmen ducunt castora
cea mista cum Alibus ⊡sis & aromatici
vegetabilibus. v. gr. flor. primul. veris, salviæ
lavendulæ, spicæ, anthos, ex semine cubeb
cardemom, ex radicibus Zedoar, angelic
aristoloch, rot. ireos florent. imperator. E
quibus componi possunt ℞us aromatisa
cum ⊡sis v. gr. viperarum, & specificè hi
lumbricorum ♆str. & formicarum. Dein
ceps hi ipsi ℞ de novo possunt affundi lau
datis speciebus aromaticis, ut inde extra
hantur essent. quo sensu prostat essentia ar
thritica item essent. lumbric. composita
Tertio hæc lympha corrigitur etiam per sto
machica, quo sensu valde prodest Elixi
propr. sine acido.

Thes. 10.

Quarta indicatio obtinetur per Alat ⊡s
cum castor. mista, item medicamentis am
brati

atis & moſchatis hinc prodeſt eſſent, am-
æ cum liqu. C. C. ſuccin. parata. Hæc
rò medicamenta tam internè quam ex-
rne commodè poſſunt adhiberi.

Thes. 11.

Quinta indicatio obtinetur primario per
edicamenta ♂ia ab extra adhibita, hinc
oſtant omnis generis emplaſtr. ex bolo,
em medicamenta ex lap. Calaminar. ob
pioſam ſuam ♁am ſtypticam. Ratione
is vero hic præfero omnibus aliis reme-
is thermas, quæ mire non rarò præſtite-
nt in hoc affectu.

Thes. 12.

Formulæ ad ſecundam indicationem vid.
p. de febre hectica.

Thes. 13.

Formulæ ad tertiam indicationem ſunto
les.

℞. MP. de hermodactyl. gr. xv.
diagryd.
reſin. Jalapp. aa. gr. ij.
F. l. Pilul. cum R. ☿r. no. xxv. D. S.
Glieder-Pillen auf 1. mahl.

℞. Flor. primul. veris.
anthos.
Salviæ, aa. p. ij.
Rad. imperat. ʒij.
hermodactyl. ʒiij.

agar.

agar. albiss. ʒj.
fol. Senn. al. S. S. ʒß.
Cubeb.
cardam. aa. ℈ß.

Incis. & contus. stent per noctem ▽primul. veris manè leviter exbull.

℞. Infus. Colat. ℥ij.
♎ lumbric. ▽str. gt. xxx.
sirup. de Cichor. cum Rhab. ʒij.

M. D. S. **Purgier-Träncklein auf mahl.**

℞. Essent. lumbric. ▽str.
castor.
Liqu. C. C. succ. aa. ʒj.

M. D. S. **Schweiß-treibende Glieder** Mixtur **täglich 2. mal 50. Tropffen zu nehmen.**

Thes. 14.

Formulæ ad quartam indicationem.

℞. Balsam. anglic.
♎. lumbr. ▽str.
formicar. aa. ℥ij.

M. D. S. **Euserlicher Glieder-Spiritus.**

℞. ⁰⁰ lumbric. comp. ℥j.
axung. human. ℥ß.

M D. S. **Eußerlich Glieder Sälblein warm aufzustreichen,**

℞. Essent. supra descript.

The

Thes. 15.

Formulæ ad quintam indicationem.

℞. Flor. lil. convall.
primul. veris.
salv.
lavendul. aa. p. iij.
boli armen. ℥iij.
coqu. in vini Rhenani Mens. j. vase bene operto.

S. Gliederstärckender Umschlag warm gemacht eußerlich aufzulegen.

℞. Emplastr. D. lap. calam. oxycroc. aa. s. q.
malax cum ℥ lumbricor. D. S.
Eußerlich Glieder-Pflaster.

CAPUT XVI.

DE CONTRACTURIS.

Thes. 1.

ACtio fibrarum motricium læditur etiam in corpore humano, dum nempe ræ motrices haud equidem prolongantur que abbreviantur, neque involuntarie oventur, sed quiescunt quasi ut antagosta æque sit quietus veluti fibra & consenter musculus alter.

Thes. 2.

Hic affectus si affecerit diaphragma, musculos capitis & intercostales causantur catalepsin in qua subito omnes sensus corripiuntur, patientesque rigidi permanent in eo statu, in quo sunt prehensi apertis & immotis oculis

Thes. 3.

In artubus hic affectus est frequentissimus in quibus etiam κατ' ἐξοχὴν nomen contracturarum retinet german. dicitur **gantz und gar** Contract **werden.**

Thes. 4

Hic affectus si vehementior fuerit, ita ut fibræ motrices abbrevientur, abbreviatæque semper contineantur, progignitur rigor qui non raro in artubus etiam observatur maximopere etiam interdum obfervatur in pene, in quo dicitur priapismus malum valde molestum & nonnullis maxime doloroſum.

Thes. 5.

Partes affectæ sunt solæ fibræ motrices.

Thes 6.

Causa proxima vero ratione cotracturarum latitat in lympha madefaciente fibras, quæ coagulata continuum quendam tenorem intra fibras causatur, quo pacto, tollitur motus voluntarius. In rigore vero firmius adhuc coagulatur ea, ipsa lympha ita, ut de-

inceps

eps fibræ quasi reddantur rigidæ. Uti
: apprime nos docet frigus hybernum.
erim tamen & hic non est negandum,
od ipsum nostrum principium vitale, non
ò præter fibras illas rigidas concitet etiam
artibus rigidis spasmos sive convulsiones,
o facto, rigor magis magisque intenditur.

Thes. 7.

Causæ remotæ sunt variæ, imprimis verò
rbi chronici, scorbutus & alia mala, quæ
ympha nostra producunt ☉ia crassa acria,
: in artubus & in fibris ☞ta sese coagulant
n lympha, hinc etiam contracturæ adeo
t frequentes in arthriticis.

Thes. 8.

Signa diagnostica sunt: in contracturis
itur motus illius partis quæ patitur con-
cturam, interim tamen pars non prolon-
ur, sed potius aut permanet in situ natu-
aut retrahitur, retractaque continuò as-
atur, unde patet quomodo discrepet vel a
lysi vel etiam à convulsione, raro etiam
st rigor quidam.

Thes. 9.

rognostica sunt: omnes contracturæ
tu sunt difficiles, quo vero contractura
vetustior eo etiam curatu est difficilior.

Thes. 10.

uratio instituatur secundum has indica-

tiones: lympha viscida cum ☉bus coagulan-
tibus attenuetur, & immutetur, immutata
que evacuetur, fibræ vero per coagulationem
hanc immutatæ roborentur.

Thes. 11.

Prima indicatio obtinetur per omnis ge-
neris medicamenta ☿tia partim quatenus
ex primis viis ☿tant acidum aliquod pere-
grinum, ne deferri possit deinceps ad fibras
partim etiam quatenus lympha sic depurata
deinceps stagnantem jamjam lympham de-
purat, itaque ☿tia ex regno animali, seu
minerali. etiam vegetabili petantur, perin-
de est, assumi vero possunt ex capite præce-
dente 15. v. gr. Ra ☉ii ☿rsat. essent. lumbrico-
rum, item ♌us vel liquor C. C. succinat.
commistus cum talibus essent. Item medi-
camenta ♂ia v. gr. Crocus ♂is cum ☉bu-
&c. etiam hæc ☿tia adhibita fuerint sub for-
ma digestivorum, seu etiam sudoriferorum
utrumque erit bene institutum.

Thes. 12.

Exhibitis talibus ☿bus ulterius assequi-
mur indicationem nostram per purganti-
quæ possunt desumi etiam ex capite præced

Thes. 13.

Ultima indicatio obtinetur non tam pe-
♌osa, sicuti in cap. anteced. verum potiu
per pinguia, hinc mira hic præstat axungi
huma

mana cum ℥ petræ mista, cui unguento quot guttulæ ℥ refragrant v. gr. ℥ roris arin. vel lavendul. etiam instillari possunt. terim tamen hic probè etiam est notan- m, quod præmissis purgantibus & sudori- ris thermæ etiam hic præbeant vim egre- am, partim quatenus ratione virtutis ♂is calicæ lympham coagulatam resolvunt, rtim etiam quatenus fibras deinceps rur- s constringunt, dum nempe ♄tata lympha tea coagulata redditæ sunt flaccidæ.

CAPUT XVII.

DE HERNIIS, PROLAPSU INTESTINI RECTI, UTERI. &c.

Thes. 1.

HErniæ fiunt aut in inguinibus, aut in umbilico, aut in aliis abdominis partibus, iam & quidem ratione utriusque sexus, in roto vero patiuntur hernias soli masculi, rmalitas herniarum consistit (1) in aperra p. n. peritonæi seu ex ruptione seu exnsione (2) in corpore quodam p. n. subinante per aperturam illam in alias partes vinas continentes easque attollentes. Hæc rpora vero sunt intestina & omentum, nde herniæ dividuntur in Enterocelas &

Epiplocelas. Apertura autem illa dum fit umbilico dicitur omphalocele in inguinib hernia inguinalis, in ſcroto vero ſcrotall Quæſtionem hic movent quidem moder Anatomici, utrum nimirum Epiploce evenire etiam poſſit in hernia inguinali ſcrotali, an vero ſolum contingat in omph locele? Ad hanc quæſtionem Recentiores r ſpondent negative, inde, quod omentum i homine ſit brevius quam quod poſſit prode di usque in inguina, quemadmodum hoc n tu raliter obſervare licet in canibus. Enim vero ut ut ultro confitear omentum i homine raro multum protendi infra umb licum, attamen bis etiam obſervavi in cada veribus humanis omentum tantæ longitu dinis, quanta obſervatur in canibus, u proinde omnino ſit poſſibile poſſe prolab omentum hoc in inguina, aſt ſit quicqui voluerit quod prolabitur in praxi res eod recedit.

Thes. 2.

Communiter quidem nullus alius deno minatur locus, in quo extra dicta evenian herniæ; attamen in virgine jamjam denat ſupra umbilicum hernia fuit obſervata, it ut medium ſpatium occupaverit intr ſcrobiculum cordis & umbilicum, item in la tere dextro, in medio inter umbilicum

&

os ileum. Item ſub umbilico ex ictu ornu taurini, in quo ictu cutis externa & uſculi etiam erant integri operitoneum men erat læſum, ita ut emineret tumor ugni. Quæ læſio omnino conveniebat am herniis & ad modum etiam harum cum ceſſu curabatur.

Thes. 3.

Hæ ſunt herniæ proprie dictæ. Dantur nim & aliæ tumorum ſpecies præprimis erò in ſcroto, quæ mentiuntur hernias, hinc tiam nactæ ſunt nomen hernirarum v. gr. arcocele quæ tamen non conſiſtit revera apertura quadam peritonei, hinc etiam x abdomine nihil prolabitur, ſed potius ritur ex excreſcentia p. n. muſculi crema-eris, vaſorumque ſpermaticorum, talis xcreſcentia ſi non conſtat ex genuina carne, erum præterea habet interpoſitas viſcidas artes coagulatas vel ſcirrhoſas dicitur irrhocele, interdum etiam ſoli flatus iſtendunt peritonei proceſſus huncque umorem mentiuntur hernioſum, dici-urque hic tumor phyſocele ſeu pneumato-ele. Sæpe etiam ▽ hic reperitur unde tumor ic audit hydrocele.

Thes. 4.

Ad curationem feliciter ſuſcipiendam erniæ proprie ſic dictæ maxime ſunt diſtin-

guendæ ab analogis tumoribus, hinc cogno
ſcitur quævis hernia in abdomine, quo
tumor adſit ut plurimum in tantum rotun
dus, ſi adeſt absque inflammatione, in homi
nibus ſupinis mox ceſſat aut digitis etian
poteſt reprimi, in erectis vero vel proni
maximopere vero tempore inſpiration
ſubito proruit rurſus. Deinde utplurimu
etiam conqueruntur ægrotantes de ſubi
tanea eruptione talis tumoris, dum abdome
nimium quantum commoverunt, vel baju
lando, vomendo, clamando, in ſe ipſo
premendo v. gr. in excretione induratorum
excrementorum, fœtus ſecundinarum &c
Deinde hi tumores ſuboriuntur etiam
dum ægrotantes ab aliis ſunt læſi v. gr. dum
conculcantur pedibus, petuntur fuſtibus
lapidibus, præprimis item dum feriuntu
cornibus hinc tales herniæ frequenter obſer
vantur in bobus ſeſe mutuo cornibus
ferientibus.

Thes. 5.

Ubi vero adeſt inflammatio, ibi dignotio
herniarum eſt difficilior, ſiquidem tumore
tunc non remittunt, ægrotus ſive ſtet, ſive
procumbat, itaque quotiescunque adeſt in
abdomine tumor cum inflammatione &
prægreſſa ſunt quædam ex antea relatis
toties etiam concludere licet adeſſe herni-

am

n. Breviter in tali tumore ambiguo o-
nis cautela eo devenit, ut inflammati-
nem illam in tantum ſedemus, quo facto,
cilior deinde erit dignotio. Contra verò
bi mox ad ſuppurationem conamur tumo-
m deducere, omne malum inferimus æ-
otantibus, rem expono exemplo. anno 1681
lenſ. Jan. diſcipulus quidam mercatoris
njusdam pannorum **Tuchhändlers**/
titur ſubito tumorem in inguine, advoca-
r medicus, qui hunc tumorem æſtimat
ubonem peſtilentialem, hinc jubet imponi
nplaſtr. magnet. cum dyach. cum gumm.
oc emplaſtro cauſatur vehementiſſimam
flammationem, hinc ægrotans patiebatur
mmos dolores, agrypniam, adeo ut im-
ineret delirium. Advocatus & ego de-
ehendi tumorem ab extra plane non con-
rmẽ bubonibus, hinc removi emplaſtrum
impoſitum curavi cataplaſma ex ſpeciebus
odyn. extern. vino incoctis, quo facto, octa-
hora poſt impoſitum cataplaſma remitte-
t inflammatio, quâ remittente digitis ſen-
ebam inteſtina, quæ illico intrudebam in
domen, ut in momento diſpareret omnis
mor, adhibito vero ſubligaculo & ulteri-
ribus anodynis ſurgebar ægrotans & obam-
ulabat, mane vero eum viſitans pater
ferebat herniam eſſe contractam, jam jam

ante aliquot annos. Dignoſcitur hernia ſcro talis à ſarcocele. Phyſocele, & hydrocel inde quod hernia ſcrotalis nunc ſit majo nunc minor, nunc plane remittat, id. quc in ultimis tribus ſpeciebus non fit: ſiquide hi tumores ſunt continui. Sarcocele ver dignoſcitur à ſuis ſpeciebus, quod nimirur tumor ſit continuus, mollis raro imo nun quam doloroſus fere. Scirrhſocele vero co gnoſcitur ex tumore continuo & duro. Phy ſocele cognoſcitur ex tumore continuo, qu digitis fortius impreſſis ſurſum cedit, d deorſum, remotis verò digitis in moment foveam explet impreſſam. Hydrocel non indiget ſignis diagnoſticis patet enir ſuapte.

Thes. 6.

Signa prognoſtica ſunt: Omnis herni proprie ſic dicta eſt morbus moleſtiſſimus & periculoſiſſimus, ſiquidem ex nullo alio tan facilè progignitur miſerere mei ſeu paſſi iliaca, quam ex hoc. Omnis hernia cum inflammatione conjuncta, eſt periculoſio reliquis: Contra vero hernia quæ ſat cito ſubligaculis comprimitur non raro homi nem admittit ad 80 annum, memini vir cujuſdam qui 82. demum moriebatur herniam verò contraxerat anno ætatis 19. ſi memini etiam fæminæ quæ ante obitum

ann

an. 30. facta fuit hernioſa in inguine, dein-
e verò quater peperit, & demum annum a-
ens 69. vitam cum morte commutabat ex
aſſione iliaca ob herniam ſubortam.

Thes. 7.

Hernia carnalis ſeu ſarcocele hoc parit
ıcommodum, quod interdum ſcrotum
a reddat tumidum, ut teſticuli & ipſe penis
oc tumore obtegantur, quale ſtupendum
xemplum ego vidi. Phyſocele multa
iam poteſt parare incommoda. Hydroce-
vero coincidit cum hydrope abdominis.

Thes 8.

Curatio inſtituatur ſecundum has indica-
ones: Inteſtina in herniis proprie ſic dictis,
uam primum reponantur, quodſi vero
ɔſtet inflammatio, hæc prius in tantum
ſcutiatur, inteſtina repoſita in loco naturali
ɔnſerventur, aperturæ peritonei conſoli-
ɛntur.

Thes. 9.

Prima indicatio obtinetur primario
iniſterio aut pollicum aut duorum ſequen-
ım anteriorum digitorum, qui ipſi digiti,
forſitan hernia aliquandiu jam jam dura-
rit ſunt inungendi ℞ anodynis v. gr. lil.
bor. verbaſci, hyperici, roſarum, chamom.
c. ſi vero obſtet inflammatio, adhibeantur
media inflammationi ſimplici convenien-
tia,

tia, v. gr. ſacculi ex vegetabilibus anodynii & carminativis compoſiti v. gr. fl. chamm meliloti, ſambuci, verbaſci, hyperici, linii linariæ &c. item ex cremore avenæ, flor viol, lauri, ſem. lini, qui ſacculi ſunt imbu buendi vino albo calido, vel poteſt etiam componi cataplaſma ex cremore avena floribus dictis anodynis vel hujus ℞is, huic cataplaſmati addi etiam poſſunt ℞a tali anodyna, item pinguedines anodyn. axungia humana, canina, butyrum recens & quod hic ſpecifice commendatur â nonnullis butyrum caprinum, interdum etiam ubi alvus eſt adſtricta, inteſtinaque prolapſa occuparunt flatus, præſtat applicare Clyſteres emmollientes & carminativos, non ideo ut excrementa eluant ex inteſtinis prolapſis, eo enim usque nunquam operatur Clyſter, ubi prolabi poſſunt inteſtina per hernias. Verum ideo ut inteſtina craſſa reddantur patula flatibus in inteſtinis contentis. Clyſteres tales vero ſunt notiſſimi ſedata tali modo inflammatione, deinde reponantur inteſtina

Theſ. 10.

Secunda indicatio obtinetur primario imò tutiſſime per ſubligacula quæ demonſtrabo in natura. Refert enim Guilielmus Fabricius Hildanus monachum qui hernioſus ultra 17. ſeptimanas ob dolores podagricos lectu

o fuit affixus, & his remittentibus etiam natus ab hernia, quatenus nimirum ex ontinuo decubitu impedita eſt via patula rolapſuris inteſtinis, unde apertura coaluit, em absque ullo emplaſtro, apparet itaque de quæſita ſit vis in tali negotio ſubligacurum. Quia vero juxta dicterium bona non oundant, facile etiam poſſumus admittere mplaſtrum, quod prius herniæ adaptetur, de ide vero accommodentur ſubligacula, ubi men probe notandum, quod emplaſtra illa pueris impuberibus, item in abdomine on hirſudorum facile poſſint applicari, difculter vero, & ſumma cum ægrotantis moſtia tantum non dolore exquiſito, in viris em hirſutis, dum nimirum emplaſtrum onglutinat crines, quod deinde ad motum reſſuum cauſatur dolores moleſtiſſimos. alia vero emplaſtra ſunt nota v. gr. de pelle ietina ad hernias officinal. Simile etiam vie in Ronhyſen. obſerv. chirurg. & apud hirurg. conſummatiſſimum Dn. Barbeth.

Thes. 11.

Tertia indicatio obtinetur primario beeficio naturæ; ſi exceperimus ſectionem, uæ quoniam noſtris moribus commiſſa eſt hirurg. Circumforaneis hic adeo non atenditur; interim tamen per caſtrationem

eſt

est facillima, felicius vero videtur quam audita & scripta legitur.

Thes. 12.

Sarcocele non potest curari nisi per sectionem. Scirrhsocele curatur ad modum reliquorum scirrhorum. Physocele ut tympanitis. Hydrocele vero ut hydrops.

Thes. 13.

De uteri prolapsu.

Agitatur controversia inter Chirurgos, utrum revera uterus prolabi possit, quod multi recentiorum negant. Vid. Ronhysen Job von Meckern Barbeth. Ronsæum &c. an vero interior duntaxat membrana rugosa vaginæ uteri laxata prolabatur. Nos quoad prius autoritati Autoris non opponimus; interim tamen posterius frequentius fieri credimus. Germ. dicitur. Ein Vorfall.

Thes. 14.

Causæ hujus prolapsus utplurimum debentur partui difficili; interdum vero humoribus etiam serosis & lubricis. Si vero mulier semel perpessa fuerit talem prolapsum deinceps etiam facili negotio per animi affectus & alias motiones rursus potest causari, dum nimirum si concitat convulsiones abdominis & consequenter etiam uteri.

Thes.

Thes. 15.

Signa diagnoſtica conſtant utplurimum relatione ægrotantium & obſtetricum.

Thes. 16.

Prognoſtica ſunt: prolapſus uteri raro aliter reſtituitur, imprimis vero in iis & rurſus admittunt coitum, demumque iunt. Præterea multa cauſatur incom-oda, dum in nonnullis impedit greſſus, in nnullis etiam præprimis patientibus orem album cauſatur eroſionem in puden-, unde exurgit dolor exquiſitiſſimus.

Thes. 17.

Curatio inſtituatur ſecundum has indica-nes: pars prolapſa reponatur, repoſita ligaculo aſſervetur, ſuffimigiis aptis netur.

Thes. 18.

Prima indicatio obtinetur eodem modo, repoſitio inteſtinorum in herniis cum ibitis inſimul anodynis externis. Secunda icatio obtinetur per ſubligaculum pyri-me. Tertia indicatio optimè obtinetur ſequens ſuffimigium.

℞. pul aſphlath.
ſuccin.
myrrh.
thur.
maſtich. aa. ʒi.

M. D. S. Sonderlich Räucher Pulver.

Thes.

Thes. 19.

Quicquid dictum est de prolapsu uteri illud etiam attendendum est in prolapsu intestini recti, quod Germani vocant, Der Austreten des Mastdarms/ in hoc namque item membrana intestini recti interior rugosa valvulosa prolabitur.

Thes. 20.

Oritur autem hic prolapsus potissimum ex nimia lympha viscida lubrica aliisque nimium crebris alvi dejectionibus. Hinc interdum etiam post dysenteriam observamus intestini recti prolapsum, item ex contumacioribus alvi expressionibus. Hinc mulieres difficulter parientes etiam interdum hoc occupantur morbo.

Thes. 21.

Signa diagnostica sunt, quod intestinum rectum appareat, cum suis rugis interioribus & protendatur nunc longius nunc brevius.

Thes. 22.

Curatio instituatur secundum has indicationes: intestinum rectum prolapsum reponatur, repositum asservetur, alvus lubrio reddatur in tantum.

Thes. 23.

Prima indicatio obtinetur sicuti in prolapsu uteri. secunda indicatio vero per sequen emplastrum.

℞. Gumm. opopon-
ſagapen. aa. ſ. q.
Induc ſuper alutam formæ triangularis.
S. Eußerlich anhaltend Pflaſter auf das Creutz zu legen.

Deinde frequentur etiam uſurpatur ſupe-
us deſcriptum ſuffimigium. Tertia in-
catio obtinetur per decocta prunorum
ım foliis ſenn.

Thes. 24.

)e Diabete & Incontinentia ☉æ.

Diabetes curatur utſudor nimius, nimirum
:r ſudorifera blanda cum opiatis miſta, ſic
lus liqv. C. C. ſuccin. cum eſſent. opii
ire prodeſt. Incontinentia ☉æ optimè
ternè curatur ſuffimigio illo vel emplaſtro
p. XVII. deſcripto. Interne vero cum
neribus erinacei cum ♃ & cinnam. aſſum-
is curatur, aſſumitur vero quolibet die
ſpis cultelli.

CAPUT XVIII.

DE
MORBIS ARCHEALIBUS.

Thes. 1.

NAturaliter principium noſtrum vitale
ſeu archeus operationes ſuas exerit
:undum ſibi impreſſas ſuas ideas ſemina-

les vel ſecundum ideas ex his ſponte forma
tas, quotiescunque igitur accidit archeo in
primi peregrinas ideas, toties etiam ſubori
untur errores in actionibus principii noſtri
vitalis expediendis, ſic v. gr. ſecundum ide
am ſeminalem homini eſt impreſſus appeti
tus alimentorum petendorum ex vegetabili
bus & animalibus p. n. tamen ut non raro
ſeu à primo ortu, tempore geſtationis nimi
rum à matre nobis imprimatur peregrin
idea appetendi nimirum alimenta etiam e
regno minerali v. gr, cretam vel etiam ali
alimenta conſueta abhorrendi. v. gr. ♋ &c

Thes. 2.

Tales autem ideæ triplici modo nobis ad
veniunt aut enim à matre mox tempore
geſtationis imprimuntur, aut ab aliis anima
libus communicantur: aut à nobismet ipſi
formantur, prius obſervatur quotidie, po
ſterius vero etiam obſervatur ut ut in no
ſtris provinciis rarius, in Apulia vero & alii
locis frequentius, producunt autem tale
ideæ à cane rabido in nos translatæ hydro
phobiam, qua affecti non duntaxat abhor
rent ab aſſumptione fluidorum, verum præ
terea & peſſime ſeſe habent ad humida vi in
fuſa. Triſtiſſimum hujus rei exemplum
vidi duabus abhinc ſeptimanis hic in juvene
quem ſexta ſeptimana antequam hæc ipſi ac
ciderent, momorderat canis rabidus, vulnus

vero

ero erat inflictum annullari dextro, totum-
ue resanatum, quo ipso tempore ægrotans
æter aliqualem tristitiam haud multa est
ssus, sexto vero ante obitum die corpore
axime commoto & æstuante sentit equi-
em sitim vehementem, abhorret vero à
otu. postquam vero propria quasi vi pau-
llum cerevisiæ secundariæ assumserat,
ox cœpit pejus sese habere, tandem verò
gente adhuc siti imbuit strophiolum cere-
sia secundaria, ex quo liquore sucto omnia
acerbantur symptomata, adeò ut superve-
rèt agrypnia vomitus continuus, ructus
ntinuo nidorosus, screatus, tussis vehe-
ens spumosa, continuusque ejulatus cum
tuum sudore frigido, quo apparente dein-
ps placide exspiravit. anno 1681. æstivis
lidis diebus pollinctoris seu vespillonis no-
ri canes grandiores petunt in se invicem
orsibus & alter quidem rabie infectus,
uo facto, Dominus pedibus interveniendo
calcando mordentes abigere conatur, eò
so à cane rabido mordetur in tibia sini-
ra, & quidem in parte postica, quo facto,
ntit quidem dolorem, curatur accersitum
irurgum, qui vulnus deligabat, exhibebat-
ue blanda diaphoret. & theriacalia, quar-
o die vulneris labia apparebant livida tan-
um non nigricantia, livor occupabat totam

tibiam cum dolore insigni, sentiebatque ægrotans, mox horrorem, mox æstum, angustias summas in præcordiis, lipothymias, faucesque spumosas præterea verò patiebatur agrypniam, sudores frigidos, tandemque superveniebant insultus epileptici cum intermittente delirio. Humida equidem assumebat, attamen ad assumtionem quasi expaveſcebat; nt inde colligendum erat omnino adesse etiam hydrophobiam, ut nondum factam, verum saltem sientem. Quomodo viperæ mordendo homines, iis etiam impertiant venenum talc, quoddam observare licet passim apud autores. Item quomodo aranea Tarantula in Apulia inferat messoribus aliis incolis morbum quo adiguntur ad continuas saltationes videri potest apud Epiphan. Ferdinandum. Item apud Kircher. in Musurgia qui morbus communiter etiam audit tarantismus.

Thes. 3.

In nobismet ipsis vero progignimus tales ideas peregrinas, cum nimirum per motus inordinatos sensoriorum in nos irruunt falsa objecta, vel quatenus solum cerebrum continuo diversimode movetur ab aliis partibus, ut concussa objecta repræsententur ipsi principio vitali, ut secundum hæc tantæ peregrinæ formentur ideæ. v. gr. Memini medici cujusdam celeberrimi senioris qui

ab

b apoplexia bis læsus amiserat oculorum
ciem, prætereaque ipsa vis interna percipien-
i in eo erat labefactata, hinc in lecto ober-
antes muscas intuens, exclamabat: Proh
Eum immortalem! devorabunt me, devo-
abunt me. Sciscitantibus verò adstantibus
x eo, quinam sint eum devoraturi, monstra-
at muscas & æstimabat ursos, hoc objecto
lso percepto deinceps efformabat ideas vi-
osissimas ut inde appareret delirans. In
elancholia hypochondriaca res etiam fit
ara, hypochondriaci enim patiuntur con-
ulsiones ventriculi & diaphragmatis, hinc
erferunt etiam angustias in præcordiis, quo
cto, nunquam cerebrum est quietum, sed va-
is modis movetur à talibus convulsionibus,
nde ideæ de aliis objectis conceptæ & cere-
ro impressæ variis modis sese repræsentant
tellectui, qui deinceps inde novas etiam
format ideas, easque vitiosissimas, unde de-
ceps subsequitur delirium illud triste, vel
elancholia hypochondriaca. Ad vitiosas
les ideas spectat etiam pica cum malaeia,
i nimirum vitiosæ ideæ de alimentis con-
ptæ homines vehunt in alimenta alias in-
nsueta. Suboriuntur autem hæ ideæ qua-
nus fermentum ventriculi quidem irritat
appetendum principium vitale; ast quia
rmentum tum hoc vitiosum est, ut nunc
mulet ad appetendum, nunc etiam rursus

nauſeam creet, fit ut deinceps ideæ adeo ir
conſuetæ formentur ſic v. gr. in reconval
ſcentibus ubi fermentum ventriculi incip
exerere vires ſuas, adeo præciſe vero ipſe a
cheus non eligit certa alimenta, fit ut cog
tando diutius, tandem deveniamus in certa
eſcam vel quatenus ſi etiam taliter reconv
leſcentibus forte fortuna nunc odoreten
aut viſu aut auditu etiam in mentem venia
certa alimenta, fit ut ſibi concipiunt grata
ideam hincque per longum tempus ea avid
us quam alia expetant, & ad ea etiam appet
ta & aſſumpta bene ſeſe habeant. Item ol
ſervare etiam licet in aliis ægrotantibus q
uni certæ rei nimiam operam cogitando im
pendunt v. gr. in animantibus, avaris, faſtu
ſis vel certam ſpartam ambientibus, cont
nuo etiam talibus ideis commovent ipſu
cerebrum, & conſequenter intellectum
quo facto, aliæ ideæ cerebro jam jam impre
ſæ ſeſe immiſcent illis ideis ex quibus d
mum intellectus efformat ideas novas viti
ſas & abſurdas; quo pacto, ſuccreſcunt omn
generis deliria. Quodſi vero objecta ſu
formidabilia excitatur principium noſtrn
activum ad illa arcenda, quo pacto, exurg
delirium cum furore absque febre tame
quod vocamus maniam. Dum vero in f
bribus nimia ſanguinis ſuccreſcit efferv
ſcentia, oriturque continuus motus in va

cap

apillaribus, etiam evenit quod cerebrum ontinuo commoveatur quo facto, non dun- axat ſuboritur agrypnia, verum etiam ipſum elirium id quod adaugetur ubi in vaſis ca- illaribus arterioſis ſanguis ſtagnans cauſa- ur tenuiſſimarum cerebri membranarum nflammationem prout hoc nuper vidimus n cadavere ſtudioſi tali modo demortui, uod delirium dicitur phrenitis.

Thes. 4.

Signa diagnoſtica patent ex actionibus æſis ſic. v. gr. ubi adeſt impotentia aſſumen- i alimenta certa ibi agnoſcimus vitioſam deam aut â matre impreſſam aut aliunde in eipſo formatam. Phrenitis facile di- gnoſcitur ex febre, quatenus vero oritur â auſa externa. v. gr. aſſumpto philtro, vel enenoſis aliis dignoſcenda eſt ex antece- lentibus & conſequentibus. Primo enim ntuitu non facile quiſpiam dignoſcet ex a, pulſu & aliis communibus fontibus hrenitidem ex philtro. Contra verò ubi deſt phrenitis & ab adſtantibus certi fimus grotantem vehementer amatum eſſe ab lia perſona, tamen rurſus non reamaverit, tidem ægrotanti communicata eſſe a perſo- na iſta vel alimenta, vel veſtimenta, deliri- umque ſubito ſuperveniſſe, ibi concludimus adeſſe phrenitidem ex philtro. Mania, melancholia hypochondriaca ex obſtructi-

one alvi, menſium, ſeminis, hæmorrhoidum &c. dignoſcuntur ex relatione adſtantium ægrotantes enim vix nobis quippiam referre poſſunt. ſic v. gr. anno 1679. vocabar ad fœminam maniacam, ex qua nihil percipere potui, adſtantes verò neſciebant, quod perpeſſa ſit menſium obſtructionem bimeſtrem alvi verò octiduam, hinc judicabam hæc omnia oriri ex hac ſuppreſſione, inſtituta verò V. S. ſanguis erat adeo viſcidus ut digitos meos conglutinaret, itaque dijudicabam adeſſe maniam, quæ ſuborta erat ex melancholia hypocondriaca, deinceps verò inſtituta curatione ſecundum hanc diagnoſin bene etiam reconvaleſcebat ægrota. Deliria ex morſibus animalium etiam ſunt dijudicanda magna ex parte ex antecedentibus ſic v. gr. cum vocarer ante tres ſeptimanas ad hydrophobum dijudicabam equidem mox morbum ex hoc ſymptomate, deinde vero cum quærerem ex adſtantibus numne ægrotans ſit læſus a cane rabido, hicque referrent quinque eſſe elapſas ſeptimanas quo tempore momorderit canis rabidus ægrotantem, concludebam ergo adeſſe hic veram hydrophobiam ex morſu canis rabidi. Tarantiſmus juxta traditionem autorum dignoſcitur ex ſaltatione. Melancholia verò hypochondriaca diſtinguitur a mania certo ſaltim gradu, ſiquidem

facilè

ile melancholia hypochondriaca mutatur
maniam. Sic etiam phrenitis ex philtro
plurimum etiam vergit aut in maniam,
t in ſtupiditatem aut amentiam.

Thes. 5.

Prognoſtica ſunt: morbus archealis depen-
ns ab idea à matre impreſſa eſt incurabilis,
ito vero quæ concipiuntur ideæ difficil-
è etiam poſſunt rurſus aboleri. Ideæ vitio-
natæ in nobis in ſuppreſſione excernendo-
n conſuetorum item ex viſciditate humo-
n &c. remittunt ſuapte remittente morbo.
lirium in febribus itidem remittit
ſante febre, deliria ex philtris & venenis
o ſunt diuturniora eo etiam periculoſiora.
drophobia cum rejectione materiæ
moſæ & ſudore frigido ſemper eſt lethalis.

Thes. 6.

Tota cura conſiſtit in exhibitione blan-
rum ſudoriferorum cum V. S. (excepta
renitide). Curatio inſtituatur ſecundum
indicationes: evacuationes conſuetæ
preſſæ aperiantur, ebullitiones in ſan-
ne ſiſtentur, veneficia vel philtra recen-
evacuentur. Convulſiones ſedentur,
æ denique roborentur.

Thes. 7.

Prima indicatio quomodo obtinenda
e ſuis cap. præced. ſecunda obtinetur per
dicamenta commendata in febribus.

Tertia indicatio primario per Helleb. all
qui revera est expertus in tali causa, præsc
batur à gr. iv usque ad vij. vel viij cum ♂
bus v. gr. Croc. ♂is cum ⊖bus. ♀ro ♂i
quia vero utplurimum tales ægrotant
renuunt medicamenta præstat hæc medic
menta potui ordinario commiscere ut inf
& inviti assumant ea. Quarta indicat
obtinetur per medicamenta cap. de conv
sione commendata. Maximopere ve
sedantur convulsiones (sola excepta ph
nitide) per. V.S. frequentiores & largior
Primò enim sanguine subtracto infringit
potentia movendi musculorum. Deince
vasa nimium repleta etiam exinaniunt
ne in vasis capillaribus fibrillæ cerebri nim
um moveantur. Confert. vero. V. S. hic
extremitatibus v. gr. salvatellæ, fronta
Saphenæ. Nam cum hæ venæ sint in vi
nioribus arteriis, fit ut valde conveni
earum aperturæ ateriotomiæ, hinc eti
in talibus venis apertis sanguis magis p
ruit coccineus. Ultima indicatio obtine
partim per medicamenta interna. v.
Elixir. propr. R. myrrhæ, partim per exte
vid. cap. de paralysi.

CAPUT. XIX.

DE NONNULLIS INFANTIUM MO
BIS ET DOSI MEDICAMENTORUM IN IIS.

℞. Syrup. de Cichor. cum Rhab. ʒij.
æ ſenſim atque ſenſim poſſunt porrigi in
chlear. min. puſioni recens nato, ſi nimi-
ni nullus ſtertor ubi vero adeſt, ſterto, adeſt
mmuniter mulieres dicunt: Es ſtehet
nen ſo auf dem Hertzen.

Tunc

℞. Svrup. de Cichor. cum Rhab.
ſquillit. aa. ʒi.

. D. S. Löſender Safft / Löfelchen weiſe zu geben. hic enim ſyrupus exhibitus excitat vomitum cum leni alvi dejectione, ſi adſunt tormina.

℞. Syrup de Cichor. cum Rhab. ʒij.
p. march. antep. gr. iv.

. D. S. Säfftlein nach und nach zugeben.

Ubi adſunt tormina alvus tunc rite non
eritur.

℞. ſpec. flor. & fruct. M. i.
F. l. a. Decoct. in jure carnis.
℞. Decoct. colat. ʒx.
dilue mell. roſat. ʒß.
Mithridat. Dam. gr. iv.
vit. ovorum. no. ß.
l. a. Clyſter cum inſtrument. infant.

In catharro ſuffocativo.

℞. ſem. aniſ. pulveri ſat. j.
ſperm. cet. gr. viij.
fœcul. ari. ʒ.

℈. diaphor.
Unicorn. mar. aa. gr. v.
M. D. S. Kinder Pülverlein wider d
Röchlen alle Morgen und Aben
eine Meßerspitze in Mutter-Milch
geben.

In vigiliis & torminibus.
℞. p. unic. mar. gr. v.
march. antep. gr. xii.
℈. diaph. gr. iv.
Essent. anodyn. gt. ij.
M. Optimè D. S. Ruhe Pülverlein a
6. mal zu geben des Abends gege
Schlafenszeit. si necessitas urget, dos
hujus pulveris bis de die assumenda.

Ubi metus epilepsiæ.

℞. p. march. antep.
cran. hum.
Unic. mar.
spec. ceph. D. M. aa. gr. iv.
liqv. C. C. succ. gt. iij.
Misce Optimè D. S. Præservirend Pül
verlein alle 4. Stunden zu geben in etwa
Mutter-Milch. Elapsis sex hebdomatibu
dosis quoad dimidium augeri potest & ultra

In ipsa Epilepsia

℞. Essent. cast. gt. v.
anodyn. gt. i.
M. D. S, Stillend Oel auff 3 mahl z
geben in Mutter-Milch. Ir

n proruptione dentium antepileptica imum præſtant auxilium. In dolore minoſo omnium optimè prodeſt ſem. æ. gr. iij. vel iv. in lacte muliebri exhi- um.

In vomitu.

℞. Emplaſtr. de cruſt. pan.
Tacamahac. aa. ſ. q.
Malax cum ℥ maſtich. F. l. a. Emplaſtrum uc ſuper alutam & obduc. ſindone rubra mæ transmiſſæ.

S. Magen Pflåſterlein.

℞. Corall. rubr. pp. gr. viij.
croc. or. p. gr. i.

D. S. Kinder-Pülverlein auf 1. mal.

OTANDA QUÆDAM CIRCA GRAVID.

n partu difficili obſervandum, fœtum in recto ſitu poſitum vel non. Si prius imum eſt abdomen externè anodynis ngere. v. gr. ℥ lil. alb. verbaſc. Cham. erne antepileptica propinari poſſunt. r. p. march. antep. qui omnium optimus Si poſterius obſervatur, profecto magnus mittitur error quando pellentia exhi- tur, quoniam majora cauſantur mala. nualis itaque operatio optimum hoc in remedium, qua q. p. laborandum ut

fœtus

fœtus rectum conſequatur ſitum, quare in tali caſu mulieres non adeò ſæpe ut viribu ſuis fœtui concurrant ſunt admonend quoniam hoc utplurimum ſtatum earu reddit pejorem, quale triſte exemplum ipſ vidi Lipſiæ. In febribus ſic dictis lacte omnium optimum eſt ſemen cardui mari & nigellæ.

Lac imminuunt: interne aſſumpta Ra externe fila ♀e obducta mammis impoſita ſimul fortiter compreſſis. Item cicuta lac incoquitur, cui decocto mammæ ſunt im ponendæ.

APPENDIX MEDICAMENT

SELECT. VOMITORIA.

♆9. emeticus qui paratur.

℞. ☿ vitæ. ʒβ.

C. ♆r. ʒij.

Affunde aquæ calidæ ℔ij. ſtent in loc calido per triduum, deinde filtrentur calic & evaporentur usque ad conſumptione ſextæ vel ſeptimæ partis, deinde C ſetu liquor remanens rurſus evaporetur & qu dem ultimo △e maxime blando.

ſuccus de ſcylla,

ſuccus de ſcylla recens expreſſus.

purgantia.

℞. p. Jalapp. ʒij

ſcamm. ♀r. ʒj.

☿. diaph. ʒij. ar

arc. rpl. M. ℥iß.
Doſis adulti eſt. 25. gran. ad ʒß.
Elixir purgans officinale.
ulæ. ℞. ☿. dulc. ℥j.
extr. fum. ℥ß.
diagryd. ʒij.
. a. MP. doſis. ☽j. in ſcabie &aliis impuritatibus.
℞. Gumm. *i. in +o ſolut. & inſpiſſat
diagryd ʒiij. (℥iij.
Croc. ♂is cum ⊖bus ʒj.
. a. MP. Doſis. à gr. xv. ad ☽j in materia viſcida, S. Milß-Pillen.
℞. Extr. Cathol. purg. ℥ij.
Diagryd. ʒij cum.
℞. ʒii ♀rſat. F. l. a MP. Doſ. à. ☽j. ad
Sudorifera. (ʒß.
Eſſent. Theriac.
Eſſent. Caſtor.
Eſſent. Card. bened.
Liqv. C. C. ſucc.
♌. ⊖* dulc.
ʒ diaph. cum ♂e & ſine ♂e.
item talis pulv. Bezoardicus..
℞. C. C. S. △e.
ʒ. diaph. aa. ℥j.
flor. ♃r. ʒiij.
Lap. Bezoard. orient. ʒij.
M. optimè doſ. aa. ʒß. ad ☽ij.

Spec.

Spec. cephal. dos. ʒj. ad ʒß.
Antifebril.
℞. Ocul. ℔. ʒij.
⊖. Abſynth. vel Card. ben.
antif. Mynſ. ʒiß.
dos. ʒß. vel ʒij.
Digeſtiva.
℞. Croc. ♂is cum ⊖bus.
fœcul. ari.
C. ♀r.
ʒii. diaph. aa. ʒj.
Doſ. ʒij. ad ʒj. in menſura ß. cereviſiæ
℞. ʒii. Roſ. gt. xx. xxx. xxxx.
R. ♂is aperit. Zwelfer.
Stomachica.
Elixir propr. ſ. acido.
Externa.
▽. prophylact. Sylvii.
Carbunculi
Diuretica.
℞. Lap. percar. ʒj.
⊖. Aat. ſucc. ʒij.
millep. pp. ʒiß. Dos. ʒiß.
Cordialia.
Ra Corall c. ♌. Cor. C.
item perlæ.

FINIS.